

Приложение към Заповед № РД-336/24.04. 2012 г.
на министъра на околната среда и водите

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

гр. МОНТАНА

***РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО
НА ОКОЛНАТА СРЕДА
през 2013 година***

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗВ	Закон за водите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГМО	Закон за генетично модифицираните организми
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗЗ	Защитени зони
ЗМ	Защитена местност
ЗТ	Защитени територии
БЗП	Билкозаготвителен пункт
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ВЕЕС	Висш експертен екологичен съвет
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ГЗ	Гражданска защита
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДОВОС	Доклад за оценка на въздействието върху околната среда
ДГС	Държавно горско стопанство
ЕС	Европейски съюз
ИСПА (ISPA)	Инструмент за структурни политики по присъединяването
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КПКЗ (IPPC)	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
ЛМС	Локална мониторингова станция
МЗ	Министерство на здравеопазването
МФ	Министерство на финансите
МИЕ	Министерство на икономиката и енергетиката
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МПС	Моторно превозно средство
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НПО	Неправителствена организация
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ПЗ	Природна забележителност
ПДЕ	Пределно допустими емисии
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПП	Природен парк
ПР	Поддържан резерват
Р	Резерват
ПДК м.е.	Пределно допустима концентрация – максимална еднократна
ПДК ср.дн.	Пределно допустима концентрация – средноденонощна
ПДК ср.год.	Пределно допустима концентрация – средногодишна
ПДН	Пределно допустима норма
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
ПАВ	Полициклични въглеводороди
ФПЧ	Фини прахови частици
РЛ	Регионална лаборатория
РОУ	Райони за оценка и управление
ОД „ПБЗН“	Областна дирекция “Пожарна безопасност и спасяване”

РС „ПБЗН”	Районна служба “Пожарна безопасност и спасяване”
РС „РЗ”	Регионална служба “Растителна защита”
CITES	Конвенцията по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора
САПАРД	Специална програма за развитие на земеделски и селски райони
ТЕЦ	Топлоелектрическа централа

РИОСВ – Монтана

Адрес:

гр. Монтана 3400

ул. ”Юлиус Ирасек” № 4, п.к. 55

телефон 096/300960; факс 096/300960, 300961

e-mail: riosv_mont@net-surf.net

<http://www.riosv-montana.com>

зелен телефон: 096/300961

ТЕЛЕФОНИ

Директор –	096/300960
Технически сътрудник; зелен телефон –	096/300961
Директор на дирекция /Гл. счетоводител	096/300965
Директор на дирекция “КОС” –	096/300561
Директор на дирекция “ПД” –	096/300561
Административно обслужване “Едно гише”	096/300964
Направление “Опазване чистотата на атмосферния въздух и ВФФ” –	096/300963
Направление “Опазване на водите” –	096/300964
Направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите” –	096/300964
Направление “Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, екологична отговорност и доброволни ангажменти” –	096/300964
Направление “Екологична оценка и ОВОС” –	096/300964
Направление “Биологично разнообразие, защитени територии и зони” -	096/300963
Направление “Специализирани регистри” –	096/300963

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение.....	7
II. Анализи по компоненти на околната среда	9
II.1. Качество на атмосферния въздух	9
1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ –Монтана като част от НСМОС - подсистема “въздух”	9
2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции.....	9
- Райони за оценка и управление /РОУ/ на качеството на атмосферния въздух	10
- Източници на емисии на територията на РИОСВ – Монтана	19
3. Оценка на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана.....	20
II.2. Води	18
1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през годината.....	18
2. Опазване на повърхностните води.....	18
- кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води в т. ч.....	27
3. Подземни води.....	35
4. Състояниена хидротехническите съоръжения /диги, язовирни стени и т. н./.....	36
5. Оценка на състоянието на повърхностните и подземни води на територията на РИОСВ.....	37
II.3. Земи и почви.....	38
1. Обобщена информация за територията на РИОСВ - Монтана.....	38
3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост.....	38
4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/.....	39
5. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.....	39
6. Ерозия на почвите.....	39
7. Засоляване и вкисляване на почвите.....	40
8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност.....	40
9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ – Монтана.....	40
II.4. Защитени територии и биоразнообразие.....	42
1. Защитени територии.....	42
2. Биоразнообразие.....	55
III. Анализи по фактори на въздействие	62
III.1. Отпадъци	62
1. Кратка информация и анализ на разработването , приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби.....	62
2. Битови отпадъци.....	62
- депа с преустановеноа експлоатация през годината, осъществуна рекултивация – местоположение и площ на депата (дка).....	63
3. Строителни отпадъци.....	64
4. Производствени и опасни отпадъци.....	64
5. Болнични отпадъци.....	65
6. Кратка обобщена оценка за състоянието и разрешаването на проблемите с отпадъците на територията на РИОСВ.....	67
III.2. Шум.....	68
1. Контрол на промишлените източници по тоношение на излъчвания от тях шум в околната среда.....	69
III.3. Радиационен контрол.....	72
1. Радиационния гама фон и атмосферна активност.....	72
2. Кратка информация за радиологичните характеристики на необработваеми почви и води от повърхностни реки и водоеми.....	72
3. Обобщени изводи за радиационното състояние на околната среда.....	72

III.3. Химикали и управление на риска от големи аварии.....	73
1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите.....	73
2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове.....	73.
3. кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управлени ена риска от големи аварии).....	74
4. Проведени информационни кампании и участие в проекти на МОСВ.....	74
IV. Превантивна дейност и контрол.....	75
1. ОВОС и Екологична оценка	80
2. Комплексни разрешителни.....	80
3. Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети.....	80
4. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда.....	81
5. Административно-наказателна отговорност и принудителни административни мерки..	
V. Проекти/ обекти с екологично предназначение	84
VI. Заключение.....	87

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за състоянието на околната среда на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана е подготвен от експертите на инспекцията с цел обективно и своевременно информиране на обществеността за състоянието на околната среда в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана – област Монтана и област Видин.

В Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2013 г. е представена информация по всички компоненти на околната среда – въздух, води, почви, биологично разнообразие, както и факторите, които ѝ въздействат – отпадъци, шум, химични вещества.

Регионалния доклад е насочен към заинтересованите за опазване на околната среда – държавни институции, граждани, неправителствени организации, учаци.

КРАТКА ФИЗИКО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РАЙОНА

В обсега на контрол от страна на РИОСВ – Монтана попадат две области Монтана и Видин. Област Монтана включва единадесет общини: Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Монтана, Чипровци и Якимово. Област Видин включва също единадесет общини: Белоградчик, Бойница, Брегово, Видин, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци и Чупрене.

Географско положение, граници и големина

Частта от северозападния район на РБългария, която контролира инспекцията, заема територия до р. Дунав на север, билото на Западна Стара планина на юг, на запад границата съвпада с държавната граница с РСърбия и Черна гора, а на изток с област Враца. Граничното му положение с р. Дунав и близостта му до гр. София са дали отражение върху стопанското развитие на района. В миналото тази част от страната е била аграрен снабдител на София и Софийския индустриален и консумативен район. При новите условия географското положение придобива нови измерения. Ломското пристанище се оформя като най-важното за доставка на суровини и стоки, увеличава се значението на пристанище Видин, като между пристанище Видин и румънското пристанище Калафат работи фериботна връзка между двете страни. Предстои изграждане на втори мост на р. Дунав при гр. Видин. Нараства ролята на проходите, свързващи района ни с РСърбия и Черна гора (“Салаш” и “Връшка чука”). Петроханският проход ще придобие голяма роля и значение, при реализираната на проекта Дунав мост II.

Стопанско - географска преценка на природните условия и ресурси

Релеф

Районът се характеризира с разнообразен релеф, включващ част от Дунавския бряг, Дунавската равнина, Предбалкана и северните склонове на Западна Стара планина. Крайдунавските низини (Видинска, Ломска и Златия) и прилежащата им част от Дунавската равнина обхващат 60% от територията на района. Равнинният характер на релефа и близостта му с пълноводната р. Дунав способстват за напояване и механизирано обработване на земите. Следва Западната част на Предбалкана (Връшка чука, Бабин нос, Белоградчишкия венец, Ведерник, Широка планина, Веренишко бърдо и Пъстрина). Тя има разположение северозапад-югоизток. По южните склонове на Предбалкана се намират едни от най-големите овощни градини и лозя, а естествените пасища благоприятстват развитието на пасищното животновъдство. Старопланинската част започва от прохода Свети Никола, Чипровско-Берковския дял и стига до Козница. В тази част са най-хубавите букови гори и пасища в Северозападна България, което е важно условие за развитие на дърводобива и животновъдството. Петроханският проход предоставя най-краткия път от София до Видин и Лом, а долините разширения на реките между Предбалкана и Стара планина са благоприятни за развитие на земеделието.

Полезни и изкопаеми

От полезните изкопаеми в района със стопанско значение са медните и оловно-цинкови руди в Чипровска планина, като с ограничени запаси, но богати по съдържание на метал са железните руди при с. Мартиново, общ. Чипровци. От нерудните изкопаеми стопанско значение имат запасите на варовици

и мергели – суровина за циментовата промишленост и за производството на вар. Глините при с. Клисурсица се използват като суровина за подовата керамика, брекчите при с. Челюстница – за производство на облицовъчни материали, а мрамора и гранита в Берковско - за облицовъчни материали и изделия. При с. Кошава и Сланотрън се намират най-големите запаси на гипс в страната. Златоносен пясък има по поречието на р. Огоста и р.Златица.

Климат

Климатът е умерено континентален. Средната януарска температура е 0°С, а средната юлска - 20°С. През лятото преобладават северозападни влажни ветрове, а през зимата те са североизточни, причиняващи измръзване на почвите.

Води

Водите в района все още се използват недостатъчно. В горните течения водите на реките се използват за електропроизводство (Петроханската каскада и каскадата на р. Горни Лом.). Все още слабо е използването на водите от язовир “Огоста”, а е възможно да бъдат напоявани над 1,5 млн. дка нови поливни площи.

Почви

Почвите в региона са разнообразни. Низините са покрити с плодородни алувиално-ливадни почви. Черноземите в Дунавската равнина са образувани върху льосова основа. В Предбалкана преобладават светлосиви и тъмносиви горски почви, а в Старопланинската част – кафяви горски и планинско-ливадни почви. Почвеното богатство е добра предпоставка в съчетание с климатичните условия и повърхнината за производството на зърнени храни, фуражи, захарно цвекло, за развитие на зеленчукопроизводството, лозарството и овощарството.

Флора

Регионът се отличава с голямо разнообразие на дървесни, храстови и тревни съобщества. Горските ресурси са представени предимно от широко-листни гори (дъб, бук, габър, липа, ясен и др.), по поречията – върби, лески, елши, тополи, в планинските части – смесени широколистно-иглолистни (бук, ела, смърч, бор) и във високопланинските части - иглолистни (ела, смърч, клек). Храстовидните формации като подлес или самостоятелно се срещат на-всякъде - шипка, къпина, малина, трънка, дрян, келяв габър и т. н. Предбалканът и Старопланинието са най-богатите по отношение на биоразнообразие, като тук се срещат около 45 реликтни /в миналите геологични епохи са имали широко разпространение, а днес заемат неголеми територии/ и ендемични /срещат се само в определен географски район/ защитени видове растения.

Фауна

Районът има значително разнообразие. Най-многочислено е видовото разнообразие сред гръбначните. Гнездящите птици са над 150 вида, влечугите са над 16 вида, бозайниците - над 60 вида, рибите – над 20. Богата на реликтни и ендемитни /срещат се само в определен географски район/ видове е и безгръбначната фауна.

Население

Селищната мрежа се състои от 22 общини, съответно по единадесет за област Монтана и област Видин.

II. Анализи по компоненти на околната среда.

II. 1. Качество на атмосферния въздух.

1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана като част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) – подсистема „Въздух”

„Въздухът” е основен компонент на околната среда, без който съществуването на всички живи организми е невъзможно. Неговото качество е от съществено значение за здравето на населението и околната среда. Под „Качество на атмосферния въздух” се разбира състоянието на приземния слой на атмосферата, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества с естествен и антропогенен произход.

Атмосферният въздух представлява смес от различни газове, сред които преобладават количествено четири съставки: азот (75,51 % масово участие), кислород (23,01 % масово участие), аргон (1,29 % масово участие) и въглероден диоксид (0,04 % масово участие). Останалите съставки като водород, неон, хелий и др. са в незначителни количества. Освен тези постоянни газове в атмосферния въздух се появяват различни частици и газове, в по-малки или в по-големи количества, в зависимост от климата, сезона, мястото и др. фактори, които са вследствие замърсяване от човешката дейност в сферите на промишлеността, бита, транспорта и др. Тези вещества се наричат „замърсители” или „вредни вещества”. Това са всички тези вещества, които предизвикват промени в качеството на атмосферния въздух и могат да доведат до неблагоприятни последици върху живота и здравето на хората, до увреждане на живите ресурси, почвата и екосистемите.

Качеството на атмосферния въздух в приземния слой се определя от следните по-често срещани въздушни замърсители: частици (прах, сажда, аерозоли и др.), озон, въглероден оксид, серен диоксид, азотен диоксид, олово, арсен, тежки метали, полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ) и др.

През 2013 г. в региона на РИОСВ – Монтана е действал един стационарен пункт за контрол на качеството на атмосферния въздух в гр. Монтана, а именно „РИОСВ – Монтана” – градски фонов. Пунктът се обслужва от Регионална лаборатория – Монтана и работи с ръчно пробонабиране всеки работен ден. Контролираните замърсители са: „серен диоксид”, „азотен диоксид”, „ПАВ”, „ФПЧ₁₀” и „никел”. Мониторингът на качеството на атмосферния въздух в гр. Видин през 2013 г. се осъществявал от автоматична станция, намираща се в района на болница МБАЛ „Света Петка”. Пунктът е градски фонов. Контролираните замърсители в него са: „серен диоксид” и „ФПЧ₁₀”. Монтана и Видин са най-големите градове на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, с най-добре развити инфраструктура, промишленост, численост на населението и съответно най-много действащи и потенциални източници на замърсяване на атмосферния въздух.

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции

Във връзка с ограничаване на антропогенното въздействие върху качеството на атмосферния въздух са издадени нормативни актове, имащи за цел защита на човека и околна среда от отрицателни последици. С тези закони се определят и норми:

- за имисии – пределно допустими концентрации на вредните вещества, чието наличие във въздуха не застрашава здравето на населението, флората и фауната;
- за емисии – норми за допустимо количество вредни вещества, които могат да бъдат отделяни в атмосферния въздух от съответните източници и зависят от вида, спецификата и мощността на отделните производства и инсталации.

Пределно допустимата концентрация на даден замърсител се определя като маса, съдържаща се в един кубически метър въздух при нормални условия и може да бъде:

- максимално еднократна концентрация – определя въздействието на замърсителя за кратък

период от време (30 или 60 минути);

- средноденонощна концентрация – показва допустимата степен на замърсяване за продължителен период, обхващащ пиковите часове и часовете, в които очакваното замърсяване е най-малко (през нощта);

- средногодишна концентрация е средно аритметично от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

Всички тези пределно допустими концентрации дават оценка за степента на замърсяване на атмосферния въздух и за неговото качество. Разпределението на пунктовете, контролиращи качеството на атмосферния въздух, е посочено в табл. 2.1.

Таблица 2.1.

Замърсител	ФПЧ10	Pb аер.	SO ₂	NO ₂	CO	H ₂ S	бензен	NH ₃	ПАВ	As аер.	Cd аер	Ni	ФПЧ2.5	NO	O ₃
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове	2	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
в т.ч.:															
1.Пункт „РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	да	-	да	да	-	-	-	-	да	-	-	да	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да	-	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брой пунктове с концентрация над ПС на СЧН или ПДК м.е в т.ч.	2	-	0	0	-	-	-	-	0	-	-	0	-	-	-
1.Пункт „РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	да														
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да														

Пунктове с концентрация над СГН, в т.ч.:	2	-	0	0	-	-	-	-	0	-	-	0	-	-	-
1.Пункт „РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	да														
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да														

ПС на СЧН - прагова стойност на средночасова норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители

ПС на СДН - прагова стойност на среднодневна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители (24-часова експозиция)

СГН - средногодишна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители при едногодишна експозиция

ПДК - максимална концентрация на замърсяващите вещества в околната среда, непредизвикващи неблагоприятно въздействие върху населението, флората и фауната

ПДКм.е - най-високата допустима краткосрочна концентрация в продължение на 30- или 60-минутна експозиция за определен замърсител, регистриран в даден пункт за определен период на наблюдение

ПДКср.дн. - допустимата концентрация в продължение на 24-часова експозиция като средна аритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани неколккратно през денонощието, или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа

ПДКср.год. - допустимата концентрация в течение на едногодишна експозиция като средна аритметична стойност от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година

• **Фини прахови частици (ФПЧ₁₀)**

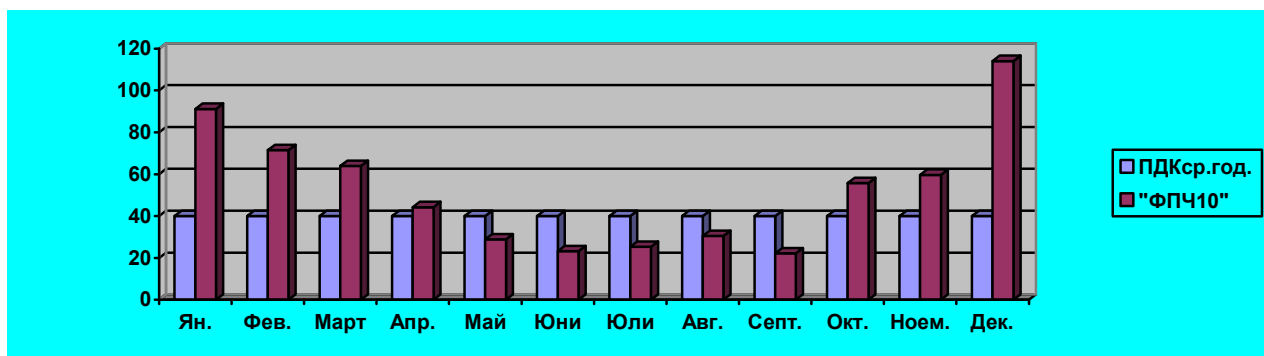
Фините прахови частици са основен замърсител на атмосферния въздух в населените места поради голямото разнообразие на източници, емитиращи ФПЧ – горивни инсталации, транспорт, битово отопление и др. През 2013 година са регистрирани превишения по този показател и в двата стационарни пункта. Средногодишната концентрация на ФПЧ₁₀ в пункт „РИОСВ – Монтана” е 52.5 µg/m³ – 1.3 пъти над нормата за ПДК ср.год. Превишенията имат подчертано сезонен характер – почти всички регистрирани превишения са през зимния период. Броят на дните с превишения на ПДКср.дн. е 137, което е 39 % от общия брой анализирани проби. Анализът на резултатите показва, че източникът с най-съществен принос за формирането на високите имисионни стойности на ФПЧ₁₀ е битовото отопление, което в преобладаващата си част се осъществява на твърдо гориво. В резултат на газификацията на промишления и общественения сектор след 2001 г. се отчита рязко понижаване на средногодишните нива на ФПЧ₁₀ – с над 50 %, но въпреки това същите остават твърдо над нормите и сравнително постоянни през последните години. Очаква се с продължаващото газифициране на частните жилищни сгради да се постигне допълнително постепенно намаляване на нивата на ФПЧ₁₀ през следващите няколко години.

В автоматичната измервателна станция в гр. Видин броят на дните с регистрирани превишения е 97, като трябва да се отчете, че станцията не е работила в периода 26.08.2013 г. до 19.12.2013 г. заради повреда на датчика за ФПЧ₁₀. Това е причината да не може да бъде отчетена коректна средногодишна концентрация на ФПЧ₁₀. Превишенията също са с подчертано сезонен характер – от октомври до април, което води до извода, че основният източник на замърсяване на

въздуха с ФПЧ_{10} е отоплението в битовия и обществения сектор. В град Видин не е започнала и не се очаква в обозримо бъдеще газификация, освен използващите компресиран газ за горивните си източници няколко промишлени предприятия, поради което тенденцията е към запазване на сравнително високите нива на ФПЧ_{10} и за напред.

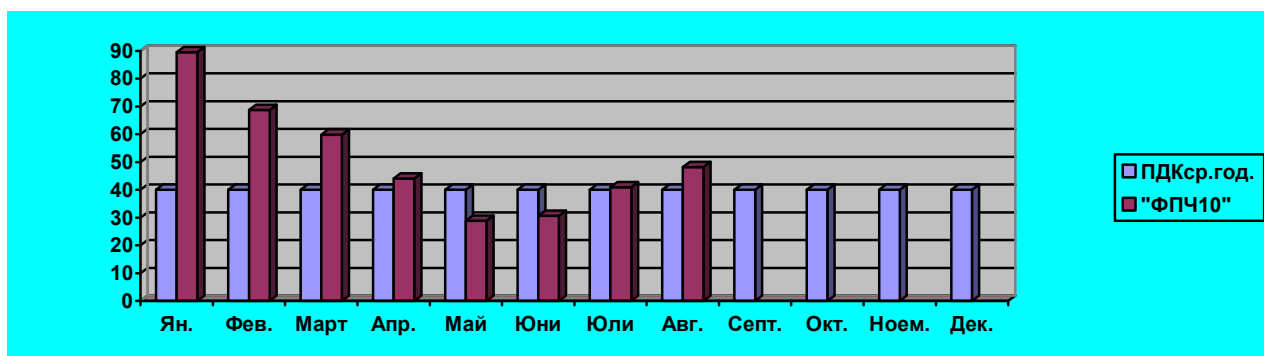
РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗМЕРВАНИЯТА ПО ПОКАЗАТЕЛ „ ФПЧ_{10} ” В ПУНКТ „РИОСВ – МОНТАНА” ГР. МОНТАНА ПРЕЗ 2013 ГОДИНА

През 2013 г. ПДК ср.год. за показател „фини прахови частици $_{10}$ ” е $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$

РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗМЕРВАНИЯТА ПО ПОКАЗАТЕЛ „ ФПЧ_{10} ” В АВТОМАТИЧНА ИЗМЕРВАТЕЛНА СТАНЦИЯ – ГР. ВИДИН ПРЕЗ 2013 ГОДИНА

През 2013 г. ПДК ср.год. за показател „фини прахови частици $_{10}$ ” е $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$

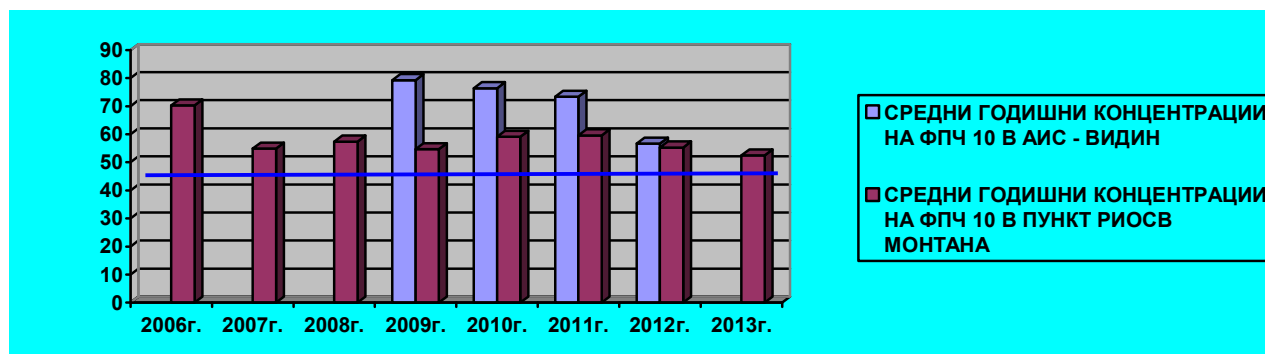

СРЕДНА ГОДИШНА КОНЦЕНТРАЦИЯ ПО ПОКАЗАТЕЛ ФПЧ_{10} В ПУНКТ „РИОСВ – МОНТАНА” ГР. МОНТАНА И АВТОМАТИЧНА ИЗМЕРВАТЕЛНА СТАНЦИЯ – ГР. ВИДИН ЗА ПЕРИОДА 2006 г. – 2013 г.

Средна годишна концентрация, $\mu\text{g}/\text{m}^3$

	2006 г.	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
ПУНКТ РИОСВ – Монтана	70.3	54.9	57.4	54.7	59.1	59.6	55.3	52.5
ПУНКТ АИС – Видин	-	-	-	79.3	76.4	73.4	56.7	-

ФПЧ₁₀, ПДК ср.год. 40 µg/m³

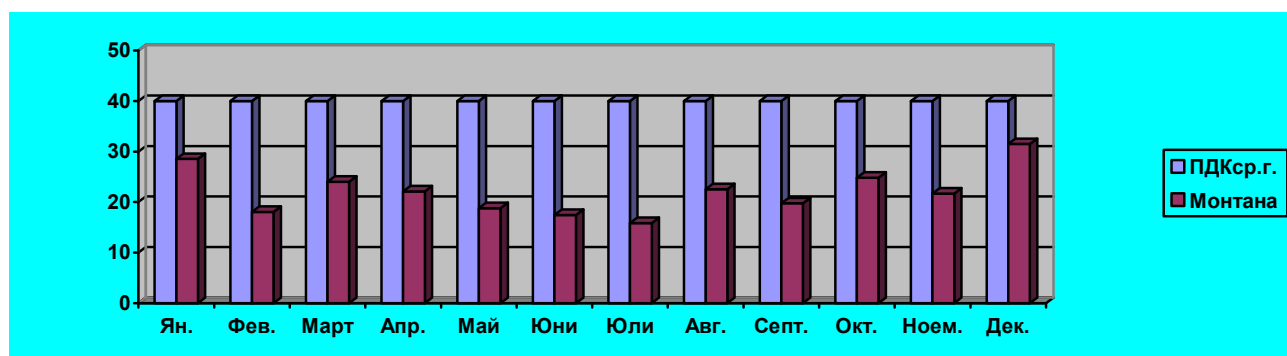

• Азотен диоксид

През 2013 год. не са регистрирани превишения на максимално еднократните, средноденоношните и средногодишните пределно допустими концентрации на азотен диоксид в стационарните пунктове на територията на РИОСВ – Монтана. Констатира се добре изразена сезонна зависимост на стойностите, като по-високите концентрации са през зимния отоплителен сезон. Средногодишната концентрация за пункт „РИОСВ – Монтана” е 22.05 µg/m³ при ПДК_{ср.год.} – 40 µg/m³. Тенденцията е към запазване на относително постоянни стойности на средногодишните концентрации за последните години в пункта в гр. Монтана. От месец октомври 2008 г. ръчното пробонабиране на газове в гр. Видин е преустановено и е подготвена за въвеждане в експлоатация автоматична станция за контрол качеството на атмосферния въздух, разположена в района на болница МБАЛ „Света Петка”, гр. Видин. Станцията е в редовна експлоатация от 01.01.2009 г., като не се извършва измерване по показател „азотен диоксид”.

РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗМЕРВАНИЯТА ПО ПОКАЗАТЕЛ „АЗОТЕН ДИОКСИД” В ПУНКТ „РИОСВ – МОНТАНА” ГР. МОНТАНА ПРЕЗ 2013 ГОДИНА

През 2013 г. ПДК ср.год. за показател „азотен диоксид” е 40 µg/m³

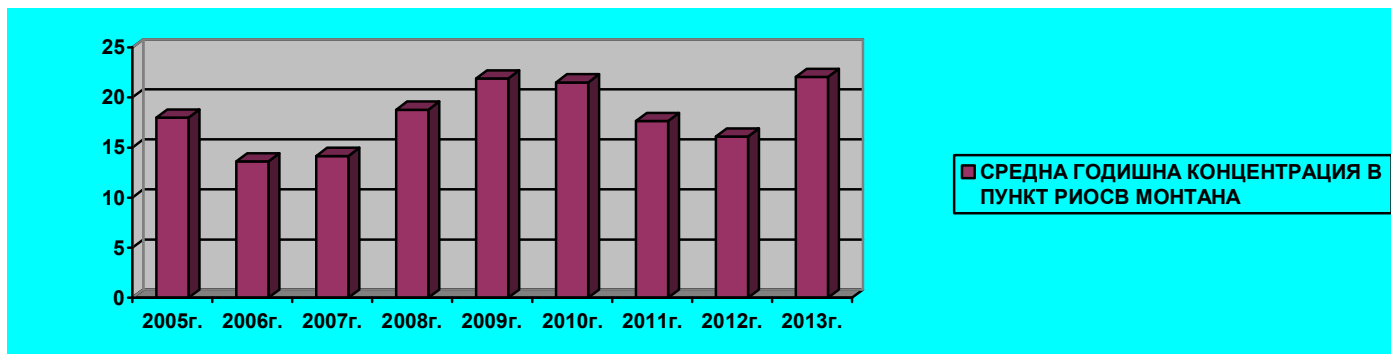

СРЕДНА ГОДИШНА КОНЦЕНТРАЦИЯ ЗА ПОКАЗАТЕЛ „АЗОТЕН ДИОКСИД“ В ПУНКТ „РИОСВ – МОНТАНА” ГР. МОНТАНА ЗА ПЕРИОДА 2005 г. – 2013 г.

ПДК_{ср. год.} – 40 µg/m³

Средна годишна концентрация в ПУНКТ РИОСВ – Монтана, µG/M ³	2005г.	2006г.	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.
	17.99	13.61	14.16	18.78	21.90	21.50	17.64	16.10	22.05

**ГРАФИКА НА СРЕДНОГОДИШНАТА КОНЦЕНТРАЦИЯ
ПО ПОКАЗАТЕЛ „АЗОТЕН ДИОКСИД” В ПУНКТ „РИОСВ – МОНТАНА”
ГР. МОНТАНА ЗА ПЕРИОДА 2005 г. -2013 г.
ПДК_{ср. год.} – 40 µg/m³**

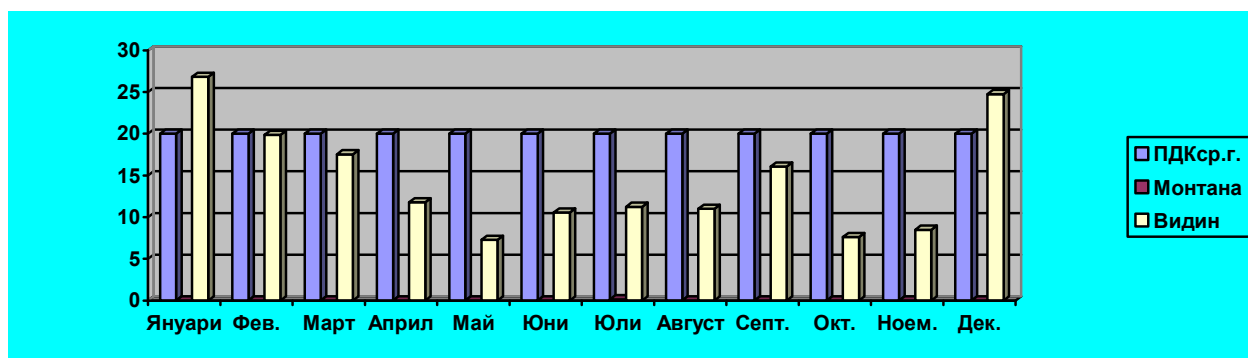
• **Серен диоксид**

В Пункт „РИОСВ – Монтана” не са регистрирани превишения на ПДК_{м.е.}, ПДК_{ср.дн} и ПДК_{ср.г.} за серен диоксид през 2013 год. Отчетена е средногодишна концентрация от 0.0 µg/m³ при норма 20 µg/m³. В резултат на газификацията на основните промишлени източници се констатира значително намаление на емисиите на серен диоксид и концентрациите му в атмосферата. С продължаването на газификацията в битовия сектор на гр. Монтана се очаква запазване на ниските нива на серен диоксид и дори концентрацията му да се задържи под границата на количествено откриване на метода.

В автоматичната измервателна станция в гр. Видин не са регистрирани превишения на ПДК_{м.е.} през 2013 год. Средногодишната концентрация е 14.3 µg/m³ при норма 20 µg/m³. Отчетени са завишени стойности на концентрациите на серен диоксид през месеците януари, февруари и декември. Основната причина за повишената концентрация на серен диоксид през зимния сезон е масовото използване на твърди горива за битово отопление и неблагоприятни атмосферни условия – ниски температури и атмосферно налягане, тихо време и температурни инверсии, както и наличието на един голям източник на замърсяване на атмосферния въздух – ТЕЦ „Видахим”. След 2001 год. средногодишната концентрация на серен диоксид отбелязва значителен спад и стабилно задържане под ПДК_{ср.год.}

**РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗМЕРВАНИЯТА ПО ПОКАЗАТЕЛ „СЕРЕН ДИОКСИД” В ПУНКТОВЕ: „РИОСВ – МОНТАНА” ГР. МОНТАНА И АВТОМАТИЧНА ИЗМЕРВАТЕЛНА СТАНЦИЯ – ГР. ВИДИН
ПРЕЗ 2013 ГОДИНА**

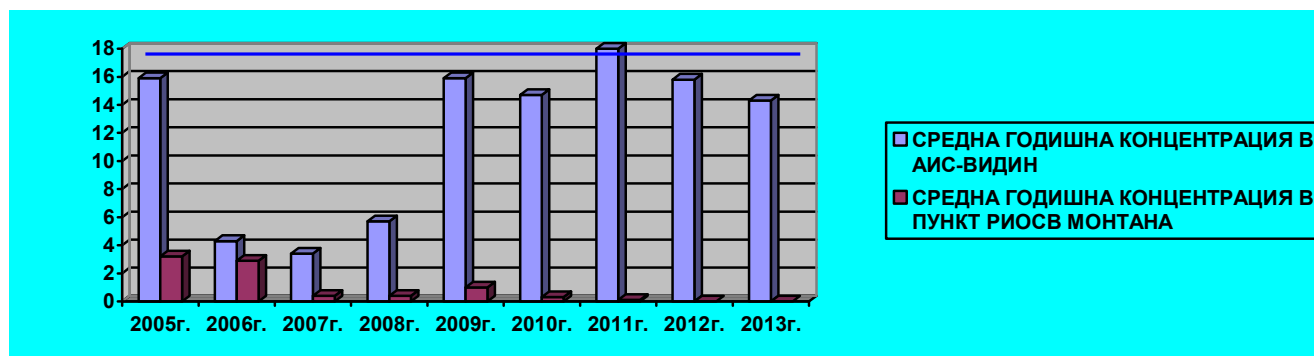
През 2013 г. ПДК ср.год. за показател „серен диоксид” е 20 µg/m³

**СРЕДНА ГОДИШНА КОНЦЕНТРАЦИЯ ПО ПОКАЗАТЕЛ
„СЕРЕН ДИОКСИД” В ПУНКТ „РИОСВ-МОНТАНА” ГР. МОНТАНА И АВТОМАТИЧНА
ИЗМЕРВАТЕЛНА СТАНЦИЯ – ГР. ВИДИН**
за периода **2005 г. – 2013 г.**
ПДКСР.ГОД – 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Средна годишна концентрация	2005г.	2006г.	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.
ПУНКТ РИОСВ – Монтана	3.2	2.9	0.4	0.4	1.0	0.3	0.1	0.0	0.0
АВТОМАТИЧНА ИЗМЕРВАТЕЛНА СТАНЦИЯ – ГР. Видин	15.9	4.3	3.4	5.7	15.9	14.7	18.0	15.8	14.3

**ГРАФИКА НА СРЕДНА ГОДИШНА КОНЦЕНТРАЦИЯ ПО ПОКАЗАТЕЛ
„СЕРЕН ДИОКСИД” ЗА ПЕРИОДА 2005 г. – 2013 г.**
ПДКСР.ГОД – 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Останалите контролирани атмосферни замърсители в пункт „РИОСВ – Монтана” - никел и полициклични ароматни въглеводороди са значително под съответните пределно допустими концентрации и не се наблюдават тенденции към повишаване на съдържанието им в атмосферния въздух.

Районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух са определени в съответствие с изискванията на Наредба № 7 (ДВ, бр. 45/1999 г.) и Наредба №12 (ДВ, бр.58 / 2010 г.) към Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ) (ДВ, бр. 45/1996 г.).

Изпълнителната агенция по околна среда, съгласува с РИОСВ – Монтана, изготви списък на районите за оценка и управление на КАВ на територията ѝ. Те са както следва:

- **По чл. 30, ал. 1, т.1** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми и/или нормите плюс определени допустими отклонения от тях (включително и райони, в които е налице превишаване на установените норми за съответните замърсители, в случаите когато за последните не са определени допустими отклонения). Тук попадат:

I район – Монтана, обхващащ община Монтана;

II район – Видин, обхващащ община Видин;

- **По чл. 30, ал. 1, т. 3** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители са между съответните горни и долни оценъчни прагове. Тук попадат:

III район – Лом, обхващащ община Лом

IV район – Берковица, обхващащ общините Берковица, Вършец, Чипровци, Георги

Дамяново и Чупрене;

V район – Брегово, обхващащ общините Брегово и Ново село;

• **По чл. 30, ал. 1, т. 4** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители не превишават долните оценъчни прагове. Тук попадат:

VI район – Бойчиновци, обхващащ общините Бойчиновци, Брусарци, Медковец, Вълчедръм и Якимово;

VII район – Кула, обхващащ общините Кула, Грамада, Макреш и Бойница;

VIII район – Белоградчик, обхващащ общините Белоградчик, Димово и Ружинци.

Общините, класифицирани по чл. 30, ал. 1, т. 3 и т. 4 не разполагат със стационарни пунктове за контрол качеството на атмосферния въздух.

Съгласно одобрения годишен график за 2013 г. Мобилната автоматична станция за имисионен контрол на атмосферния въздух към ИАОС от Регионална Лаборатория – Плевен извърши измервания на територията община Лом. Няма регистрирани превишения на ПДК за основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в района.

Във връзка с изпълнение на чл. 27 от ЗЧАВ и чл. чл. 30 и 31 от Наредба № 7 (ДВ, бр. 45/1999 г.) общините Монтана и Видин са изготвили Програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми на вредни вещества в атмосферния въздух съгласно Наредба № 12 от 15.07.2010 г. на МОСВ и МЗ в срока, регламентиран в чл. 31, ал. 3 на по-горе цитираната наредба.

Програмата за намаляване на нивата на $FPCH_{10}$ и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в община Монтана за периода 2011 – 2014 г. е приета с Решение на Общински съвет – Монтана №629 с Протокол №53/28.04.2011 г.. Програмата е качена на интернет страницата на общината. В Плана за действие към програмата е заложен широк пакет от мерки със съответните кодове, срокове и отговорници. Изпълнението на мерките, заложи в плана за действие към общинската програма продължава.

Програмата за намаляване на нивата на $FPCH_{10}$ и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в община Видин за периода 2011 – 2014 г. е приета с Решение на Общински съвет – Видин №131, взето с Протокол №8/15.07.2011 г. Програмата е качена на интернет страницата на общината. Предвидените в плана за действие към програмата мерки – ремонт и рехабилитация на пътищата в общината и уличната настилка в града, реорганизация на уличното движение, контрол на съхранението на строителни отпадъци, подобряване на сметоизвозването и др., се изпълняват, но е необходимо да се засили още контролът.

Източници на емисии на територията на РИОСВ – Монтана

През 2013 г. на територията на РИОСВ – Монтана се контролират 157 бр. промишлени обекти, замърсяващи или потенциални замърсители на атмосферния въздух, както и 80 бр. бензиностанции и петролни бази.

В големите общини – Монтана, Видин, Лом, Берковица, Кула замърсяването на въздуха се влияе от дейността на по-големите промишлени обекти: в Монтана – „Монбат” АД; „Берг Монтана Фитинги” АД; в Лом – „РУА – фабрика за метали” ООД; „Ломско пиво” АД; във Видин – ТЕЦ „Видахим” към „Видахим” АД; „Кнауф” ЕООД, „Гипс” АД, с. Кошава; в гр. Кула – „РИС Ръбър България” АД.

В „РУА – фабрика за метали” ЕООД, гр. Лом, „Випом” АД, гр. Видин, „БКС Бъдинстрой” АД, гр. Видин – обект асфалтова база и „Фаустина груп” ООД, гр. Враца – фабрика за производство и екстрахиране на олио в с. Д-р Йосифово, общ. Монтана са констатирани превишения на нормите за допустими емисии на отпадъчни газове, съгласно Наредба № 1/ 2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (ДВ, бр. 64/2005 г.), за което са наложени санкции.

Асфалтовите бази, емитиращи прах и сажки, работят периодично, при подаване на заявки за асфалтови смеси. В по-голяма част от тях технологичното оборудване, включително и прахоулавящите системи е морално и физически остаряло и не може да осигури спазването на емисионните норми. Проблемът би се разрешил след модернизация на всички работещи съоръжения.

През 2013 год. в експлоатация е система за собствени непрекъснати измервания (СНИ) на концентрациите на замърсители в отпадъчните газове на ТЕЦ „Видахим”, гр. Видин. Множество

други фирми използват външни акредитирани изпитвателни лаборатории за осъществяване на периодичен собствен мониторинг на източниците си на емисии.

През територията на РИОСВ – Монтана преминава трансевропейският транспортен коридор Е79. Почти цялата пътна инфраструктура на двете области се нуждае от реконструкции или ремонти. Това допринася за допълнително увеличаване на емисиите на прах и вредни газове от автомобилния транспорт.

3. Оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана

От изложеното по-горе могат да се направят следните заключения за състоянието на атмосферния въздух:

- ♦ в малките общини замърсяването на въздуха се дължи основно на бита при ползването на твърди горива през отоплителния сезон, а така също и на автотранспорта, особено в тези, през които преминават републикански пътища. Промислената дейност в тези общини е силно ограничена и не води до сериозно замърсяване на въздуха.

- ♦ в община Монтана продължава газификацията на котелни инсталации в не промишлени обществени обекти (преустройство на съществуващи котелни от течно гориво на природен газ и резервен вариант – нафта) и на частни жилищни сгради, в резултат на което се наблюдава известно облекчаване на замърсяването от горивни процеси. Въпреки това не се отчита значително намаляване на съдържанието на фини прахови частици във въздушния басейн над града, главно поради повишената през годините консумация на твърдо гориво в бита през отоплителния сезон и засиления автомобилен трафик. Положителна тенденция е стабилното намаляване на концентрациите на серен диоксид и запазването на сравнително ниски стойности на азотен диоксид.

- ♦ в община Видин също се наблюдава положителна тенденция към намаляване броя на наднормените концентрации на FPЧ_{10} . Част от промишлените предприятия преминават от твърдо и течно гориво на компресиран газ за горивните си източници. Общинската администрация и другите заинтересовани ведомства полагат усилия за подобряване качеството на атмосферния въздух чрез реализиране на пакет от мерки, включени в Програмата за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми в РОУ на КАВ – Видин, част от Общинската програма за околната среда.

Поради необходимостта от окончателно валидиране на данните преди докладване в Европейската агенция по околна среда са възможни минимални промени в публикуваните данни. Окончателните данни се публикуват в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда, изготвян от ИАОС.

II.2.ВОДИ

1. КАЧЕСТВО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ

1.1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през 2013 година

Основните приоритети в работата на РИОСВ – Монтана през 2013 г. са свързани с опазването на водите от замърсяване и подобряване на тяхното състояние като стратегически общонационален неделим природен ресурс чрез осъществяване на превантивен, текущ и последващ контрол на източниците на замърсяване, находящи се на териториите на областите Видин и Монтана. Целта е да се осигури достатъчно количество и добро качество на водите чрез намаляване замърсяването на водите от битови и промишлени източници, както и подобряване ефективността от пречистването на заустваните отпадъчни води чрез засилен контрол на изградените пречиствателни съоръжения.

Контролът, който е осъществен от експертите в направление „Опазване на водите” през 2013 г., съгласно разпоредбите на Закона за водите и подзаконовите му нормативни актове, включва следните дейности:

- контрол на обектите, формиращи отпадъчни води, включително и на състоянието и правилната експлоатация на канализационните мрежи на обектите, формиращи отпадъчни води и на пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения към тях
- контрол върху изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води и комплексните разрешителни, издадени по реда на Закона за опазване на околната среда;
- провеждане мониторинга на отпадъчните води – собствен и контролен. Изготвени са списъци на обектите, формиращи емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества, общи и специфични замърсители, които подлежат на задължителен емисионен контрол. Съвместно с Регионална лаборатория – Монтана към ИАОС - София, е проведен мониторинг на отпадъчните води от 27 броя емитери. Поддържа се база данни с резултати от извършения мониторинг.
- Проверки по жалби и сигнали, свързани с аварийни изпускания на отпадъчни води и замърсяване на водите.

2. ОПАЗВАНЕ НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ

2.1. Поречия, попадащи в обхвата на РИОСВ - Монтана

Територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, попада в обхвата на Дунавски район за басейново управление с център гр. Плевен. Дунавският район за басейново управление, съгласно Закона за водите, обхваща по-голямата част от Северна България и включва поречията на следните реки, вливащи се в река Дунав или пресичащи западната ни граница: Ерма, Нишава, Огоста и реките западно от Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом и Дунавските Добруджански реки. Площта на района е 47 235 км², което представлява 42,5% от територията на България.

В Дунавският район са идентифицирани следните категории повърхностни води: РЕКИ и ЕЗЕРА. Повърхностно водно тяло означава отделен и значителен елемент от повърхностни води, като езеро, язовир, поток, река или канал, част от поток, река или канал, преходни води или разширение на крайбрежни води. Река означава вътрешнотериториален воден обект, протичащ в по-голямата си част по повърхността на земята, но който може да протича и под земята за част от течението си. Езеро означава вътрешнотериториален повърхностен воден обект със стоящи води.

Контролираните от РИОСВ - Монтана поречия на териториите на областите Монтана и Видин са поречие Дунав, поречие Огоста и поречие Западно от Огоста. Площта на отделните поречия, съгласно Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) в Дунавският район за басейново управление е:

- поречие Дунав	- 47 235,000 км ² ;
- поречие Огоста	- 4 282,290 км ² ;
- поречие Западно от Огоста	- 3 910,578 км ² .

2.1.1. Поречие р. Дунав - включва р. Дунав RWB01 с код BG1DU000R001, дължина 650,650 km, силномодифицирано повърхностно водно тяло, категория река, географско описание: р. Дунав от границата при с. Ново село, общ. Ново село до границата при гр. Силистра. Химичното състояние е лошо (оценено по съдържание на приоритетни вещества, съгласно Директива 2008/105/ЕС, Приложение №1). Екологичната цел за повърхностно водно тяло с код BG1DU000R001 е „Предотвратяване влошаването

на екологичния потенциал и постигане на добър до 2021г. Предотвратяване влошаването на химичното състояние и постигане на добро до 2027 г.

Река Дунав е втората по големина река в Европа след Волга. Води началото си от планината Шварцвалд и дължината ѝ е 2859 км. Средният дебит на реката преди делтата е 6500 м³/секунда. Тя минава през 10 държави и заема общо 817 000 кв. км. Включена е в списъка на няколко най-застрашени реки в света, изготвен за Световния ден на водата през 2007 г. При вливането си в Черно море тя се разделя на три ръкава – Килийски, Сулински и Георгиевски. Най-северният – Килийският ръкав, служи за граница на Румъния и Украйна. Средният ръкав – Сулинският, е най-пълноводният и най-дълбокият. В Югоизточната част на Европа, около Черно море, т.е. в долната част по течението на р.Дунав са разположени България и Румъния, като общата им граница е с дължина 631,3 км, от които 420 км по талвега на р. Дунав. Двете държави понасят интензивно замърсяване на водите на р.Дунав, идващо от горните части.

По-големи притоци на р. Дунав на територията на България са реките: Лом, Огоста, Цибрица, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом. Българският дунавски бряг е с дължина 650,650 км. (от р.Тимок до границата в гр.Силица). На много места брегът е тесен и слиза стръмно към реката. На определени места той е широк до няколко километра и загражда сравнително големи низини, които периодично се заливат. За предпазването от заливането им от високите дунавски води са изградени земни диги. Реката преминава през регион с голям брой населени места /население над 80 млн./ и е естествено местообитание за редица застрашени видове растения и животни. Необходимо е да се провежда строг контрол и ефективно управление за предотвратяване и бързо отстраняване на аварийни ситуации на изпускане във водите на вредни вещества над определените изисквания, съгласно действащото екологично законодателство, като се предотврати здравния риск за населението в района.

2.1.2. Поречие Огоста - общата водосборна площ е 4282,290 км². Включва 14 на брой реки с обща дължина от 753,186 км, от които само 4 от тях попадат в обхвата на РИОСВ – Монтана. В таблица 1 са дадени ПВТ в категория река и езера, включение в поречието на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана.

Таблица 1.

№	Описание - река	Дължина, км	Езера и приравнение към тази категория водни тела	Площ, км ²
1.	р.Златица от извора до вливането в яз.Огоста	22,843	яз. Огоста на р. Огоста при гр. Монтана, общ. Монтана, обл. Монтана	23,600
2.	р.Бързия от извора до вливането в яз.Огоста и притоците Берковска и Въртешница	72,358	яз. Среchenска бара на р. Среchenска бара при с. Ягодово, общ. Берковица, обл. Монтана	0,840
3.	р.Шугавица от извора до вливането в р.Огоста	43,136		
4.	р.Огоста от извора до вливането в яз.Огоста и притоците Превалска и Дългоделска	138,638		

Река Огоста има около 40 притока, от които най-значителни са р. Ботуня с дължина 69 km и водосборна област 732 km² и р. Бързия с дължина 35 км и водосборна област 241 km². За начало на р. Огоста е приета р. Чипровска, която извира под вр. Вража глава (935 м) на границата с Югославия. Началото на Чипровската река (срещана и под името Пилатовец) е типично планинско дере с голям наклон средно 160‰. Коритото е тясно и дъното му е покрито с едри камъни и чакъл, свлечени от страничните дерета. От гр. Чипровци до с. Бели Мел наклонът на реката намалява и долината прави значителни уширения, особено в района между Чипровци и Железна. Дъното на долината става на места много тясно (80 - 100 м) с много стръмни склонове. Склоновете са гъсто залесени с широколистна гора. Бреговете на реката са немного високи и обрасли с храсти. Речното дъно е покрито с камъни, чакъл и пясък.

От с. Бели Мел до Монтана речната долина е коритообразна, с широко долинно дъно (800 - 1000 м), заето от работни площи. Склоновете на долината стават много полегати и се оформят от отделни

хълмове. Залесеността чувствително намалява. Надлъжният наклон на коритото е много малък - средно 3-4 ‰. Дъното е покрито с едър чакъл. Реката мени коритото си, като тече покрай левия или десния склон на долината.

След град Монтана долината става по-широка. Залесеността почти изчезва. При с. Ерден Огоста прорязва един рид (Калето), където долината става 200 м широка. Реката в този участък е широка. Речното корито е покрито с едър и дребен чакъл.

Към с. Владимирово напречният профил на долината е трапецовиден. Десният склон е по-висок от левия. Реката започва да описва меандри независимо правия участък на долината. надлъжният наклон е много малък — около 1 ‰.

До гр. Мизия характерът на долината се запазва същият. Склоновете бързо намаляват височината и наклона си. Реката до вливането си в Дунав описва силно извити меандри. От с. Портитовци р. Огоста навлиза в напълно равнинен терен. Ширината ѝ е голяма — на места достига до 400 м. Дъното ѝ е покрито с чакъл и пясък, а в най-долното течение — с пясък. Бреговете са ниски и заливаеми.

Непосредствено преди гр. Монтана е изграден хидровъзел “Огоста” - вторият по големина в Р. България след яз. “Искър”. Непосредствено под язовирната стена, както и в района на кв. “Кошарник” са построени малки водно-електрически централи. От водохранилището се използват води и за напояване на земеделски земи, но в ограничена степен, поради факта, че напоителната система е изградена частично.

2.1.3. Поречие Западно от Огоста е с обща водосборна площ от 3 910,578 км² и включва 14 броя ПВТ, характеризирани като река и 7 броя езера и приравнени към тази категория водни тела, попадащи на територията на РИОСВ – Монтана - Таблица 2.

Таблица 2.

	Река	Дължина, км	Езера и приравнени към тази категория водни тела	Площ, км ²
1.	р.Тимок от гр.Брегово до устието ѝ	16,220	1. яз. Кула на р. Тополовец при гр. Кула, общ. Кула, обл. Видин	1,567
2.	р.Тополовец от извор до яз.Кула	15,300	2. яз. Полетковци на р. Войнишка при с. Полетковци, общ. Кула, обл. ВИдин	1,648
3.	р.Тополовец от яз.Кула до устие заедно с притоците ѝ	104,720	3. яз. Рабиша на р. Видбол при с. Рабиша, общ. Белоградчик, обл. Видин	3,246
4.	р.Войнишка от извора до яз.Полетковци	13,510	4. яз. Христо Смирненски на р. Нечинска бара при с.Смирненски, Брусарци, обл. Монтана	0,975
5.	р.Войнишка от яз.Полетковци до устието и притоците ѝ	63,070	5. яз. Дреновец на р. Медовница при с.Дреновец, общ. Руженци, обл. Видин	1,070
6.	р.Видбол от извора до устието заедно с притоците ѝ	78,690	6. яз. Ковачица на р. Липница при с.Ковачица, общ. Лом, обл. Монтана	1,120
7.	р.Арчар от извора до с.Арчар заедно с притоците ѝ	80,960	7. яз. Расово на р. Барата при с.Расово, общ. Медковец, обл. Монтана	0,641
8.	р.Арчар от с.Арчар до устието ѝ	1,580		
9.	р.Скомля от извора до устието ѝ	38,350		
10.	р. Лом от извора до вливането на р.Нечинска бара	155,920		

	и р. Нечинска бара от яз.Смирненски до вливане в р.Лом	
11.	р.Нечинска бара от извора до вливането ѝ в яз.Христо Смирненски	20,500
12.	р.Лом от с.Дондуково до устие ѝ	24,330
13.	р.Цибрица от извора до с.Разград	95,970
14.	р.Цибрица от с.Разград до устие	18,480

Река Видбол - влива се в река Дунав при гр.Дунавци. Притоците, формиращи река Видбол, извираят от източните склонове на Западна Стара планина. Прието е, че притокът от който води началото си реката е Джоновец, извиращ под връх Бабин нос (1107,7 м). Другият по-голям от първите притоци е Давидова бара, извиращ под връх Студен кладенец (894,8 м). Към тях попълтно се вливат други, по-малки притоци, протичащи в поройни дерета. След като приеме един безименен десен приток, Джоновец тече известно време под името Раковица (така е обозначен на някои хидрогеложки карти). Притоците Джоновец (Раковица), Давидова бара и още няколко по-

незначителни се вливат и приемат името Видбол на около 3 км над село Раковица.

Водосборната област на реката е 298,7 км². Средномногогодишното водно количество при устието на реката е 1,177 м³/сек. Модулът на годишния отток е около 10 л/сек.км². Реката има снежно-дъждовно подхранване. Минимумът на валежите е през месец февруари, а максимумът - през месец май. Маловодието продължава около четири месеца – от юни до октомври. По тази причина през периода на пълноводието някои от малките дерета почти пресъхват. Теренът е пресечен и сравнително обезлесен, зает от сиви горски почви със силно изразена ерозия, което определя поройния характер на оттока. Валежите се оттичат повърхностно, без да има възможност за дрениране и по-дълготрайно подхранване на оттока.

Река Тополовец води началото си под вр. Връшка чука (692 м) от с. Извор махала. Тук тя се образува от множество малки рекички, които са с чисто планински характер. Река Тополовец приема два главни леви притока, които се събират пред с. Рабово под името р. Рабовска. Наклонът на реката е сравнително стръмен. Река Тополовец при проливни дъждове приижда буйно и след вливането на р. Рабовска и поради ниските брегове и равния терен залива значителни обработваеми площи.

Река Войнишка се образува главно от два притока Чичилска и Короманица. За начало е приета р. Чичилска, която извира източно от вр. Черноглав. Повечето от рекичките, образуващи началото на р. Чичилска, извираят от югоизточните склонове на вр. Връшка чука, а останалите от северните склонове на вр. Черноглав. Река Войнишка запазва полупланинския си характер на около 3 - 4 км след вливането в нея на р.Войница. Реката е коригирана в долното си течение.

Река Арчар води началото си югоизточно от вр. Бабин нос. Водосборните области на множество малки рекички, които оформят р. Арчар, в по-голямата си част са залесени плътно с широколистни гори (предимно дъб). Те са с голям среден наклон и сравнително голяма стръмнина на склоновете. Речната система в тази част има почти изцяло планински характер. Това продължава докъм с. Раяновци, откъдето се изменя характерът на залесеността, като широколистните гори се заменят с разредени дъбови храсти и с големи иезалесени райони. Наклонът на реката става по-малък, наблюдават се уширения на коритото, където реката се разлива и намалява скоростта си. Дъното на коритото е засипано с множество камъни и пясък, свличани от пороищата на незалесените дерета. Бреговете са скалисти и доста стръмни. След с. Рабиша наклонът на реката значително намалява. Там протича през слабо хълмиста местност в широка долина с много завой, като тече ту до десния, ту до левия склон на долината. Бреговете на реката поради слабите и ронливи седиментни скали са обикновено силно ерозирани и отвесни. Водосборната област на реката до устието е частично и слабо залесена, и то в повечето случаи с храсти от дъбов произход. Около с. Въртоп и Арчар реката получава голямо уширение и прави широка лъка. При с. Кладоруб р. Арчар приема най-големия си десен приток — р. Салашка. Тази река сравнително е голяма и води началото си от планинските склонове на с. Салаш северозточно от вр. Жребче. Характерът на тази река с почти същият с този на р. Арчар както по отношение сформирването на нейното начало, така и по отношение физикогеографската характеристика на водосборната област. Изключение тук прави по-слабата залесеност, която се забелязва още в самото начало на реката. Водното ѝ количество е почти еднакво с това на р. Арчар. И двете реки при силно интензивни валежи прииждат и влачат със себе си най-различен материал чак до своето съединяване.

Река Лом води началото си от източните склонове на пограничните планини в района на с. Горни

Лом. Образува се от много дерета, като за начало са приети изворите на р. Бърза под вр. Миджур. Тези рекички имат планински характер, много стръмни наклони на речното корито и големи скорости на течението. Залесеността в този район е слаба. Залесени са само известни части от водосборната област главно от широколистни гори. Коритото на реката е от скална порода и засипано с камъни, чакъл и пясък, които са типични за водосборни области от подобен характер. Надлъжният наклон на реката до с. Горни Лом е голям — средно 1000/00, а напречният профил на долината се характеризира с дълбоко врязване и стръмни склонове. От с. Горни Лом до с. Долни Лом реката запазва почти същия характер. Оттам надолу тя навлиза в почти равнинен терен (Долноломско и Средногрифски полета), където наклонът на реката е малък и има характера на равнинна река. Долината на реката е обградена с невисоки хълмове. Речните брегове са ниски, а дъното покрито с пясък. Така реката продължава до с. Фалковец, където приема главния си ляв приток — р. Стакевска. В този участък напречният профил на долината става коритообразен. От с. Фалковец р. Лом навлиза в полски терен, където долината и коритото на реката се разширяват като последното на места достига до 100—200 м, напр. при с. Дреновец. Бреговете на реката в този участък са много ниски и при проливни дъждове или пък интензивно снеготопене водите ѝ излизат извън коритото и причиняват наводнения. Дъното на реката в по-голямата си част е покрито с чакъл. При малки водни количества същите текат ту към единия, ту към другия бряг. Понякога след наводнение течението на реката е в средата на коритото. Водосборната област на реката е обезлесена и заета от обработваеми имоти. Този си характер реката запазва до вливането ѝ в р. Дунав при с. Младеново. Характерно за реката в долното ѝ течение е подприщването на водите ѝ, което се получава от по-високите нива на р. Дунав.

Река Цибрица води началото си от възвишенията над с. Смоляновци и с. Виноше от подножията на върховете Церов и Костин. Множество малки притоци оформят две главни рекички, които след събирането си над с. Долно Церовене текат надолу под името р. Цибрица. В самото начало на двете приточета водосборните им области са залесени с широколистни гори (предимно дъбови). По-надолу към селата Бяла Рикса и Клисурска тя силно оредява и се срещат само малки райони, залесени предимно с дъбови храсти. Още по-надолу към самото им събиране залесеността по басейните почти изчезва. По отношение физикогеографските особености на басейните може да се каже, че полупланински характер се наблюдава само в горните им части — непосредствено след изворите. Тук наклоните на реките са големи, речните корита са дълбоки и със стръмни скални брегове, покрити с камъни, чакъл и пр. От селата Долна Рикса и Клисурска до сливането на двата притока при с. Долно Церовене наклонът на реките и скоростта на течението намаляват. Тук в този район бреговете са ниски и позволяват излизане на водите от коритото на реката при пълноводие. Реките получават значително уширение и дъната им са покрити с едър чакъл и пясък. От с. Долно Церовене до устието ѝ в р. Дунав при с. Долни Цибър р. Цибрица е с много малък наклон и тече през обработваеми площи. Вследствие на това е и наличието на множество меандри. Бреговете са ниски и при обилни дъждове водите излизат от коритото и причиняват наводнения. С оглед на това в долното течение на реката е проведена корекция, като по двата бряга на реката са изградени диги.

2.2. Кратка информация за пунктовете за наблюдение на повърхностните води

Мониторингът на повърхностните води е част от националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) и обхваща програми за контролен и оперативен мониторинг. Целта на мониторинговите програми за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка на състоянието на водите в рамките на речния басейн или подбасейн. Оперативните програми за мониторинг следва да определят състоянието на водните тела в риск и да оценят промените, които са настъпили в резултат от прилагането на програмата от мерки. Екологичното и химичното състояние на повърхностните води се определя на базата на получените данни от програмите за мониторинг.

Мрежите за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води и измерваните показатели в тях са регламентирани със Заповед на министъра на околната среда и водите. Мониторинговите програми, които през 2013 г. са изпълнявани съгласно Заповед №РД-182/26.02.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. Показателите, които се наблюдават по Заповедта са разделени в три основни групи – основни физикохимични, приоритетни вещества и специфични замърсители, като честотата им на мониторинг е от 4 до 12 пъти в годината:

- Основни физикохимични показатели - температура, рН, неразтворени вещества,

електропроводимост, биогенни елементи (NH₄-N, NO₃-N, PO₄), разтворен кислород, наситеност с кислород, перманганатна окисляемост, БПК, ХПК, желязо, манган, сулфати, хлориди и др.;

- Приоритетни вещества - силно токсични, устойчиви и лесно биоакумулиращи се вещества. Броят им е 33;

- Специфични замърсители - органични вещества, тежки метали и металоиди, цианиди, феноли и други специфични вещества.

Съгласно Заповедта на територията на БДУВДР - Плевен се наблюдават 164 повърхностни водни тела, от които 40 са категория езера /язовири/ и 124 – категория реки. Същите са разположени в поречието на реките Огоста, Западно от Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом и Дунавските Добруджански реки. Мониторинговите пунктове за контрол на физикохимическите показатели са 144 на брой, от които 98 са за контролен мониторинг, 52 - за оперативен и 6 пункта на река Дунав в изпълнение на програмата TNMN /Транснационална мониторингова мрежа/. В програмата за хидробиологичен мониторинг са включени 134 пункта за анализ по два или три елемента за качество. Състоянието /статуса/ на ПВТ се определят по три елемента за качество: биологични, физикохимични и хидроморфологични. В рамките на 6 години, т.е. един цикъл на План за управление на речните басейни /ПУРБ/ се прави оценка на състоянието на всяко повърхностно водно тяло.

На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, протичат десет по-големи и по-малки реки, на които по утвърден график, периодично се извършва мониторинг. Контролът на качествата на повърхностните води за 2013 г. се осъществява на 21 пункта от НСМОС, съгласно Заповед РД - 182/26.02.2013 г. на МОСВ, както следва:

1. р. Тимок при гр. Брегово, общ. Брегово, обл. Видин;
2. р. Скомля при с.Септемврийци, общ. Димово, обл. Видин;
3. р. Арчар при с.Арчар, общ. Димово, обл. Видин;
4. р. Лом при с. Горни Лом, общ. Чупрене, обл. Видин;
5. р. Лом преди гр. Лом, общ. Лом, обл. Монтана;
6. р. Бързия при с. Боровци, общ. Берковица, обл. Монтана;
7. р. Цибрица при с. Долни Цибър, общ. Вълчедръм, обл. Монтана;
8. р. Чипровска Огоста над гр.Чипровци, общ. Чипровци, обл. Монтана;
9. р. Огоста преди яз. “Огоста”, общ. Монтана, обл. Монтана;
10. р. Огоста след яз.“Огоста”, общ. Монтана, обл. Монтана;
11. р. Огоста след гр. Монтана, общ. Монтана, обл. Монтана,
12. р. Ботуня над гр. Вършец, общ. Вършец, обл. Монтана;
13. р. Ботуня при с. Охрид, общ. Бойчиновци, обл. Монтана;
14. р. Огоста при с. Кобиляк, общ. Бойчиновци, обл. Монтана;
15. р. Рибине при с. Бели брод, общ. Бойчиновци, обл. Монтана;
16. р. Тополовец при гр. Видин;
17. р. Краставичка при с. Горни Лом, общ. Чупрене, обл. Видин.
18. яз. Рабиша, обл. Видин;
19. яз. Полетковци на р. Войнишка, обл. Видин;
20. яз. Смирненски, обл. Монтана;
21. яз. “Огоста”, общ. Монтана, обл. Монтана;

2.3. Състояние на повърхностните води за 2013 г. по поречия, попадащи на територията на РИОСВ – Монтана, по отношение тяхното замърсяване

На основание чл. 135, ал. 1, т. 9 от Закона за водите е приета Наредба №Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностни води (Обн. ДВ., бр.22 от 5 Март 2013г., в сила от 05.03.2013 г.), с която се уреждат редът и начинът за характеризирание, класифициране и представяне на състоянието/потенциала на повърхностните водни тела. С наредбата се определят и изискванията за определяне на повърхностните водни тела в границите на всеки район за басейново управление, които се идентифицират като попадащи в една от следните категории повърхностни води – реки, езера, преходни води и крайбрежни води, изкуствени или силно модифицирани водни тела; типовете на повърхностните водни тела за всяка категория повърхностни води в границите на всеки район за басейново управление; местонахождението и границите на всички типове повърхностни водни тела в границите на всеки район

за басейново управление на водите, като се извършва и тяхното първоначално характеризирание; специфичните референтни условия за всички определени типове повърхностни водни тела; вида и големината на натиска от човешка дейност върху водните тела в границите на всеки район за басейново управление на водите.

2.4. Кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води

Опазването, рационалното използване и управлението на водните ресурси е от първостепенна важност за устойчивото развитие, както за региона, така и за цялата страна. Качеството на водите е най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда. Основните източници на замърсявания на водите са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води. Замърсители, предимно от органичен произход, се разграждат под въздействието на естествени самопречистващи процеси до определена степен, но някои вещества изобщо не могат да бъдат разградени от естествените процеси, което налага тяхното отстраняване или намаляване до допустими за околната среда граници. Източниците на замърсяване се делят на:

- **Точкови източници на замърсяване** - това са заустването на градските канализации на населени места с над 2000 е. ж. заустващи без необходимо пречистване; зауствания от градски пречиствателни станции за отпадъчни води; зауствания на промишлени отпадъчни води от индустриални обекти.
- **Дифузни източници на замърсяване** - населени места без ПСОВ и без канализация, промишлени зони без канализация, сметища без изолация. При дифузно внесение вещества от значение са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали. Проблемите, произлизащи от дифузното натоварване на повърхностните води с азот се влияе основно от притока от подземните води (разтворените вещества), а с фосфор се предизвиква основно от ерозията (внесените количества твърди частици). Други замърсявания, които имат значение са стари замърсявания и/или опасни замърсявания на почвата, (включително от депа, аварии), при изоставени минно-технически съоръжения или значително сухо или мокро отлагане от атмосферата.
- **Хидроморфологични изменения** - водочерпенето от повърхностните води, регулиране на оттока. Това са проблеми възникнали в следствие изграждане на хидроенергийни съоръжения (ВЕЦ, МВЕЦ), изграждане на язовири, диги за защита от наводнения, бентове и преливници. Въздействия, свързани с хидроморфологични промени значително се отразяват върху водните организми. Особено силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, тъй като се прекъсва проходимостта за онези водни организми, които не са в състояние да преодолеят тези прегради.
- **Морфологични изменения** - прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества. Често те отнемат на водните организми тяхната жизнената среда и достъпа до хранителни вещества, а с това и възможността им за оцеляване.

Експертите от направление „Опазване на водите” към РИОСВ – Монтана осъществяват контрол върху обектите, които формират отпадъчни води и заустват в повърхностни водни обекти с цел опазване и подобряване състоянието на водните ресурси в териториалния обхват на инспекцията. Територията на РИОСВ – Монтана включват 2 области - Видин и Монтана и 22 на брой общини.

По-голямата част от обектите на територията на РИОСВ – Монтана, формиращи отпадъчни води, притежават разрешително за заустване на отпадъчните води в повърхностни водни обекти или комплексно разрешително, в които са определени индивидуални емисионни ограничения (ИЕО) за формираните от дейността им отпадъчни води по определени показатели в зависимост от характера на съответното производство. Постигането на заложените в разрешителните ИЕО преди заустването на отпадъчните води във водоприемник или канализационна система се осъществява чрез пречиствателни съоръжения (мазиноуловители, каломаслоуловители, локално пречиствателни станции за битово - фекални и химически замърсени отпадъчни води и т.н). Контролът върху обектите включва:

- контрол по изпълнението на условията и изискванията на издадените по реда на Закона за

водите разрешителни за заустване на отпадъчни води, както и изпълнението на условията в комплексните разрешителни, издадени по реда ЗООС;

- на количеството и състава на заустваните отпадъчни води, включително от канализационните системи на населените места, спазването на изискванията за провеждане на собствен мониторинг на отпадъчни води;
- състоянието и правилната експлоатация на канализационните мрежи на обектите, формиращи отпадъчни води, и на пречиствателните станции и съоръжения към тях. Поддържането им в техническа и експлоатационна изправност и непрекъснато осигуряване на нормалното им функциониране;
- замърсяването на водни обекти при аварийни ситуации и залпови изпускания;
- състоянието и правилната експлоатация на хвостохранилищата, шламоохранилищата, насипищата, отвалите и системите за следене на сигурността им.

През 2013 г. функционира новия софтуер за разрешителни и мониторинг при управлението на водите в Република България - **Информационна система за разрешителни и мониторинг при управление на водите ИСРМУВ**, на основание чл.171, ал.1 от Закона за водите, раздел IV от Наредба №1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите (ДВ. бр. 34/29.04.2011 г.) и във връзка със Заповед №РД - 821/30.10.2012 г. на Министъра на околната среда и водите. До 2003 г. информацията се събираше на хартиен носител. През 2004 г. бе разработен приложен софтуер за Национална база данни за състоянието на отпадъчните води в Република България. През 2012 г. ИСРМУВ е внедрена в Басейновите дирекции, Регионалните инспекции по околна среда, Изпълнителната агенция по околна среда, МОСВ.

Съгласно Заповед №РД - 821/30.10.2012 г., т. 1, РИОСВ от 01.11.2012 г. започнаха въвеждането на данни от контролната дейност по влезли в сила разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води, издадени по ЗВ и на комплексни разрешителни, издадени по ЗООС, включени в Информационната система. В заповедта на задължителен контрол подлежат всички обекти, които заустват в повърхностни води и подлежат на разрешителен режим по Закона за водите, както и такива за които се изисква издаване на комплексно разрешително по реда на Закона за опазване на околната среда. Пробовземанията се извършват 2 пъти годишно (първо и второ полугодие) за всяко заустване от даден обект, като броят на обектите в утвърдения списък на обектите, формиращи отпадъчни води и заустващи в повърхностни води, подлежащи на задължителен емисонен контрол от страна на РИОСВ – Монтана са: през 2012 г. – 23 броя; 2013 г. – 29 броя; през 2014 г. – 26 броя.

2.4.1. Селищни канализационни системи с и без изградени ПСОВ

Едни от основните замърсители на водоприемниците на територията на РИОСВ – Монтана са непречистените отпадъчни води от населените места. Районът се характеризира с директни зауствания на отпадъчни води във водоприемниците, впредвид факта липсата на ПСОВ, както в крайдунавските градове Видин и Лом, така и в по-малките населени места като Берковица, Кула и Белоградчик. Изключение правят само градовете Монтана и Вършец.

По отношение състоянието на канализационните системи по - големите промишлени центрове в региона - градовете Видин, Лом, Берковица, Белоградчик и Кула са с изградени смесени канализационни системи, в които са включени предимно битово – фекални, производствени отпадъчни и дъждовни води. Смесените отпадъчни води са зауствени във водоприемниците без пречистване. Градовете Видин и Лом заустват в р. Дунав градските си канализационни колектори чрез канални помпени станции при високи води. Частични канализационни колектори са изградени и в някои по-малки населени места – гр. Бойчиновци, гр. Димово, гр. Грамада, с. Лехчево, с. Расово, с. Рабиша и други. В някои от селищата в региона се изграждат или разширяват канализационните системи. Останалата част от селищата на територията, контролирана от РИОСВ - Монтана са без изградени канализационни системи.

Към края на 2013 г. изпълнението изискванията на Директивата на територията на РИОСВ – Монтана е следното:

❖ **Агломерациите с над 10 000 еквивалентни жители (е.ж.)**, попадащи в обхвата на Директивата на територията на РИОСВ – Монтана, докладвани пред Европейската комисия с доклада за прилагане изискванията на Директива 91/271/ЕЕС относно пречистване на отпадъчни води от населените места към 31.12.2012 г., са:

➤ Отпадъчните води на **гр. Монтана** се отвеждат и пречистват в градска пречиствателна станция за отпадни води (ГПСОВ – Монтана). На 24 ноември 2009 г. тържествено беше открита

градската пречиствателна станция за отпадни води на гр. Монтана. Строителството на същата е започнато през 2007 г. по проект, финансиран по ИСПА, мярка 2002/BG/16/P/PE/012 – Събиране и пречистване на отпадните води на град Монтана. Пречиствателната станция е построена със 75 процента финансиране по програма ИСПА на Европейската комисия и 25 на сто национално финансиране на обща стойност 11,5 милиона евро. Тя беше изградена за малко от две години и отговаря на всички европейски екологични норми.

Градската пречиствателна станция с капацитета си от близо 18 000 куб. метра пречистена вода за денонощие напълно задоволява нуждите на гр. Монтана. Предвидено е тя да може да се разширява така, че да задоволи в бъдеще нуждите и на 100 000 е.ж. на гр. Монтана. Станцията е третата крачка към чиста околна среда след газификацията на града и успешната експлоатация на депото за твърди битови отпадъци, построено също с финансиране по програма ИСПА. Тя е първата в Северозападна България, а ролята ѝ в екологията има европейско значение. Водата се пречиства с екологични агенти, които не замърсяват околната среда, а почистените утайки ще бъдат използвани за наторяване. Успоредно с изградената ПСОВ Монтана бяха изградени два събирателни колектора – източен довеждащ колектор, който събира отпадъчните и дъждовни води от нова промишлена зона в ляво от пътя Монтана – Враца и западен главен колектор I, който събира отпадъчните и дъждовни води от жилищните квартали и промишлената зона на гр. Монтана, като в него е заустен и източен довеждащ колектор. Същият е заустен на вход ПСОВ Монтана. Станцията е с механично и биологично стъпало, като липсва съоръжение за отстраняване на фосфора. ГПСОВ – Монтана до настоящият момент работи ефективно и с добър ефект на пречистване.

На 12.09.2012 г. в град Монтана между министърът на околната среда и водите Нона Караджова и община Монтана бе подписван най-големия проект на общината за разширение и рехабилитация на канализационната и водоснабдителната мрежи на град Монтана. Стойността на безвъзмездната финансова помощ е 54,5 млн. лв. и се финансира от Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013”. Първите планове за водоснабдителна мрежа в града са направени през 1955 година, а първите канализационни отклонения са от 1961 година. С реализацията на проекта се очаква да бъде изградена и подновена над 42 километра тръби от общо 86 - километровата канализационна мрежа и 16 километра водопровод от общо 101 километра. Очакваният ефект е намаляване на загубите на вода до 25 на сто. Освен това към пречиствателната станция на града ще бъде изградено и съоръжение за отстраняване на фосфора с цел напълно удовлетворяване изискванията на Директивата по отношение заустването на пречистени отпадъчни води от населените места във водни обекти, определени като чувствителна зона.

➤ Населените места **Берковица, Лом и Видин** към края на 2013 г. са все още без изградени ГПСОВ. Проектите за водния цикъл на гр. Лом и гр. Берковица са разгледани и съгласувани на Областен експертен съвет по устройство на територията към Областна администрация – Монтана, провел се през февруари 2012 г. Теренът, отреден от страна на Община Лом за изграждане на ПСОВ - Лом, е в района на каналната помпена станция, посредством която се прехвърлят отпадъчните води от града в р. Дунав.

На 26.11.2012 г. в Министерството на околната среда и водите бе подписан проекта за воден цикъл на Видин. Това е най-мощният проект в община Видин на стойност 75 милиона лв. Той се изпълнява по оперативна програма "Околна среда 2007-2013 г.", процедура "Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерация с над 10 000 еквивалент жители". Водният цикъл предвижда рехабилитация на 10 974 м канализационна мрежа, изграждане на нова канализация – 5527 м, реконструкция на две канални помпени станции, рехабилитация на 13 684 м водопроводна мрежа и изграждане на пречиствателна станция за отпадни води.

❖ **Агломерациите с население между 2 000 и 10 000 е.ж.**, попадащи в обхвата на Директивата, са следните:

- ✓ Белоградчик - 5 090 е.ж.;
- ✓ Брегово - 2 494 е.ж.;
- ✓ Вълчедръм - 3 614 е.ж.;
- ✓ Дунавци - 2 157 е.ж.;
- ✓ Кула - 3 175 е.ж.;

През 2013 г. бе завършено изграждането на нова ПСОВ на гр. Вършец по проект „Реализиране на инвестиционен проект „Градска пречиствателна станция за отпадъчни води в град Вършец”, одобрен за

финансиране по ОПОС 2007- 2013. Проектният капацитет на станцията е за 10 000 е.ж., като тя е проектирана като механическо – биологична с технология на продължителна аерация с нитрификация и денитрификация с цел да се гарантира необходимата ефективност за намаляване на органичното замърсяване и повишено отстраняване на азота. Отстраняването на фосфора е решено чрез симултантно химическо втечняване в активизационни резервоар с помощта на разтвор на желязна сол – железен сулфат. Министърът на околната среда и водите Искра Михайлова откри Пречиствателната станция за отпадъчни води /ПСОВ/ на гр. Вършец. Тя е реализирана по Договор за безвъзмездна финансова помощ № 58111-C113-304/29.12.2008 г., сключен между община Вършец и Министерството на околната среда и водите - управляващ орган на Оперативна програма „Околна среда 2007–2013 г.". Основната цел на проекта е повишаване качеството на жизнената среда в курорта Вършец чрез подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води. Стойността на проекта е 5,7 млн. лв. Реализирането на проекта допринася за повишаване качеството на живот на населението и качеството на предлагания туристически продукт и привличане на нови инвестиции в региона.

Община Медковец за КС на с. Расово сключва договор от 08.07.2011 г. за финансиране на строителството по Програма за развитие на селските райони 2007 – 2013, мярка 321. През 2012 г. е започнато строителството на смесена канализационна система на населеното място и на пречиствателно съоръжение от модулен тип, като през 2013 г. е завършено и прието строителството на обекта.

Останалите агломерации нямат изградени ПСОВ. Община Вълчедръм за ПСОВ – гр. Вълчедръм е в процедура по преразглеждане на прединвестиционното проучване от страна на управляващия орган на ОПОС за положителна оценка и финансиране на строителството.

❖ **Агломерации, попадащи в обхвата на Директивата:**

- ✓ През август 2011 г. е започнато строителството на подобект „Смесена канализационна система на град Димово – II етап” и подобект „ПСОВ на гр. Димово”, което е финансирано по Програма за развитие на селските райони 2007 – 2013, мярка 321. От ноември месец 2011 г. изграждането на горепосочените подобекти до настоящият момент е замразено, тъй като е необходимо да се избере изпълнител на обект „Смесена канализационна система на гр. Димово – II етап, първи транш”, за който през 2009 г. е осигурено финансиране по ПУДООС. Същото впоследствие е спряно, но през 2012 г. е отпусната финансова помощ на Община Димово. Разчетите на Община Димово са до края на 2015 г. и трите обекта да бъдат завършени и пуснати в експлоатация. В изпълнение на т. 3 на Заповед № РД-753/07.10.2013 г. На МОСВ е взето участие на представител от направление „Опазване на водите” при РИОСВ – Монтана в комисия по приемане на СМР на обект „Смесена канализация на гр. Димово, област Видин – II етап, I^{вн} транш”, финансиран от ПУДООС.
- ✓ Община Медковец за канализационна система (КС) с ПСОВ на с. Медковец е в процедура по преразглеждане на прединвестиционното проучване от страна на управляващия орган на ОПОС за положителна оценка и финансиране на строителството.
- ✓ Община Георги Дамяново за КС с ПСОВ на с. Копиловци - пречиствателна станция и канализация ще се изграждат в село Копиловци. Обектът е на стойност 5.5 милиона лева, като финансирането на проекта е осигурено по Програмата за развитие на селските райони. В края на 2013 г. започва сторещът на Канализационната система с пречиствателно съоръжение с капацитет 725 е.ж.

2.4.2. Отпадъчни води, формиращи от дейността на стопански субекти, чиято дейност попада в обхвата на РИОСВ – Монтана

Общият брой на стопанските субекти с действащи разрешителни за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти през 2013 г. е 73 броя, а с комплексни разрешителни - 11 броя (3 броя оператори заустват в повърхностен воден обект, а останалите 8 броя - в селищна канализационна система или изгребни ями). От разрешителните за заустване 21 броя са издадени на селищни канализационни системи, от които в процес на експлоатация – 9 броя и в процес на проектиране – 12 броя.

Почти всички обекти, формиращи отпадъчни води на територията на РИОСВ – Монтана, са с осигурено най – малко първично (механично) пречистване на отпадъчните води преди тяхното заустване. По – големите животновъдни обекти на територията на РИОСВ – Монтана (кравеферми на „Агро – грам”

ЕООД, гр. Грамада, общ. Видин, „Про – агро” гр. Грамада, общ. Видин и „Алексия” ООД, с. Сливата, общ. Лом) са с изградени водонепропускливи съоръжения за съхранение на различните фракции оборски тор с достатъчен капацитет за тяхното съхраняване за определен период от време преди последващото им оползотворяване за наторяване на земеделски земи, както и със съоръжения за съхранение на силата, в съответствие с изискванията на Нитратната директива с цел преустановяване проникването им в почвата и оттам замърсяването на подземните води.

От по – значимите обекти, заустващи в селищни канализационни системи, за които през 2013 г. не са констатирани нарушения на емисионните норми, са:

- *„Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Монтана, Криводол, Бойчиновци, Берковица, Лом, Чипровци, Георги Дамяново, Брусарци, Медковец, Вършец, Якимово и Вълчедръм”, с. Крпачене, общ. Монтана (РДНО – Монтана)* – с издадено комплексно разрешително по реда на Закона за опазване на околната среда. На територията на РДНО - Монтана се формират следните потоци отпадъчни води: производствени (инфилтрат от клетките, отпадъчни води от автомивката), битово-фекални води и дъждовни води, които се събират в локална ПСОВ и се отвеждат до ГПСОВ - Монтана въз основа на сключен с “ВиК” ООД, гр. Монтана договор по реда на Наредба №7/14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места;
- *„Берг Монтана Фитинги” ЕАД, гр. Монтана* - с издадено комплексно разрешително по реда на Закона за опазване на околната среда. Заустването на производствените отпадъчни, битово-фекалните отпадъчни, охлаждащи и дъждовни се осъществява в канализационната система на гр. Монтана, съгласно Договор за заустване на производствени отпадъчни води с “ВиК” ООД, гр. Монтана.
- *„Монбат” АД, гр. Монтана* - с издадено комплексно разрешително по реда на Закона за опазване на околната среда. Заустването на производствените отпадъчни, битово-фекалните отпадъчни, охлаждащи и дъждовни се осъществява в канализационната система на гр. Монтана, съгласно Договор за заустване на производствени отпадъчни води с “ВиК” ООД, гр. Монтана.
- *„Ломско пиво” АД, гр. Лом, общ. Лом, Предприятие за производство и реализиране на пиво, гр. Лом* - Заустването на производствените отпадъчни, битово-фекалните отпадъчни, охлаждащи и дъждовни се осъществява в канализационната система на гр. Лом, съгласно Договор за заустване на производствени отпадъчни води с “ВиК” ООД, гр. Монтана.

Стопански субекти, източници на отпадъчни води, за които са необходими, но са без изградени пречиствателни съоръжения или с пречиствателни съоръжения, които не работят ефективно на територията на РИОСВ – Монтана - 8 на брой. По – значими от тях са:

➤ **За поречие Дунав:**

- ✓ *„Ломско пиво” АД, гр. Лом, общ. Лом, Предприятие за производство и реализиране на пиво, гр. Лом* на площадката на предприятието се осъществява производство на пиво, като формираният смесен поток отпадъчни води след частично механично утаяване се зауства в р. Дунав. За замърсяване на р. Дунав по показатели „БПК5”, „ХПК”, „Общ фосфор” и „Неразтворени вещества” през 2012 г. е наложена текуща санкция по чл. 69, ал. 1 от ЗООС, която през 2013 г. е отменена, въз основа на проведен собствен мониторинг на отпадъчните води. За замърсяване на р. Дунав по показатели „БПК5”, „ХПК”, „Общ фосфор” и „Неразтворени вещества” (собствен мониторинг) отново е наложена текуща санкция по чл. 69, ал. 1 от ЗООС, която отново е отменена въз основа на получените резултати от извършен контролен мониторинг. По показатели „БПК5”, „ХПК” и „Неразтворени вещества” в края на 2013 г. с наказателно постановление е наложена нова текуща санкция, въз основа на проведен контролен мониторинг. За постигане на съответните индивидуалните емисионни ограничения (ИЕО) по показателите, заложи в издаденото им разрешително, е идентифицирано необходимостта от изграждането на локална ПСОВ.
- ✓ *„Гипс” АД, с. Кошава, общ. Видин, Предприятие за добив и преработка на гипс, с. Кошава* – дейността на дружеството е производството на печен гипс и гипсови свърващи

вещества, от която се формират два потока отпадъчни води, заустени в р. Дунав – поток №1 - промишлени (руднични) отпадъчни води, формирани от подземната дейност на площадката и поток №2 – смесен поток, формиран от надземната дейност на площадката (промишлени и битови отпадъчни води). През 2013 г. на дружеството е наложена еднократна санкция за превишаване на ИЕО от разрешителното по показател „Сулфатни йони” за поток №2, допуснато вследствие неефективна работа на механичното стъпало за пречистване. През 2013 г. има наложени с наказателни постановления текущи санкции по показатели „ХПК” и „Общ азот” (собствен и контролен мониторинг), които впоследствие са отменени.

- ✓ *„Кнауф България” ЕООД, гр. София, Завод за гипсфазерни плоскости, гр. Видин* – на площадката на обекта се произвеждат гипсфазерни плоскости, като се формира един смесен поток от дъждовни, пречистени в локална ПСОВ битово – фекални и промишлени отпадъчни води, които се заустват в р. Дунав. През 2013 г. продължава действието на наложената през 2012 г. текуща санкция за замърсяване водите на р. Дунав. От страна на дружеството са предприети мерки за увеличаване капацитета на ЛПСОВ и осигуряване на ефективната и работа с цел постигане на ИЕО, заложи в издаденото им разрешително за заустване.
- ✓ *ТЕЦ „Видахим” към „Видахим” АД, гр. Видин* – предмет на дейност на дружеството е производство на електро и топлинна енергия. Има издадено комплексно разрешително по реда на ЗООС, като от дейността на обекта се формират два потока отпадъчни води, които се заустват в р. Дунав: поток №1 - смесен поток производствени отпадъчни, битово – фекални отпадъчни, охлаждащи и дъждовни води и поток №2 – смивни води след сгуроотвал. При проведен контролен мониторинг от страна на РИОСВ – Монтана през 2013 г. (собствен мониторинг) е установено превишение на ИЕО по показател „рН” за поток №2, за което е наложена еднократна санкция по чл. 69, ал. 1 от ЗООС.
- ✓ *Канализационна система на град Лом – „ВиК” ООД, гр. Монтана* е оператор на Канализационната система на гр. Лом и притежател на разрешително за заустване, издадено от БДУВДР – гр. Плевен. Формираният смесен поток от битови, производствени и дъждовни води от КС на гр. Лом се зауства в р. Дунав. През втората половина на 2013 г., имайки предвид резултатите от проведения собствен мониторинг, които показват превишение на ИЕО по показател „Нефтопродукти” е наложена с наказателно постановление текуща санкция на „ВиК” ООД, гр. Монтана. След преустановяване на замърсяването санкцията е отменена.

➤ **За поречия Огоста и Западно от Огоста:**

- ✓ *„България Флуорит” ЕООД, гр. София, Обогастителна фабрика за първична преработка на флуоритна суровина, гр. Чипровци* – от дейността на обекта се формират два потока отпадъчни води, както следва: поток №1 - битово – фекални отпадъчни води, които преди заустване в р. Огоста се пречистват в локална ПСОВ с биологично стъпало и поток №2 – избистрени в хвостохранилище производствени отпадъчни води, заустени в р. Голям Буковец, приток на р. Огоста. На дружеството е наложена текуща санкция по чл. 69, ал. 1 от ЗООС за замърсяване водите на р. Голям Буковец от поток №2 по показатели „Манган”, „Арсен” и „Сулфати”, въз основа на резултатите от проведения през 2012 г. (собствен мониторинг на отпадъчните води). През първата половина на 2013 г. санкцията е отменена със заповед на директора на РИОСВ – Монтана. За констатираните нови завишени стойности на ИЕО е наложена нова текуща санкция с наказателно постановление (собствен мониторинг). След двукратно намаляване на санкцията и отмяната ѝ, следва налагане с наказателно постановление на нова текуща санкция за замърсяване водите на р. Голям Буковец от поток №2 по показатели „Манган”, „Арсен” и „Сулфати”, въз основа на резултатите от проведения контролен мониторинг на отпадъчните води.
- ✓ *„Монбат” АД, гр. София, Производствена база, гр. Монтана* – дейността на дружеството е производство на акумулаторни батерии. Има издадено комплексно

разрешително по реда на ЗООС, като формираният от дейността на обекта смесен поток битово – фекални и производствени отпадъчни и дъждовни води се заустват в канализационната система на гр. Монтана. При проведен контролен мониторинг от страна РИОСВ – Монтана през 2012 г. е установено превишение на ИЕО по показател Олово, за което е наложена текуща санкция по чл. 69, ал. 1 от ЗООС, която е отменена през 2013 г. въз основа на извършения контролен мониторинг. През втората половина на 2013 г. е констатирано превишение на ИЕО по показател „Цинк” (контролен мониторинг), вследствие на което е наложена с наказателно постановление нова текуща санкция, която е отменена в края на 2013 г. при преустановяване на замърсяването, установено с протоколи от проведен собствен мониторинг на отпадъчни води, формирани от дейността на обекта.

- ✓ *Канализационна система на град Кула* – Община кула е собственик и ползвател на Канализационната система на гр. Кула и притежател на разрешително за заустване, издадено от БДУВДР – гр. Плевен. Формираният смесен поток от битово – фекални, промишлени отпадъчни и дъждовни води от КС на гр. Кула се зауства без пречистване в Сухо дере, приток на р. Чичилска. През втората половина на 2013 г., имайки предвид резултатите от проведения контролен мониторинг, които показват превишение на ИЕО по показатели „Екстрахируеми вещества” и „Нефтопродукти” и с оглед на причината за полученото замърсяване е наложена с наказателно постановление еднократна санкция на Община Кула.

Броят на стопанските субекти на територията на РИОСВ - Монтана, които с отпадъчните си води емитират приоритетни и приоритетно опасни вещества, съгласно Приложение №1 към чл. 1, ал. 2 на Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители, са **6 (шест) на брой**. Това са:

➤ *За поречие Дунав:*

- „Видахим” АД, гр. Видин за:
 - ТЕЦ „Видахим” – зауства в р. Дунав;
 - ДНО – сгуроотвал на ТЕЦ „Видахим” - зауства в р. Дунав.

➤ *За поречия Огоста и Западно от Огоста:*

- „Монбат” АД, гр. София, Производствена база, гр. Монтана – зауства в КС на гр. Монтана;
- „Берг Монтана Фитинги” ЕАД, гр. Монтана - зауства в КС на гр. Монтана;
- РДНО – Монтана - зауства в КС на гр. Монтана;
- „Балканкар Дунав” АД, гр. Лом - зауства в р. Лом;
- „Аркус” АД, гр. Лясковец, Обособено производство, гр. Лом - зауства в р. Лом.

За поречие Дунав са налице още два обекта, спадащи към тази категория емитери. И двата обекта реално не функционират и не формират отпадъчни води, които да заустват в р. Дунав. Това са Регионално депо за неопасни отпадъци – Видин (в процес на строителство) и „СУМА” ООД, гр. Видин, Преустройство на цех за безалкохолни напитки в цех за производство на електронни компоненти – печатни платки, с. Неговановци, общ. Видин (в процес на проектиране).

Общият брой на стопанските субекти на територията на РИОСВ - Монтана, от дейността на които се формират биоразградими промишлени отпадъчни води и заустват в повърхностен воден обект, съгласно Приложение №4 към чл. 35, ал. 2 от Наредба №2 от 08.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (обн. ДВ, бр. 47/21.06.2011 г.), са **7 на брой**, както следва:

➤ *За поречие Дунав:*

- „Ломско пиво” АД, гр. Лом, Предприятие за производство и реализиране на пиво, гр. Лом – дейността на обекта е описана по – горе, Има частично изградено пречиствателно съоръжение за отпадъчни води (частично механично утаяване), което не работи ефективно;
- „Ел Би Булгарикум” ЕАД, гр. София, Производствена база, гр. Видин – производство на мляко и млечни продукти. От дейността на обекта се формира един общ смесен поток от битово – фекални и производствени отпадъчни води, който се зауства в р. Дунав по два

начина – гравитачно и помпено (само при високи води на реката). Има изградено пречиствателно съоръжения за механично пречистване на отпадъчните води – мазниноуловител. През 2013 г. не са констатирани превишения на ИЕО, заложен в разрешителното за заустване, вследствие на проведен собствен и контролен мониторинг на отпадъчните води;

- „Новоселска гъмза” АД, гр. Видин, Винарска изба, с. Ново село, общ. Ново село, обл. Видин – от дейността на избата се формира един общ смесен поток от битово – фекални отпадъчни, производствени отпадъчни и дъждовни води, които се заустват гравитачно без пречистване в р. Дунав. През 2013 г. не са констатирани превишения на ИЕО показателите, определени в разрешителното за заустване, вследствие на проведен мониторинг на отпадъчните води;

➤ **За поречия Огоста и Западно от Огоста:**

- „Компас” ООД, с. Комарево, общ. Берковица, обл. Монтана, обект: Предприятие за производство на месни и меснорастителни консерви, с. Комарево, общ. Берковица – заустване на смесен поток от пречистени битово – фекални отпадъчни, производствени отпадъчни и дъждовни води в р. Костенка. Има изградена локална ПСОВ. През 2013 г. не са констатирани превишения на ИЕО, заложен в разрешителното за заустване, вследствие на проведен собствен и контролен мониторинг на отпадъчните води;
- „Петров – Сърбинов” ООД, гр. Монтана, Кланица - с. Боровци, общ. Берковица – смесеният поток от пречистени в локална ПСОВ битово – фекални и производствени отпадъчни води се заустват в р. Бързия. През 2013 г. не са констатирани превишения на ИЕО от разрешителното за заустване, въз основа на проведен мониторинг на отпадъчните води;
- Мити 01” ООД, гр.София, Предприятие за месопреработка, гр. Лом – смесеният поток от производствени, битово – фекални отпадъчни и дъждовни води след първично пречистване в мазниноуловител се зауства в р. Лом.
- СД „Лаф Велizarов и сие”, гр. Белоградчик, Млекопреработвателно предприятие, с. Дъбравка, общ. Белоградчик – смесен поток от битово – фекални и производствени отпадъчни води се заустват в р. Дъбравка.;

Проблеми със замърсяване на реките с **руднични води** през 2013 г.:

- „България Флуорит” ЕООД, гр. София, Обогастителна фабрика за първична преработка на флуоритна суровина, гр. Чипровци – през 2012 г. въз основа на резултати от проведен собствен мониторинг на отпадъчните води, формирани от поток №2 - избистрени в хвостохранилище производствени отпадъчни води, се наблюдава едно постоянно превишаване на определените индивидуални емисионни ограничения от разрешително за заустване - Манган, Арсен и Сулфати. При констатирано превишаване на определените индивидуални емисионни ограничения е наложена текуща санкция по чл. 69, ал.1 от ЗООС, която през годината се актуализира непрекъснато (намалявана или увеличавана), в зависимост от съответните резултати от мониторинга. Дружеството своевременно е уведомявал РИОСВ - Монтана за резултатите от извършвания през 2013 г. собствен мониторинг. В хвостохранилището отпадъчните води се утаяват и избистрят, след което една част от тях се заустват р. Голям Буковец, а другата се включва в оборотен цикъл за технологични нужди на фабриката. Хвостохранилището е оборудвано с необходимата контролно – измервателна апаратура за мониторинг на сигурността и дейността му, която се поддържа в техническа изправност.

Най-чести нарушения на екологичното законодателството в областта на опазване на водите са свързани с неспазване на емисионните норми, заложен в издадените разрешителните, вследствие на неефективна работа на съществуващите пречиствателни съоръжения или липсата на такива, при което във водните обекти се заустват непречистени отпадъчни води. От извършения текущ и последващ контрол през 2013 г. на обектите се констатира повишаване на екологичната култура на операторите на инсталации, формиращи отпадъчни води, свързано с опазването и подобряване състоянието на водните екосистеми и устойчиво използване на водите. Отчитат се положителни резултати при поддържането в добро техническо и експлоатационно състояние на пречиствателните съоръжения, което се отчита в броя на операторите, на които през 2013 г. са наложени санкции спрямо 2012 г.

2.4.3. Обобщена информация за осъществения през 2013 г. контрол върху обектите, формиращи отпадъчните води на територията на РИОСВ – Монтана

Експертите от направление „Опазване на водите” през 2013 г. са извършили и взели участие в общо **153 броя** проверки на **83 броя** обекти, както следва:

Планови, съгласно плана за контролната дейност:

- **111 броя** /105 броя за 2012 г./ контролни проверки на 61 обекта, формиращи отпадъчни води по поречията на реките Дунав, Огоста, Лом, Ботуня, Цибрица, Тополовец, Войнишка, Видбол и Арчар, в т.ч. **44 броя** /46 броя за 2012 г./ проверки на **27 броя** /23 броя за 2012 г./ обекта, формиращи отпадъчни води и заустващи във водни обекти, включени в „Контролно-информационната система за състоянието на отпадъчните води” през 2013 г., съгласно Заповед №РД - 936/18.12.2012 г. на Министъра на ОСВ и **67 броя** по изпълнение на условията в разрешителни за заустване.
- **13 броя** /16 броя за 2012 г./ проверки на **13** обекта по изпълнение на условията в издадено комплексно разрешително;
- **2 броя** /2 броя за 2012 г./ проверки на **2** обекта по изпълнение на условия в издадени решения по ОВОС;

Извънредни - **42 броя** проверки на **29** обекта:

- по изпълнение на предписания - **1** брой на **1** обекта;
- по сигнали и жалби - **21 броя** /16 броя за 2012 г./ на **20** обекта;
- по заповед на Министъра на ОСВ, директора на РИОСВ – Монтана, писма на МОСВ и др. - **20 броя** проверки на **8 броя** обекта;
- по заповед на Областните управители на двете области – **16 броя** на **16** обекта;
- по заповед на кметове на общини – **2 броя** на **2** обекта;

През 2013 г. е взето участие и в – **18 броя комплексни проверки на 18 броя обекта**, по Заповед на директора на РИОСВ.

Взето е участие в държавни приемателни комисии ДПК – 4 броя, които не са включени в общия брой извънредни проверки.

Извършено пробонабиране с РЛ - Монтана

Съвместно с Регионална лаборатория – Монтана са извършени 63 бр. /70 бр. за 2012 г./ контролни пробонабирания на отпадъчни и повърхностни води от 30 бр. /30 броя за 2012 г./ обекти, съгласно Заповед №РД - 936/18.12.2012 г. на Министъра на ОСВ, утвърдените графици и постъпили сигнали и жалби.

Предписания, актове

1. През 2013 г. са дадени **76 броя предписания** /105 броя за 2012 г./, от които 75 броя са изпълнени, и на 1 брой срокът все още не е изтекъл през 2013 г.

Наложени и променени санкции през 2013 г.

През 2013 г. са изготвени 22 броя преписки с предложения за налагане, отмяна и коригиране на санкции по чл. 69 от ЗООС за допуснати превишения на индивидуалните емисионни ограничения, заложи в разрешителните за заустване или комплексни разрешителни, констатирани от контролният и собствен мониторинг на отпадъчните води.

С наказателни постановления са наложени и/или увеличени **12 броя санкции** на обекти, както следва:

1. „Ломско пиво” АД, гр. Лом - НП №С-6-248-1/02.01.2013 г. увеличена от 1 118,86 лв. на 1 800,58 лв. (контролен мониторинг);
2. „Гипс” АД, с. Кошава – НП №С-6-250-1/08.02.2013 г. наложена еднократна санкция на стойност 300,00 лв. (собствен мониторинг);
3. ТЕЦ “Видахим” АД, гр. Видин - НП №С-6-251-1/15.05.2013 г. наложена еднократна санкция на стойност 2769,39 лв. (собствен мониторинг);
4. „Ломско пиво” АД, гр. Лом - НП №С-6-252-1/27.05.2013 г. наложена текуща санкция 7289,55 лв. (собствен мониторинг);
5. „България Флуорит” ЕООД, гр. София – НП №С-6-253-1/12.06.2013 г. наложена текуща санкция

- на стойност 1059,97 лв. (собствен мониторинг);
6. "Типс" АД, с. Кошава – НП №С-6-254-1/27.06 .2013 г. наложена текуща санкция 767,86 лв. (контролен мониторинг);
 7. "Типс" АД, с. Кошава – НП №С-6-255-1/24.07 .2013 г. наложена текуща санкция 1033,99 лв. (собствен мониторинг);
 8. Община Кула - НП №С-6-257-1/02.09 .2013 г. наложена еднократна санкция 1500 лв. (контролен мониторинг);
 9. "В и К"ООД, гр. Монтана - НП №С-6-258-1/03.09.2013 г. наложена текуща санкция 4639,69 лв. (контролен мониторинг);
 10. "Монбат"АД, гр. София, ПБ Монтана - НП №С-6-259-1/17.09.2013 г. наложена текуща санкция 117,39 лв. (контролен мониторинг);
 11. „Ломско пиво” АД, гр. Лом – НП №С-6-262-1/25.11.2013 г. наложена текуща санкция 309,05 лв. (контролен мониторинг);
 12. „България Флуорит” ЕООД, гр. София – НП №С-6-263-1/13.12.2013 г. наложена текуща санкция 1093,07 лв. (контролен мониторинг).

Намалени санкции със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана през 2013 г.

През 2013 г. са намалени 2 броя наложени текущи санкции /4 броя за 2012 г./ на 2 обекта:

1. „България Флуорит” ЕООД, гр. София – №С-6-253-2/17.09.2013 г. намалена текуща санкция от 1059,97 лв. на стойност 881,82 лв. (контролен мониторинг);
2. „България Флуорит” ЕООД, гр. София – №С-6-253-3/25.11.2013 г. намалена текуща санкция от 881,82 лв. на стойност 119,78 лв. (собствен мониторинг).

Отменени санкции със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана през 2013 г.

През 2013 г. са отменени 9 броя /9 броя за 2012 г./ наложени текущи санкции на 9 обекта, като 5 броя /5 броя за 2012 г./ са във връзка с промяна – увеличение на действаща до момента текуща санкция:

1. „Ломско пиво” АД, гр. Лом – №С-6-248-2/10.05.2013 г.
2. „България Флуорит” ЕООД, гр. София за Обогадителна фабрика за първична преработка на флуоритна суровина, гр. Чипровци - №С-6-247-2/30.05.2013 г..
3. „Ломско пиво” АД, гр. Лом – №С-6-252-2/12.06.2013 г.
4. "Типс" АД, с. Кошава – №С-6-254-2/17.07.2013 г.
5. "Монбат" АД, гр. София, ПБ Монтана – №С-6-246-2/23.07.2013 г.
6. "Типс" АД, с. Кошава – №С-6-255-2/31.07.2013 г.
7. "В и К"ООД, гр. Монтана - №С-6-258-2/30.09.2013 г.
8. „Монбат” АД, гр. София - №С-6-259-2/28.11.2013 г.
9. „България Флуорит” ЕООД, гр. София за Обогадителна фабрика за първична преработка на флуоритна суровина, гр. Чипровци - №С-6-253-4/12.12.2013 г.

В направление „Опазване на водите” през 2013 г. също така е извършено:

1. Съгласно т. 8 от Заповед №РД-821/30.10.2012 г. на министъра на ОСВ до ИАОС – София и БДУВДР - Плевен са изпратени 45 броя копия за второто шестмесечие на 2012 г. протоколите от проведените изпитвания на отпадъчните води от обектите, включени в утвърдения от министъра на ОСВ със Заповед №РД - 905/12.12.2011 г. списък на обектите, формиращи отпадъчни води и заустващи във водни обекти, включени в КИС за състоянието на отпадъчните води през 2012 г.

2. На 29.01.2013 г. и 30.01.2013 г. е взето участие в организирано от ИАОС – София допълнително обучение за работа с модул контрол от Информационната система за разрешителни и мониторинг при управление на водите.

3. До Областния управител на Област Монтана е изпратена информация относно изградени нови и рехабилитирани ПСОВ през 2012 г., касаеща изпълнението на Регионален план за развитие на северозападен район за периода 2007 – 2013 г.

4. На БДУВДР – Плевен е изпратена изисканата с писмо изх. №1468/14.02.2012 г. информация за мерките по наблюдението и контрола при прилагането на ПУРБ по съответните индикатори за всяка мярка за периода от 01.01.2012 г. до 31.12.2012 г., съгласно точка II от Становище по екологична оценка №6-2/2009 г. на Министъра на околната среда и водите.

5. Участие в заседание на Експертен екологичен съвет при РИОСВ - Монтана, назначен със заповед

на Директора на РИОСВ - Монтана, на който беше разгледан и съгласуван Доклад за оценката на въздействие върху околната среда (ДОВОС) за инвестиционно предложение "Добив на подземни богатства – пясък и чакъл (речна баластра), от находище „Шугла – север, юг“, землище на с. Долно Белотинци, общ. Монтана.

6. Участие в заседание на Експертен екологичен съвет при РИОСВ - Монтана, назначен със заповед на Директора на РИОСВ - Монтана, на който беше разгледан и съгласуван Доклад за оценката на въздействие върху околната среда (ДОВОС) за инвестиционно предложение „Изграждане на Цех за производство на цинк от цинкова пепел“, гр. Монтана.

7. Изготвени са 68 броя писмени становища по подадени инвестиционни предложения, доклади по ОВОС, годишни доклади по комплексни разрешителни до направления "Екологична оценка и оценка на въздействието върху околната среда", Дирекция „Превантивна дейност" и „КПКЗЕОДА", Дирекция „Контрол на околната среда" към РИОСВ – Монтана.

8. До МОСВ, Дирекция „Управление на водите" са изготвени и изпратени отчет за изпълнение на политиките и програмите за 2012 г. на МОСВ, таблица с показателите по програма Полза - продукт във връзка с изготвянето на бюджетна прогноза за периода 2013 – 2015 г.

9. На основание писмо с изх. № 2803/3224/14.05.2013 г. на Областен управител на област Видин в изпълнение на Заповед №Р-34/13.02.2013 г. на Министър – председателя на Република България е взето участие във междуведомствена комисия, сформирана да извърши проверки на речната проводимост в критични речни участъци, извън урбанизираните територии на Област Видин и състоянието на сгуруотвала на ТЕЦ "Видахим" АД, гр. Видин, както следва:

9.1. Община Белоградчик – участък р. Стакевска при мост в местност "Орля", землище с. Боровица, участък р. Стакевска при мост в местност "Върбовщица", землище с. Боровица, участък р. Стакевска над с. Чифлици, местност "Веселиновото", участък р. Стакевска на разклона за с. Крачимир, местност "Барьерата" и участък р. Стакевска под с. Крачимир, местност "Стопански двор";

9.2. Община Видин – секция № 3 от сгуруотвала на ТЕЦ "Видахим" АД, гр. Видин;

За резултата от проверката са съставени констативни протоколи №РЛ-1/06.06.2013 г. и №ВС-1/07.06.2013 г.

9.3. Община Белоградчик – участък р. Манойница над с. Крачимир, непосредствено под бивша гранична заграда; р. Салашка от разклона за с. Салаш, местност „Филипови кошари“ до под с. Салаш, местност „Филипови колиби“; разклона на с. Граничак; местността „Стоянов мост" и местността „Стране", землище на с. Граничак.

9.4. Община Кула – р. Тополовец при моста преди с. Извор махала; р. Чичилска в района на моста при входа за с. Чичил.

9.5. Община Видин – р. Тополовец два участъка.

10. До МОСВ, Дирекция „Управление на водите" е изготвена и изпратена информация по внедряването на "Информационна система за разрешителни и мониторинг при управление на водите". РИОСВ Монтана в изпълнение на Заповед № РД-821/30.10.2012 г. на МОСВ, считано от 01.11.2012 г., въвежда данни от контролната дейност по влезли в сила РПВО за заустване на отпадъчни води, издадени по ЗВ и на комплексни разрешителни, издадени по ЗООС, включени в Информационната система.

11. До ИАОС – София е изготвена, съгласувана с РЛ Монтана и изпратена информация за извършените емисионни измервания (брой взети проби) през първото шестмесечие на 2013 г. на обектите, включени в "Информационна система за разрешителни и мониторинг при управление на водите".

12. В изпълнение на Заповед № РД-821/30.10.2012 г. на МОСВ са представени на ИАОС – София 23 броя информационни карти на хартиен и електронен носител за 2012 г. на обектите, формиращи емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества, общи и специфични замърсители и заустващи във водни обекти, включени в контролния мониторинг през 2012 г.

13. До БДУВДР – Плевен са изготвени и изпратени 13 броя становища с резултатите от извършените проверки на обстоятелствата, свързани с преценка на заявено искане за издаване на издаване на разрешително за ползване на воден обект с цел заустване, определени в чл. 62 от Закона за водите.

14. В изпълнение т. 3 на Заповед № РД-753/07.10.2013 г. на МОСВ е взето участие в комисия по приемане на СМР на обект "Смесена канализация на гр. Димово, област Видин – II етап, I^{вн} транш",

финансиран от ПУДООС.

До минимум е сведено заустването на отпадъчни води в повърхностни водни обекти без издадено разрешително (под 2% от общото количество), което дава възможност за по-добър контрол и опазване качествата на водите. През 2013 г. са издадени от БДУВДР – Плевен 8 броя разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни тела на Община Лом за КС на гр. Лом, „България Флуорит“ ЕООД, гр. София за рудник „Лукина падина“, гр. Чипровци, ЕТ „Давид Сталинов Аврамов“, с. Цветкова бара, община Берковица, „Еко Милк Видин“ АД, с. Кошава, обл. Видин, „Мити 01“ ЕООД, гр. Лом, „Енерго - Про България“ ЕАД, гр. София за експлоатация на ВЕЦ „Клисура“, с. Бързия, общ. Берковица, „Южен поток България“ АД, гр. София за ползване на яз. Расово-2, с. Расово, общ. Медковец, „Троут фарм“ ЕООД, гр. София за ползване на р. Лом, гр. Лом“; 6 броя решения за удължаване срока на разрешително за заустване на Община Монтана за КС на гр. Монтана, „Гипс“ АД, с. Кошава, обл. Видин, „Новоселска гъмза“ АД, гр. Видин, обл. Видин, „Горстрой 2002“ ООД, гр. Берковица, обл. Монтана, „Кнауф България“ ЕООД, гр. София за експлоатация на обект гр. Видин, „Ел Би Булгарицум“ ЕАД, гр. Видин; 2 броя решения за прекратяване действието на разрешително за заустване на Сталин Аврамов, гр. Вършец и „ВиК“ ООД, гр. Монтана за КС с ПСОВ на гр. Вършец. Издадени са 14 броя разрешителни за ползване на воден обект (РПВО) за изграждане на линейна инфраструктура на Агенция „Пътна инфраструктура“, гр. София – 2 броя, за изграждане на МВЕЦ „Стакевци“ на „Санто“ ООД, гр. София - 1 брой, за изграждане на МВЕЦ „Чупрене“ на „Хидровел“ ООД, гр. София – 1 брой и на Община Враца – 10 броя; 1 брой РПВО за изграждане на съоръжения за защита от вредното въздействие на водата - Община Лом; 7 броя РПВО за аквакултури на ЕТ „Лин – Илияна Николова“, гр. Монтана, на ЕТ „Давид Сталинов Аврамов“, гр. Вършец, на „Троут Фарм“ ЕООД, гр. София, на „Крос интернешънъл“ ООД, гр. София, на „Божур 2010“ ООД, гр. Видин, на „Пламена 96“ ЕООД, с. Ковачица, на „Био ЕМ ДИ“ ООД, гр. Берковица; 5 броя РПВО за напояване, промишлено водоснабдяване и водоснабдяване на рибарници - на Марин Филчев Маринов, земеделски производител, с. Флорентин, на „Екофрут 2003“ ЕООД, с. Бокиловци – напояване, охлаждане, промишлени цели, на „Силвия 7“ ООД, гр. София, на „Новоселска гъмза“ АД, гр. Видин, на ЕТ „Радиал – Красимира Стоянова“, гр. София – за водоснабдяване на рибарници; 1 брой РПВО за изграждане на подпорни стени и водостоци и реконструкция на мостове – на Агенция „Пътна инфраструктура“, гр. София.

Основен проблем в направление „Опазване на водите“ остава ниската степен на изграждане на канализацията на населените места и ПСОВ, особено в малките градове с население под 2 000 жители и селските райони. Липсват изградени пречиствателни станции за отпадъчни води в големите градове на двете области - гр. Видин, гр. Лом и гр. Берковица. Изградената и пусната в експлоатация през 2009 г. ПСОВ на гр. Монтана пречиства отпадъчните води от КС на гр. Монтана в съответствие на условията на издаденото разрешително за заустване, като през 2013 г. не са допуснати превишения на индивидуалните емисионни ограничения. Строителството на ПСОВ на гр. Вършец бе завършено и назначената със заповед № РД-19-974/24.06.2013 г. на ДНСК – София приемателна комисия в която участва експерт от направление „Опазване на водите“ бе приета и въведена в експлоатация с оператор Община Вършец. През 2013 г. бе довършена и приета за експлоатация и Канализационната система с ПСОВ на с. Расово, общ. Медковец. В процес на строителство е Канализационната система с ПСОВ на гр. Димово.

3. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

Подземните води са ценен природен ресурс и източник за задоволяване на различни потребности на вода. Състоянието на подземните води се следи чрез мрежите за мониторинг на подземните води, които са част НСМОС. Мрежите за мониторинг на подземни води се състоят от пунктове за контролен и оперативен мониторинг на химичното състояние на подземните води, пунктове за мониторинг на зони за защита на водите, както и пунктове за мониторинг на количественото състояние на подземните води – измержване на водно ниво в кладенци и на дебити на извори.

За 2013 г. мрежите за мониторинг на подземни води са регламентирани със Заповед на Министъра на околната среда и водите №РД - 182/26.02.2013 г. За Дунавски басейнов район съгласно заповедта са определени 84 пункта за мониторинг на зоните за защита на водите, които също се припокриват с пунктове от контролния мониторинг - 99 пункта за контролен и 28 пункта за оперативен мониторинг.

Честотата на пробонабиране при контролния мониторинг е 2 или 4 пъти годишно, като за основните физикохимични показатели честотата е от 2 до 4 пъти/годишно, за допълнителните

физикохимични показатели честотата е от 1 до 4 пъти/годишно; за металите и металоидите е 1- 2 пъти, като само за отделни метали честотата на пробонабиране е 4 пъти годишно. За органичните вещества – 1 път/ годишно.

В Басейнова дирекция за управление на водите Дунавски район е заложен мониторинг на 50 подземни водни тела с прилежащи към тях 99 мониторингови пункта. През 2013 г. е извършен мониторинг в 97 пункта, разпределени в 49 подземни водни тела.

На територията на РИОСВ – Монтана са разположени 16 на брой мониторингови пунктове за подземни води. Пробите от подземни води се пробонабират и анализират от Регионална лаборатория – Монтана към ИАОС – София. От взетите през 2013 г. проби са извършени анализи по показатели за мониторинг на подземните води, съгласно Заповед №РД-715/2010 г. на Министъра на околната среда и водите. Резултатите от анализите са сравнявани със стандарти за качество, съгласно Приложение №1 на Наредба №1/2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води:

4. СЪСТОЯНИЕ НА ХИДРОТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪОРЪЖЕНИЯ /ДИГИ, ЯЗОВИРНИ СТЕНИ И Т.Н./

На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, се намират 4 (четири) на брой язовири, включени в списъка на комплексните и значими язовири, публична държавна собственост, съгласно Приложение №1 към чл. 13, т. 1 от Закона за водите. Това са:

1. Язовир Огоста, землищата на общини Монтана, Берковица и Георги Дамяново, стопанисван от “Напоителни системи” ЕАД, гр. София, клон Мизия;
2. Язовир Среченска бара, землище на с. Ягодово, общ. Берковица, стопанисван от “Водоснабдяване и канализация” ООД, гр. Монтана;
3. Язовир Рабиша, землищата на с. Рабиша, общ. Белоградчик и с. Толовица, общ. Макреш, стопанисван от “Напоителни системи” ЕАД, гр. София, клон Мизия.
4. Язовир Кула, землищата на гр. Кула, общ. Кула и с. Бойница, общ. Бойница, стопанисван от “Напоителни системи” ЕАД, гр. София, клон Мизия.

Хидротехническите съоръжения на територията на РИОСВ – Монтана са под контрола на БДУВДР – Плевен. Всяка година областните управители на Видин и Монтана със заповед назначават междуведомствена комисия, която да извършва оглед на хидротехническите съоръжения, находящи се на територията на съответната област. Комисията изготвя протоколи с констатации за тяхното експлоатационно състояние и дава предписания със срокове за изпълнение. В състава на комисията за извършване контрол върху състоянието на язовирите не са включени представители на РИОСВ - Монтана, а само на БДУВДР – Плевен.

През 2013 г. експертите от направление „Опазване на водите” в РИОСВ – Монтана са взели участие в междуведомствени комисии, сформирани по заповед на кметове на общини или областните управители на Видин и Монтана, във връзка с извършване проверки на речната проводимост в определените критични речни участъци, които са описани в *точка*

5. ОЦЕНКА ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ И ПОДЗЕМНИ ВОДИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РИОСВ - МОНТАНА. ОСНОВНИ ПОЛОЖИТЕЛНИ КОНСТАТАЦИИ, ПРОБЛЕМИ И ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО В ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ И ПОДОБРЯВАНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДИТЕ

5.1. Състоянието на повърхностните води е добро.

5.2. Състоянието на подземните води е добро.

5.3. През 2013 г. в сравнение с предходните години вследствие на завишения контрол върху обектите, формиращи отпадъчни води по поречията на реките Дунав, Огоста, Лом, Ботуня, Цибрица, Тополовец, Войнишка, Видбол и Арчар, както и на изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води и комплексни разрешителни, се наблюдава подобряване емисионното състояние на водите на съответните водоприемници.

5.4. През 2013 г. не са констатирани аварийни изпускания на приоритетни, приоритетно опасни

и специфични замърсители в повърхностни водни обекти. Също така за този период не са констатирани залпови замърсявания на водите от дейността на обектите, формиращи отпадъчни води, на територията на РИОСВ - Монтана.

5.5. Основен проблем в направление “Опазване на водите” и през 2013 г. си остава ниската степен на изграждане на канализацията на населените места и ПСОВ, особено в малките градове с население над 2 000 жители и селските райони. Липсват изградени пречиствателни станции за отпадъчни води в големите градове на двете области - гр. Видин, гр. Лом и гр. Берковица. На територията на Област Монтана са изградени и функционират ПСОВ на гр. Монтана, Канализационната система с ПСОВ на с. Расово, общ. Медковец и ПСОВ на гр. Вършец, като през 2013 г. не са констатирани нарушения на индивидуалните емисионни ограничения по зададените показатели, заложиени в издадените им разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води.

5.6. Друг проблем в областта на опазване на водите е свързан с неспазване на емисионните норми, заложиени в издадените разрешителните, вследствие на неефективна работа на съществуващите пречиствателни съоръжения или липсата на такива, при което във водните обекти се заустват непречистени отпадъчни води.

Информацията за състоянието на повърхностните и подземните води на територията на РИОСВ – Монтана, както и за състоянието на хидротехническите съоръжения е изготвена със съдействието на БДУВДР – Плевен.

II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ - Монтана.

РИОСВ контролира и следи за опазването на почвите като осъществява проверки, насочени към опазването ѝ от замърсяване, киселяване, засоляване, както и за подобряване структурата ѝ и почвеното плодородие.

На територията на РИОСВ-Монтана обобщената информация е както следва:

- земеделски територии – 4 458 220 дка;
- разпространени са предимно карбонатни, типични, лесивирани, ливадни черноземи и в по-високите предпланински и равнинно-хълмисти части, сиви горски почви;
- обработваеми са 3 659 449 дка;
- процент от територията обработваеми земи - 82%;
- горски територии – 171 814 ха;
- нарушени територии за възстановяване и рекултивация – 196,40 дка.

2. Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди.

Съгласно утвърдената от изпълнителния директор на ИАОС Годишна програма за мониторинг на почви - I ниво, широкомащабен мониторинг (писмо изх. № 93-00-9218/10.05.2013 г.), е планирано през 2013 г. да се извърши редуцирано обследване в 99 пункта от мрежата за широкомащабен мониторинг на почви и пълен набор от показатели.

В района на РИОСВ – Монтана е създадена организация на контролната дейност в пунктовете за наблюдение и контрол на НАСЕМ (Национална Автоматизирана Система за Екологичен Мониторинг), с цел провеждането на мониторингова дейност в подсистема „Земи и почви”. Вземането на проби от мониторинговите пунктове е извършено през есента (м. септември) на 2013 г. Извършеното пробонабиране е в 4 броя пунктове на контролираната от РИОСВ-Монтана територия. Като цяло през последните години все повече се налага тенденцията за намаляване на замърсяването на почвите. Обръща се голямо внимание на ограниченото използване на пестициди и торове в земеделието, разработват се програми за екологично земеделие и животновъдство.

РИОСВ-Монтана контролира и следи за ограничаване на замърсяването на почвите. Няма превишения на съдържанията на тежки метали и металоиди.

3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост.

1. Хвостохранилище „Голям Буковец”(хранилище за тежки метали), със собственик SOLVAY „България Флуорит” ЕООД, е в добро състояние. Същото е рекултивирано технологично и биологично. Хвостохранилище „Голям Буковец” се използва като част от обогатителния комплекс на флуоритова суровина. Върху плажа на рекултивираното хвостохранилище от страна на десния скат има изградени 3 бр. утачни езера, с прилежащи диги от скален материал. По-близките езера до стената са работни. Далечното езеро е резервно. Има изградени 2 бр. изходни шахти за отвеждане на завирени води в колектора до помпените станции. По дължината на хвостохранилището, перпендикулярно на стената е изграден дренаж за отвеждане на филтрацията в ниската зона на плажа. Има изготвен план за управление на минните отпадъци на находище „Лукина падина”, съгласуван с МИЕ.

2. Хвостохранилище „Мечи дол”(хранилище за тежки метали), със собственик МИЕ „Чипровец” ЕАД, е в незадоволително състояние. Рекултивирано е технологично и биологично. При него водно огледало няма и представлява затревена площ. Хидроканала на хвостохранилище „Мечи дол” за улавяне и управление на повърхностните и скатни води от водосбора в района е обрасъл с храсти и е затруднено нормалното отвеждане на водите. След стената на хвостохранилището изхода на колектора е затрупан с наноси. Има наличие на вода в ограничителната зона на плажа.

3. Хвостохранилище „Чипровци”(хранилище за тежки метали), със собственик МИЕ „Чипровец” ЕАД, е в незадоволително състояние. Рекултивирано е технологично и биологично. При него водно

огледало няма и представлява затревени площи. Не се наблюдават заблатени и наводнени участъци в рекултивираните площи. Необходимо е да се предприемат мерки за укрепване и заздравяване на „хвостовия“ насип по десния скат за преодоляване на процеса на ерозията на повърхностния слой на хвостохранилището.

4. Шламоохранилище към „Монолит“ АД е разположено на работна площадка в цех „Пъстрина“ за рязане и обработка на скални блокове (мрамор и варовик) при производство и изготвяне на скално – облицовъчни плочи. Същото се състои от два басейна, като водата се използва обратно. В първия басейн се утаява разтвора (хвост) при рязането на блоковете. Утаеният хвост се изгребва периодично (на 3-4 години) и се използва за рекултивиране на нарушени терени по утвърден от МОСВ проект. Моментното състояние е добро. Количеството на оборотната вода не се променя.

5. Шламоохранилище към „Мрамор Беркстон“ АД, гр. Берковица е разположено на работна площадка в двора на едноименното предприятие за рязане и обработка на скални блокове (мрамор и варовик) при производство и изготвяне на скално – облицовъчни плочи. Технологиата е същата, състои се от два басейна и се използва оборотна вода.

6. Отвалите на съответните експлоатационни и проучвателни хоризонти на р-к „Чипровци“ и р-к „Мартиново“ са в добро състояние. Същите са рекултивирани технологично и биологично чрез затревяване в хоризонталните части (площадките). Изградените канали за улавяне и управление на повърхностните и скатни води са почистени. Не се наблюдава заблатяване и наводнени участъци в района на табаните и отвалите. Откосите на същите са стабилни, свлечени скални маси няма.

4. Замяряване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/.

Ежегодно РИОСВ - Монтана извършва инвентаризация на складовете за залежали и негодни за употреба препарати за растителна защита. Информацията е изпратена за обработка в ИАОС в края на 2013 година.

Извършена е проверката на 25 склада и депа с негодни за употреба препарати за растителна защита. Няма данни за замяряване с ПРЗ на територията на РИОСВ - Монтана.

5. Замяряване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.

Замяряването на почвата е процес на натрупване на вредни вещества, чието поведение и концентрации причиняват увреждане на почвените функции. Наличието на замърсители, надхвърлящи определени нива може да доведе до негативни последици във всички видове екосистеми и други природни ресурси.

На територията на област Монтана залежалите растително защитни препарати са съхранени в 8 бр. склада и 11 бр. депа с контейнери тип “Б-Б куб”, а на област Видин съответно в 2 бр. склада и 7 бр. депа с контейнери тип “Б-Б куб”. През 2013 г. е извършена проверка на 25 броя складове и депа с негодни за употреба препарати за растителна защита на контролираната от РИОСВ-Монтана територия.

Извършва се миниторинг на почвите за замяряване с три групи органични съединения: полициклични ароматни въглеводороди (РАН₁₆), полихлорирани бифенили (РСВ₆) и органохлорни пестициди. При вземането на пробите за изпитване се формира една средна представителна проба от трите повторения само от първата дълбочина на почвения хоризонт. Пробите се съхраняват в контейнери тъмно стъкло на студено – 4 °С.

През отчетния период не са констатирани разливи и замяряване на площи с нефтопродукти.

6. Ерозия на почвите.

Мониторингът на двата вида ерозия: водоплощна и ветрова се извършва чрез два отделни математически модели и ГИС (различни за двата вида ерозия), а на базата на получените резултати се прави оценка и прогноза на ерозионните процеси в страната. Основната информация за изчисляване и за двата вида ерозия е начин на земеползване, която МЗХ предоставя в края на всяка календарна година. Освен това за водоплощната ерозия са необходими и данни за интензивните валежите от мрежата на

НИМХ–БАН през активния вегетационен период. Изчислени са засегнатите площи от водоплощна и ветрова ерозия, а получените резултати са включени в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда за 2012 г.

Голям дял от почвите в област Монтана са със средна податливост на ерозиране, а в област Видин - с много слаба. По данни на ИАОС водоплощна ерозия със среден интензитет се отчита в община Чупрене – 2,1 т/ха/год.

Всяка година водната ерозия е бич за р. Дунав. Добри резултати са постигнати с изграденото противоерозионно укрепване на брега на р. Дунав в района.

7. Засоляване и вкисляване на почвите.

Съгласно утвърдената от изпълнителния директор на ИАОС Годишна програма за мониторинг на почви - II ниво (писмо изх. № 93-00-9219/10.05.2013 г.), беше планирано през 2013 г. да се извърши наблюдение в 2 пункта от мониторинговата мрежа за територията, контролирана от РИОСВ-Монтана. Вземането на проби от мониторинговите пунктове се извърши през есента (м. септември) на 2013 г. Измерваните показатели са: киселинността на почвата (рН в KCl), съдържанието на обменните йони - H^+ , Al^{3+} , Mn^{2+} , Ca^{2+} , Mg^{2+} и степен на наситеност на почвите с бази V3 %, която се изчислява.

На територията на РИОСВ Монтана не са констатирани проблеми относно вкисляване на почвите. Съгласно утвърдената програма за мониторинг – Функционална подсистема „Контрол и опазване на почвите от засоляване“ за 2013 г. на територията на РИОСВ Монтана няма утвърдени от ИАОС пунктове за засоляване на почвите.

8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци).

Всичките 22 общини на територията, контролирана от РИОСВ-Монтана имат общински програми за управление на отпадъците приети от общинските съвети, както и наредби, с които се определят условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, включително биоразградими, строителни, опасни отпадъци, образувани от физически лица и масово разпространени отпадъци на своя територия, разработени съгласно изискванията на закона.

За периода при извършени текущи проверки на общините в област Монтана и област Видин за поддържане чистотата на населените места и пътищата са дадени предписания в 13 населени места. Всички предписания са изпълнени в определения срок.

През отчетния период на територията, контролирана от РИОСВ - Монтана са закрити 5 броя нерегламентирани сметища в област Видин с обща площ 8,5 дка.

Приета е техническата и I етап от биологичната рекултивация на Общинско депо за неопасни отпадъци, общ. Лом - Проект 2000/BG/16/P/PE/002.

9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ.

За периода 01.01.2013 г. – 31.12.2013 г. по компонент „почви“ са извършени общо 105 броя проверки на 92 броя обекти, от които 46 броя проверки са извънредни.

От общия брой извършени проверки 14 бр. са проверките по рекултивация на нарушени терени; 25 броя са проверките на складове и депа с контейнери тип „Б-Б куб“ за съхранение на негодни за употреба продукти за растителна защита; 11 броя на обекти, изпълняващи условията на КР, раздел „Почви“; 6 броя проверки на животновъдни обекти и 49 проверки по компонент „почви“. От извършените 46 броя извънредни проверки 11 броя са по подадени в РИОСВ-Монтана сигнали и жалби и 4 броя по изпълнение на предписанията.

В отчетния период е взето участие в работата на 6 комисии за промяна предназначението на земеделска земя за неземеделски нужди към областните дирекция „Земеделие“ в област Монтана и област Видин и в една комисия за отреждане на терен във връзка с обезвреждане на СЖП в община

Вършец по Наредба 22/2006 г. за условията и реда за обезвреждане на СЖП и на продукти, получени от тях и на специфично рискови материали извън обектите, регистрирани в РВМС.

Взето е участие в три броя ДПК за приемане на строежи – „Оперативна програма „Регионално развитие 2007/2013 г. Проект BG 161 РО 001/2.1 – 01/2007/001/035 ЛОТ 37 „Рехабилитация и реконструкция на път III-121-Иново-Градец-Шишенци-Бойница-Кула от км. 31+851 до км 50+253, с обща дължина 18,402 км, общ. Бойница, общ. Кула, обл. Видин; „Рекултивация на депо за ТБО”, местонахождение: ПИ № 063004 от КВС на гр. Вършец, общ. Вършец и „Закриване и рекултивация на Общинско депо за неопасни отпадъци” в ПИ № 44238.191.56 по КК на гр. Лом, общ. Лом. Взето е участие в РЕЕС за ИП “Инсталация за оползотворяване на излезли от употреба автомобилни гуми, чрез ниско температурна пиролиза”.

Резултатът от контролната дейност по отношение опазването на почвите от замърсяване и увреждане е положителен. Дейностите се извършват по начин, който не води до засоляване, киселяване и замърсяване на почвите с вредни вещества. Ограниченото ползване на пестициди и торове в земеделието, програмите за екологично земеделие и животновъдство, управлението на оборския тор / като основно изискване на добрите земеделски практики / водят до ефективно опазване на почвите от замърсяване.

II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

1. Защитени територии

Закона за защитените територии (ЗЗТ, ДВ, бр.133/1998 г.) урежда категориите на ЗТ, тяхното предназначение, режима на опазване и ползване, начина на обявяване и управление. Защитените територии (ЗТ) са територии, определени за опазване и съхраняване на природата като национално и общочовешко богатство. Съгласно чл. 5 от ЗЗТ съществуват шест категории защитени територии: резервати, национални паркове, природни забележителности, поддържани резервати, природни паркове и защитени местности.

На територията на РИОСВ – Монтана към 31.12.2013 г. са обявени 39 броя защитени територии, както следва:

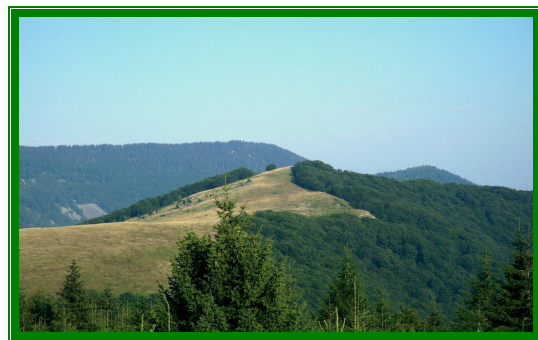
- **резервати (Р)** - 2 броя : Р “Чупрене”(биосферен) и резерват “Горната кория”;
- **поддържан резерват (ПР)** 1 брой – ПР „Ибиша”;
- **защитени местности (ЗМ)** - 22 бр.: „Копрен, Равно буче, Деяница, Калиманица”; „Рибарници Орсоа”; „Ускето”; „Уручник”; „Китката”; „Калето”; „Шумака”; „Сто овци”; „Равненско градище”; „Връшка чука”; „Раковишки манастир”; „Липака”; „Острови Цибър”; „Остров Кутово”; „Острови Близнаците”; „Чупренски буки”, “Миджур”, „Самарите”, ЗМ „Коритата”, ЗМ „Шабовица” ЗМ „Глухарчевидна поветица” ЗМ „Находище на ружеvidна поветица”;
- **природни забележителности (ПЗ)** – 13 броя, от които 5 броя *пещери*: „Мраморна пещера”; „Пещера Мишин камък”; „Леви и десни сухи печ”; „Пещера Венец”, „Пещера „Магурата”; **5 броя водопади**: „Дуршин водопад”; „Водния скок”; „Хайдушки водопади”; „Водопад на р. Стакевка”; „Водопад Петров церак”; **скални образувания**: „Белоградчишки скали”, „Боров камък” и „Гардата”;
- **природен парк(ПП)** – един брой - част от ПП „Врачански Балкан”;

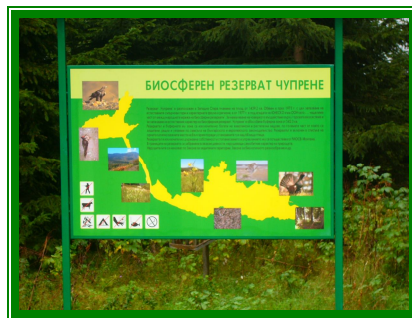
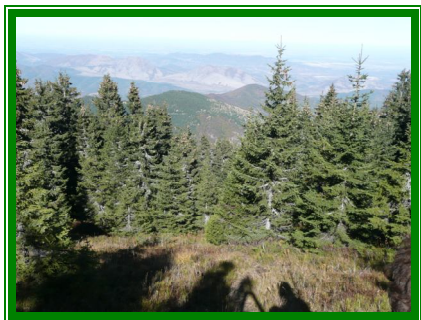
Общата площ на защитените територии на контролираната от РИОСВ – Монтана територия е около 104175,16 дка. В тази площ не са включени потенциалните защитени територии, за които тече процедура за обявяването им, като например бъдещият природен парк “Западен Балкан” с планирана площ над 120 000 ха.

За защитените територии се води регистър, който се актуализира периодично.

РЕЗЕРВАТИ (Р)

Резерват “Чупрене”

Резерват “Чупрене” е обявен през 1973 г. , с площ от 9365 дка , с актуална площ от 14519, 935 дка, съгласно Заповед № РД-101/21.02.2011 г. (ДВ бр.26/ 29.03. 2011 г) на министъра на ОСВ. Той е планински, типично горски резерват, разположен в западния дял на Стара планина, заемащ главното старопланинско било , гранично с Р Сърбия и Черна гора Основната цел за обявяването му е запазване на единствените компактни смърчови дървостои в Западна Стара планина в първичното им състояние, както и на редките представители на българската фауна – глухар, кръсточовка, дива котка и др. През 1977 г. ЮНЕСКО към ООН го включва в своите списъци на защитените природни територии като “неделима част от международната мрежа на биосферни резервати, съставена от територии за оценка на човешкото въздействие върху околната среда”.

Значителна част от територията на Р ”Чупрене” е горска територия, покрита с иглолистни, широколистни и смесени гори от смърч, ела, обикновен бук, планински явор и бяла бреза, а останалата – поземлен, заета от високопланински пасища, каменни реки, тресавища и незалесени участъци. Средната възраст на иглолистните насаждения е над 130 г. Биологичното разнообразие не е достатъчно проучено, като от съществуващи публикации и разработки се съобщава, че на територията му се срещат видове като златка, белка, катерица, благороден елен, дива свиня, дъждовник, тритон, усойница, медянка, водна змия и др а от представителите на орнитофауната – черен лешояд, бухал, скален орел, няколко вида ястреби, горски бекас, кълвачи и пр. – общо над 68 вида птици, повечето от които са защитени. От фауната - нарцисовидна съсънка, безстъблена тинтява, петров кръст, витовско лале, пухест лопен, висока бисерка, стефчова тлъстига и др.

Със Заповед № РД-501/11.07.2007 г. министърът на ОСВ определи през резервата обособяване на пътека за посетители

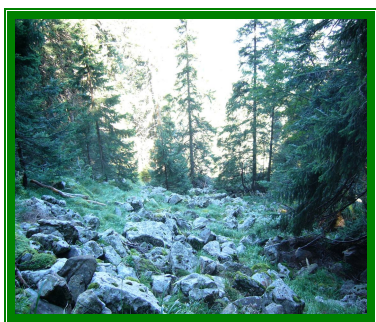

За резерватите и поддържаните резервати, РИОСВ – Монтана ще възложи разработването на планове за управлението им, която е приоритетна дейност по проект „Изпълнение на дейности за устройство и управление на резерват “Чупрене”, резерват “Горната кория” и поддържан резерват „Ибиша” по оперативна програма “Околна среда-2007-2013 г. “, по който е бенефициент.

Резерват “Горната кория”

Резерват “Горната кория” е също горски резерват, обявен през 1968 г на МГПП с площ от 881 дка; с актуална площ 1607,081 дка, съгласно Заповед №РД-562/ 12. 07.2007 г. **(ДВ бр.72/ 2007 г.) на министъра на ОСВ..** Разположен е върху северните склонове на Западна Стара планина в подножието на вр. Ком на 1500 м средна н.в. Обявен с цел запазване на редките за Стара планина естествени смърчови и смърчово-елово-букови гори. По неофициални данни, резерватът е, местообитание на единични екземпляри от сърни, а през 80-те години на миналия век са били установени единични токовища на глухар. От защитени видове от флората, се срещат безстъблената тинтява, томасиниев минзухар, пухест лопен, лъскав напръстник и др. През резервата от старата х. „Ком” до м. “Малък самар” е обособена със Заповед №РД-921/ 24.10.2005 г. на министъра на околната среда и водите пътека за посетители. Същата се поддържа, като РИОСВ – Монтана упражнява системен контрол по нейната експлоатация, както и контрол за недопускане на дейности, забранени по ЗЗТ и режимът на стопанисване на резервата.

За резерват „Горната кория” пред 2014 г. ще бъде разработен план за неговото управление в рамките на проект „Изпълнение на дейности за устройство и управление на резерват “Чупрене”, резерват “Горната кория” и поддържан резерват „Ибиша” по оперативна програма “Околна среда-2007-2013 г. “.

ПОДДЪРЖАНИ РЕЗЕРВАТИ (ПР)

Поддържан Резерват “Ибиша” е разположен в източната част от дунавския остров Цибър, обявен през 1984г за резерват с цел запазване на “характерни за дунавските острови съобщества – заливни гори и блата, както и убежища на редки и застрашени от изчезване растителни и животински видове. До обявяването му за резерват е обитаван от три вида чапли (бяла, гривеста и нощна), лопатарка, малък и голям корморан, голям воден бик и др., което определя и международния природозащитен статут на защитената територия като корине субсайт и в списъка на орнитологично важните места в България.

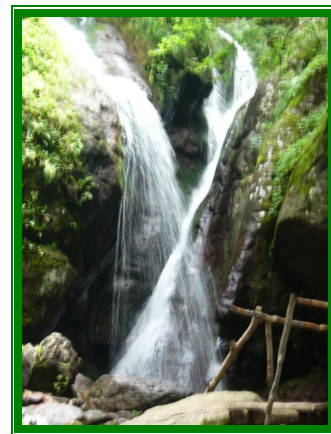
С цел възстановяване на чапловата колония е прекатегоризиран със Заповед № РД-394// 15.10.1999г. **(ДВ бр99/1999г.)** на министъра на ОСВ в “поддържан резерват”, като със Заповед № РД-602/15.06.2010 (ДВ бр.77/2010 г.) площта му е за **актуализирана на 344,716 дка.**

За поддържания резерват ще бъде изготвен план за управление в рамките на проект „Изпълнение на дейности за устройство и управление на резерват „Чупрене”, резерват „Горната кория” и поддържан резерват „Ибиша” по оперативна програма “Околна среда-2007-2013 г. “,

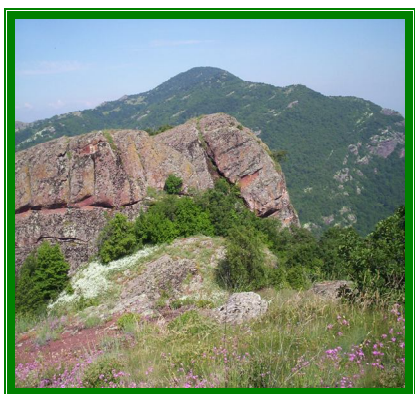
ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ

На контролираната от РИОСВ – Монтана територия са обявени 22 бр. защитени местности с обща площ от около 24775 дка. Според местоположението си условно могат да се разделят на защитени местности – горски местообитания и ландшафти (разположени в Западна Стара планина и в Предбалкана и във близост до старопланинската верига, в т. ч. бивши „буферни зони”), защитени местности- прекатегоризирани исторически и др. места , защитени местности - местообитания на защитени видове от орнитофауната (дунавски и крайречни местообитания), както и малки защитени местности за опазване на целеви видове от флората.

горски местообитания и ландшафти

От тази група, най-значителните по площ и видово разнообразие е **защитена местност „Копрен, Равно буче, Деяница, Калиманица”** е разположена върху площ от 6078 дка, обединяваща четири живописни местности в Копиловския и Чипровски дял на Западна Стара планина. Разнообразният ландшафт, включващ вековни широколистни и иглолистни гори, пъстроцветни поляни, наличие на защитени и редки представители на флората, скални зъбери и чисти изворни поточета и реки, привлича целогодишно туристи и любители на дивата природа. В границите на защитената територия се намират и двата водопада, обявени за природни забележителности – "Дуршин водопад" и "Водният скок".

Защитените местности – ЗМ “Равненско градище”, землище в с. Равна, община Чипровци и **ЗМ “Сто овци”** в землищата на селата Превала, община Чипровци и с. Смоляновци, община Монтана са обявени през 2005 г. за защитени територии с цел да бъдат опазвани природните ландшафти и местообитания на лаврово бясно дърво, снежно кокиче, петров кръст, шипоопашата костенурка и др защитени видове от флората и фауната

Защитена местност “Ускето” се намира в Дългиделския участък на Западна Стара планина, на 1550 м н. в. и представлява естествена вековна смърчова гора, остатък от съществуващите някога тук иглолистни гори, обявена за защитена местност с площ от 1.9 ха. Същата е в граничната зона и е труднодостъпна.

Защитена местност “Уручник” е обявена за защитена местност с цел запазване на естествени смърчови, смърчово-букови и букови насаждения в горната планинска зона в Западна Стара планина, над 1600 м н.в., с площ от 51.0 ха. Вековни над 150 г. гори с девствен характер.

Прекатегоризирани в защитени местности от буферните зони (БЗ) към резерватите са: **ЗМ „Чупренски буки”** (БЗ около Р „Чупрене”) и **ЗМ „Самарите”** (БЗ около Р „Горната кория”). При проверка в резерватите се следи и състоянието на прилежащите към тях защитени местности, като през 2013 г. не са констатирани нарушения по ЗЗТ/ЗБР.

Защитена местност “Връшка чука” е обявена с цел опазване на единственото в света находище на растителния вид **български ерантис**, единствените в РБългария находища на **тъмнопурпурна метличина**, **томасиниев минзухар**, на защитените видове **понтийски пелин**, **ничичово прозорче**, **розов божур**, червена липа и др. Намира се на границата ни с Р Сърбия, землище на с. Извор махала, община Кула, върху планинско въз-вишение с обща площ по последна актуализация от 682,794 дка. Ежегодно експерти от направление БРЗТЗ извършван проверка на местообитанието на вида и на защитената територия, както се извършват и проучвания от ИБЕИ – БАН на богатото биорознообразие в района. От проверката през 2013 г. не бяха установени нарушения в режимите на стопанисване на защитената територия

**защитени местности - местообитания на
защитени видове от орнитофауната(дунавски и
крайречни местообитания**

Три защитени територии – острови по р. Дунав са едновременно и орнитологично важни места. Това са **ЗМ „Острови Цибър”** (землище на с. Долни и Горни Цибър, общ. Вълчедръм), **ЗМ „Остров**

Кутово”(землище на с. Кутово, общ. Видин) и **ЗМ „Острови Близнаците”** (землище на с. Цар Симеоново, общ. Видин). Главната цел за обявяването им е опазване на местообитанията на

застрашени, редки и уязвими видове птици, няколко вида чапли (нощна, сива и малка бяла), малък и голям корморан, къдроглав пеликан, лопатарка и др., както и на растителни видове – блатно кокиче, лъскаволистна млечка и др.

Защитена местност “Рибарници Орсоа” с площ от 1471,783 дка, землище на гр. Лом, област Монтана, е обявена с цел поддържане и опазване на популациите и местообитанията на защитени, редки и уязвими видове от флората и фауната. Включена е в орнитологично важните места – установени са над 160 вида птици, 90 броя от тях с европейско природозащитно значение. Мястото е корине сайт. Тук се среща най-многочислената популация на малкия воден бик, също гнездят белооката потапница и малкия корморан. От защитените флуористични видове се среща какичка и водна лилия. Поради поредните години на суша се наблюдава пресъхване на водните огледала и намаляване числеността на видовете птици и популациите им. При проверка през 2013 г. бяха констатирани нарушения по ЗЗТ.

защитени местности- прекатегоризирани исторически и др. места

Прекатегоризирани в “защитена местност“ са още четири защитени територии (бивши исторически места) – ЗМ “**Раковишки манастир**”, община Макреш, област Видин, ЗМ “**Липака**”, община Грамада, област Видин; ЗМ “**Калето**”, община Берковица, област Монтана и ЗМ “**Китката**”, общ. Монтана, обл. Монтана. От проверка на ЗМ “**Калето**” през 2013 г. се констатира, че защитената територия е загубила характера си на защитена местност, поради което РИОСВ – Монтана изпрати предложение до МОСВ за произнасяне относно прилагане на процедура за заличаване по реда на Закона за защитените територии.

През 2009 г. е обявена ЗМ “**Миджур**”, землище на с. Горни Лом, общ. Чупрене, обл. Видин с площ 1509,144 дка, с цел запазване на характерния ландшафт от високопланински пасища и скални зъбери, както и местообитания на защитени и редки растителни видове. жълт крем, нарцисовидна съсънка, алпийски повет и др. Площта на защитената местност е увеличена на 1593,092 дка през 2012 г. след включване към нея на находището на вида петниста сверция.

малки защитени местности за опазване на целеви видове от флората.

РИОСВ – Монтана е партньор по проект „Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растенията в България чрез прилагане на модела на растителните микрорезервати“ по програмата на ЕС за околна среда Life+”, с изпълнител ИБЕИ - БАН. От проведените процедури са обявявани 5 бр. нови защитени територии - през 2012 г. бяха обявени 3 бр. защитени местности по ЗМ “**Коритата**” и ЗМ “**Шабовица**” за опазване на вида „напльстена трихоколея” и ЗМ “**Глухарчевидна жълтица**”, бе разширена площта на ЗМ “**Миджур**” (включено находището на вида петниста сверция), а в началото на 2013 г. бе обявена от министъра на ОСВ ЗМ “**Находище на ружеvidна поветица**”. В процедура за издаване на заповеди за обявяване са ЗМ “**Вълнеста козя брада**” и ЗМ “**Бледожълт равнец**”.

Защитена местност “Шумака” е обявена за защитена местност с цел запазване на местообитанието и популацията на редкия растителен вид **полско котенце**. Обхваща площ от 5,00 дка земеделски земи, землище на с. Сливовик, община Медковец, област . Ежегодно експерти от направление БРЗТЗ извършван проверка на местообитанието на вида и на защитената територия, като не са констатирани нарушения по ЗЗТ..

ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

В тази категория защитени територии-общо 13 бр., попадат скални образувания, пещери и водопади. Общата площ е над 7450 дка.

Най – значимите природни забележителности са:

Скални образувания

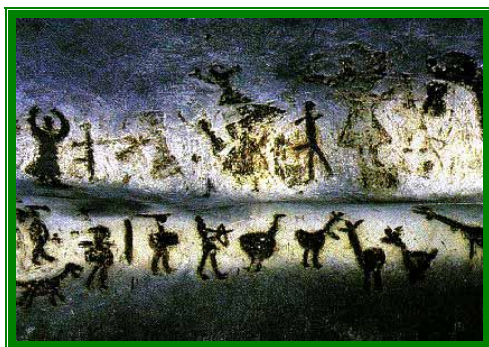

ПЗ „Белоградчишки скали”, която е обявена с цел запазване на уникалните геоморфоложки образувания, както и на местообитанията на редки и застрашени видове от флората и фауната. Обхваща обширна територия с дължина около 30 км и ширина 3 км в Западна Стара планина, района около гр. Белоградчик, с обща площ 598,7 ха и последващо разширение на 6413, 098 дка през 2012 г. Множеството скални форми – червени пясъчници в синхрон с многообразието на растителния и животински свят около тях (над 23 вида защитени растения и над 15 вида защитени животни), превръщат Белоградчишкият район в неповторим по красота и уникалност не само за България, но и за света. През извършена проверка през 2013 г. на част от **ПЗ „Белоградчишки скали”**, включително и на ползване по ЛУП, не са констатирани незаконни действия и ползвания в защитената територия.

ПЗ „Боров камък” – скално образувание от червен пясъчник, разположено на площ от 1,3 ха в едноименна местност, в землището на с. Боровица, граничещо с ПЗ „Белоградчишки скали”. При извършената проверка през 2013 г. се констатира, че маркировката е избеляла и ТП ДГС-Белоградчик извърши опресняването ѝ.

ПЗ „Гардата” се намира в землището на с. Протопопинци, община Чупрене, обл. Видин и е с площ 8л973 дка. Обявена е през 2010 г. с цел запазване на характерни и забележителни обекти на неживата природа, като скални брегове и водоскоци на река Чупренска, които са с изключителна стойност, поради присъщата рядкост, представителност и естетичност.

пещери

ПЗ „Пещера Магура” е пещера с интересни образувания и праисторически находки. Разположена е в землището на с. Рабиша, община Белоградчик, с подземна площ над 133 ха, а надземна площ е 83 ха. Природната забележителност съхранява една от най-големите (над 30 000

м²), и най-красиви български пещери – естествено образувани “зали”, множество галерии, причудливи форми от сталактити, сталагмити и сталактони, наподобяващи хора, водопади, животни и т.н. Известна е и с праисторическите си скални рисунки, датиращи от епипалеолита (10 000 г. пр. н.е.) до ранната бронзова епоха, с които пещерата е под специалната егида на ЮНЕСКО с международен статут като паметник на културата. Днес пещерата е електрифицирана и благоустроена по проект, финансиран от МОСВ. Площта на ПЗ е увеличена през 2007 г. със Заповед от Министъра на ОСВ, чрез включването към нея на съседната пещера „Рингова пещ“, като общата площ е 843,768 дка. Предвид факта, че пещера „Рингова пещ“ не е проучена и благоустроена, в подготвения проекто-режим за цялата защитена територия, РИОСВ – Монтана предложи да има забрана за посещения в тази част. При проверка през 2013 г. не се констатира нарушение по ЗЗТ и ЗБР,

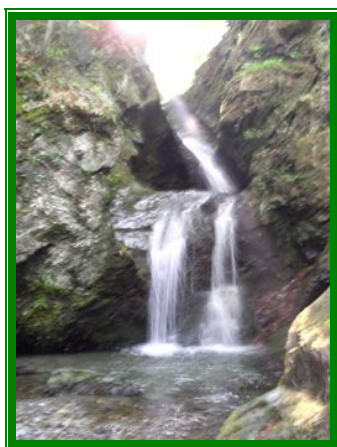
ПЗ „Пещера „Леви и десни сухи пещ“ е в землището на с. Долни Лом, община Чупрене, област Видин с обща площ 0,2 ха. Характеризира се с множество образувания на мармити, синтрови езера, пещерни кари, прилепови колонии. Пещерата е затворена с метална врата и кметството на с. Долни Лом осъществяват контрол по недопускане на взломно влизане в пещерата.

ПЗ „Пещера Венеца е пещера, намираща се до с. Гара Орешец, община Димово, област Видин. Пещерата е изключително красива със скалните си образувания. Предвид опазването на естествените образувания в нея от посегателства, тя консервирана е и не се посещава от туристи. За пещерата има инвестиционно предложение „Благоустрояване на пещера “Венеца”, което е съгласувано с Решение № МО -ОС-2/2012 г. на директора на РИОСВ – Монтана, като условията в него са съобразени с изискванията за опазване на прилепната фауна, дадени в становище на НПМ към БАН. До момента не е започнало осъществяването на ИП.

ПЗ „Мраморна пещера“ се намира в гр. Берковица, в местността ”Алчов баир”. Обявена е за природна забележителност с площ 16,3 ха. Пещерата е известна с мраморните си образувания, подземни галерии и пещерни фаунистични видове, но не е проучена. Консервирана е с цел предпазване от разрушения и разграбване.

ПЗ „Пещера Мишин камък“ е разположена в землището на с. Превала, в Чипровския дял на Западна Стара планина с площ от 0,5 ха. Пещерата е известна с множеството си бели кристални образувания и подземни езерца. Затворена е с цел предпазване от разрушения и разграбване.

водопади

ПЗ „Хайдушки водопади“ са с площ 1,0 ха и се намират в Берковския дял на Западна Стара планина, в землището на гр. Берковица. Водопадите с пад на водата над 5 – 6 м се образуват от сливане на реките Ценкова бара и Сливашка. Обектът се посещава от туристи и е прекрасен кът за отход сред живописната местност.

ПЗ „Водопад на р. Стакевска“ е разположен сред борова гора в м. ”Бялата вода”, землище

на с. Стакевци, община Белоградчик, с обща прилежаща площ от 1,0 ха.

ПЗ „Водопад Петров церак” е водопад с пад над 6 метра, разположен в близост до с. Тополовец, общ. Кула, в поземлен фонд. Рядкост за района, отличаващ се на фона на окръжаващата го среда с естествената си красота.

ПЗ „Дуршин водопад” и **“Водния скок”** се намират в защитената местност **„Копрен, Равно буче, Деяница, Калиманица”** в Копиловския дял на Западна Стара планина. Те са едни от най-красивите водопади за област Видин и област Монтана с пад на водата над 15 м и представляват величествена гледка на фона на живописната защитена територия..

Природен парк „Врачански Балкан” е обявен през 1988 г. и се намира на територията на три области – Монтана, Враца и София. В област Монтана попадат землищата на селата Горна и Долна Бяла речка, Долно и Горно Озирово и с. Стояново, всички от община Вършец на площ от 5 536 ха от общата му площ от 30129,9 ха. Управлява се от Паркова дирекция със седалище гр. Враца. За парка има приет с Решение №750/14.10.2011 г. на МС „План за управление”. В тази връзка РИОСВ – Монтана осъществява превантивен контрол по недопускане нарушения при осъществяване на инвестиционни предложения, планове, програми и проекти съгласно забраните, определени както в ЗЗТ, Заповедта за обявяване, така също и в Плана за управление на парка.

Охрана: Защитените територии се охраняват от съответните собственици/ползватели по реда на Закона за защитените територии. За резерватите – изключителна държавна собственост управлението се осъществява от съответните структури към МОСВ. За резерват “Чупрене” е обособен охранителен участък (ОУ) и назначен служител на длъжност гл. специалист по охраната на защитените територии, изпълняващ функциите на служител от парковата охрана на ОУ „Чупрене”, съгласно Правилника за условията и реда за управление, възлагането на дейности по поддържане и възстановяване, възлагане на туристически дейности, охраната и контрола в горите, земите и водните площи в защитените територии – изключителна държавна собственост. За 2013 г. са осъществени системни в наблюдения от гл. специалист по охраната на Р “Чупрене”, включително проверки на инвентара в противопожарните табла -противопожарни табла (ППТ) – в ловната хижа на ДЛС „Миджур”, земл. с. Стакевци и в сградата на ДГС – Чупрене и на противопожарните депа (ППД) – в завод “Миджур”, с. Горни Лом и в двете депа към „ВиК” ЕООД – Видин, клон Белоградчик: ППД в бившата „реплянска застава”, в близост до резервата откъм с. Репляна и ППД в сградата на „ВиК” ЕООД – Видин в м. „Бялата вода”, земл. на с. Чупрене, където се осъществява денонощната им охрана. През м. януари и м. юни 2013 г. са извършени **две** ревизии на състоянието на резерват „Чупрене”, включително и анализ на дейността на служителя по охраната на защитената територия, съгласно изискванията на горесцитирания правилник **за провеждане на ревизии** на всяко шестмесечие. От извършените ревизии не се констатираха нередности, като за резултатите от тях са изпратени своевременно Доклади до министъра на околната среда и водите.

Във връзка с прилагане на процедури по Споразумението между МОСВ и МЗХ, са проведени две комисии по отразяване на новообявени ЗТ в КВС и на промените в площта на ЗТ – т. е. на **ЗМ „Находище на ружеvidна поветица”** в КВС, и на промени в площта на **ПЗ „Белоградчишки скали”**.

2. Биоразнообразие

Горски екосистеми

РИОСВ – Монтана упражнява контрол върху екологосъобразното ползване на горите (залесяване, паша в горския фонд, сеч, строителство и др.) по отношение на дейности, планове и проекти, оказващи влияние върху развитието на горските екосистеми и природните ландшафти, както в защитените територии, така и като елементи от НЕМ по Закона за биологичното разнообразие и защитени зони от Натура 2000. На територията на инспекцията са обособени осем държавни горски стопанства и едно Учебно-опитно горско стопанство.

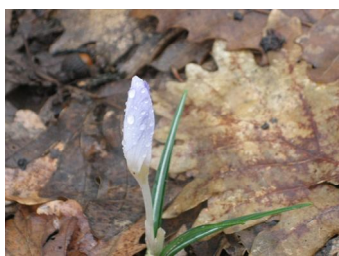
Във връзка с обявения пожароопасен сезон за защитените територии – изключителна държавна собственост от 01 април до 31 октомври 2013 г., РИОСВ – Монтана осъществява превантивен, текущ и последващ контрол по опазване на двата горски резервата – Р „Горната кория” и Р “Чупрене”. С предписание изх. №767/10.04.2013 г. до кметовете на 22-те общини в обл.

Видин и обл. Монтана, до структурите към Регионалната дирекция на горите (РДГ) – Берковица и до областните пътни управления, РИОСВ – Монтана изиска засилване на контрола и превантивните мерки по недопускане паленето на стърнища, слогове, крайпътни ивици и др. площи със суха трева. Със Заповеди изх. №№РД-064 и 065 от 15.05.2013 г. директорът на РИОСВ – Монтана забрани паленето на огън съответно в района около Р „Чупрене”, землище на общ. Чупрене и общ. Белоградчик и около Р „Горната кория”, земл. на гр. Берковица и безконтролното влизане на хора и посетители по определените пътеки в тях, както и бе разпоредено да се засили контролът около защитените територии при провеждане на традиционните празници на Балкана.

Във връзка с изискванията на новата Наредба № 8/11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари бяха разработени и съгласувани с ОУ ПБЗН – Видин и Монтана годишни оперативни планове за защита на резерватите от пожари през 2013 г. Със Заповед № РД – 45/10.04.2013 г. директорът на РИОСВ – Монтана нареди сформирание на противопожарно звено от служителите на инспекцията с конкретизиране на задълженията през пожароопасния сезон. При осъществения контрол през 2013 г. на двата резервата, експерти от направление „БРЗТЗ” в РИОСВ – Монтана са проверявали и състоянието на оборудваните противопожарни табла и депа, наличието на обозначителни и противопожарни табелки и поддържането им в изправност. През 2013 г. са закупени в рамките на отпуснатите средства по „Плана за ЗТ – изключителна държавна собственост на РИОСВ – Монтана за 2013 г.” допълнителни противопожарни средства, с цел дооборудване и привеждане на противопожарните депа за двата резервата в съответствие с изискванията на Наредбат №8 за защита на горските територии от пожари. ППТ в сградата на ДГС – Чупрене е закрито, като с част от инвентара са дооборудвани четирите ППД (вкл. и ППД в х „Ком”-Берковица). Съставени са съответните приемателно-предавателни протоколи между отговорните за ППД служители и от служителя от парковата охрана към РИОСВ – Монтана. През изтеклата 2013 г. в границите на Р „Чупрене” и на Р „Горната кория” и в съседните им територии **не са възниквали** пожари и няма нанесени щети

Под “биологично разнообразие” се разбира многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните общества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях. Биоразнообразието е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение на държавните и общинските органи и гражданите.

Макар и малка по площ, България се нарежда в челните редици на страните от Европа по биологично разнообразие. Богатството от видове и общества се дължи на широкия спектър от климатични, топографски и хидроложки условия в страната. Тук могат да се открият представителни образци от почти всички местообитания, известни на континента, както и голям брой уникални екосистеми с европейско и световно значение.

Опазването на биологичното разнообразие е регламентирано в Закона за биологичното разнообразие, който урежда отношенията между държавата, общините, юридическите и физическите лица по отношение на опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Р България. С него се конкретизира начина за постигане на целите му, задълженията и правата на институциите, юридическите и физическите лица.

Растителните, животинските и гъбните видове от дивата флора, фауна и микота на страната се опазват в естествената им среда чрез: съхраняване на техните местообитания в Националната екологична мрежа (НЕМ), поставяне на видовете под режим на защита или на регулирано ползване; поддържане или възстановяване на условията в местообитанията, съобразно екологичните изисквания на съответния вид; разработване и прилагане на планове за действия за видове с различна степен на застрашеност; повторно въвеждане в природата на изчезнали видове и попълване на популациите на редки и застрашени видове и контрол и регулиране на неместни видове, които са или биха могли да бъдат въведени целенасочено или случайно в природата и застрашават местни видове.

Българската биота включва 94 вида бозайници, над 400 вида птици, 36 вида влечуги, 16 вида земноводни, 207 вида риби, приблизително 27 000 вида безгръбначни, 3500 – 3700 вида висши и 6500 низши растения и гъби. От тях защитени по смисъла на българското законодателство са 442 вида животни и 692 вида растения. Голяма част от тях през един или друг етап от жизнения им цикъл могат да се видят и на територията на Северозападна България.

Опазването на биологичното разнообразие в Р България е свързано с изграждането на Национална екологична мрежа, включваща: защитени зони като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000, в които могат да участват защитени територии; защитени територии, които не попадат в защитени зони; в Националната екологична мрежа приоритетно се включват Корине места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологично важни места.

За защитени на територията на цялата страна се обявяват дивите растителни и животински видове, посочени в Приложение № 3 на закона.

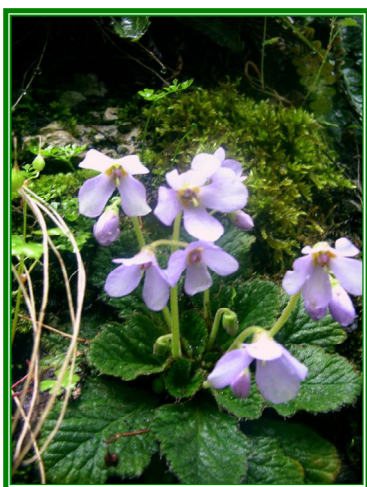
По-голямата част от защитените територии са обособени с цел опазване на находища и местообитания на защитени, редки и/или ендемични видове от дивата флора и фауна за България, Балканския полуостров или света. Така например единственото находище на български ерантис на планетата се намира в границите на ЗМ “Връшка чука”. Тук растат и някои ендемичните и редки видове томасиниев минзухар, ничичово прозорче, розов божур, тъмнопурпурна метличина, елвезиево кокиче, горска съсънка и др.

Тъмнопурпурна метличина е открита в буферната зона на Р „Чупрене”, в сходен с този на вр. Връшка чука хабитат. Там от късна пролет до есента могат да се видят и други защитени видове растения – нарцисовидна съсънка, петниста тинтява, жълт крем, балканска теменуга и др. За опазване находището на защитения растителен вид полско котенце (*Pulsatilla pratensis*) е обявена ЗМ “Шумака”. Режимът и е съобразен с биологията на вида. Съблюдаването му доведе до запазване на числеността, плътността и площта на популацията.

Едно от най-големите находища в региона на снежно кокиче се намира в ЗМ “Сто овци”. В нея могат да се видят стефчова тлъстига, горска съсънка и други защитени растителни видове. Същото се отнася и за ЗМ “Равненско градище”, където е най-западното находище на вечно зеленото лаврово бясно дърво.

В землищата на селата Митровци, Превала и Върбово са трите находища за цяла България на реликтния и балкански ендемит сръбска рамонда. Тя расте по скалните венци на трудно достъпни места и опазването на вида се осъществява успешно извън защитени територии.

В отводнителните канали на бившето Орсойско блато и в ЗМ „Рибарници Орсоя” цъфтят през лятото

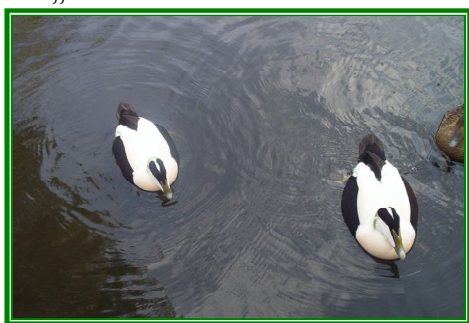
едрите цветове на защитените видове бърдуче, водна лилия и водна роза, в тях и в други влажни зони като р. Огоста напр. виреят защитени видове дзука, блатно петльово перо, плаваща лейка и др.

Върху пясъчните дюни около р. Дунав е намерен жълтият равнец, за чийто ареал на разпространение до сега се е считал само Кримския полуостров, нов вид козя брада и др. Това са хабитати, обитавани и от защитения вид пясъчна метличина.

В поляните, които са близост до Р „Чупрене” расте защитения растителен вид тъмнопурпурна метличина, крехка популация на вълнеста козя брада се среща в границите на защитена зона „Орсоя”, находища на наплъстена трихоколеа край гр. Вършец и гр. Берковица, петниста сверция в границите на защитена местност „Миджур”, ружевидна поветица в землището на с. Ново село, обл. Видин, глухарчевидна жълтица в землището на гр. Вършец, бледожълт равнец в землището на с. Арчар, обл. Видин.

Някои защитени видове растения се отглеждат за стопански цели в контролирани условия при спазване изискванията на националното законодателство. На територията на област Монтана има плантация за култивирано отглеждане на седефче.

Не по-маловажно е опазването на защитените видове от фауната, за които също има обявени защитени територии и защитени зони по Натура 2000. Целта на управлението им е запазване на местообитанията, съобразно запазването на биологичните изисквания на видовете. Поддържаният резерват “Ибиша” съхранява голяма гнездова колония на няколко вида чапли и на световно застрашения вид малък корморан. Екземпляри от последния вид се срещат освен в р. Дунав и в яз. „Огоста”.

ЗМ “Рибарници Орсоя” е подходящо място за водолюбивите птици, някои от които гнездят там. Това орнитологично важно място е притегателен център за хранене, почивка, размножаване, гнездене и зимуване на различни видове мигриращи птици – лебеди, пеликани, ибиси, гъски, патици, потапници и пр.

Горските резервати “Чупрене” и “Горната кория” са местата, които предоставят подходящите условия за живот на множество

защитени видове безгръбначни, влечуги, птици и бозайници. В скалите в ЗМ „Копрен, Равно буче, Деяница, Калиманица” гнезди защитения вид скален орел, в старите хралупести дървета – бухал, в короните свиват гнезда много защитени видове пойни птици.

По различни програми и проекти се извършват дейности за опазване, увеличаване на числеността и подобряване на условията на някои защитени видове. Например в границите на ПП „Врачански Балкан” е обособена волиера с площадка за подхранване на некрофагите (мършоядни) птици с цел възстановяването на белоглавия лешояд като гнездящ вид. На нея кацат няколко вида: лешояди, гарвани – гробари, орли и пр. В непосредствена близост до нея е изградена волиера за интродукция на белоглави лешояди, като същата е в изпълнение на проект „Възстановяване на белоглавия лешояд като гнездящ вид във Врачанска планина”. По този проект са внесени няколко десетки млади белоглави лешояди от Кралство Испания, като целта на проекта е същите да се интродуцират във Врачанска планина, където в недалечното минало са се срещали като гнездящ вид.

Извън защитените територии са известни и др. колонии на защитени видове птици – в защитена зона “Острови Близнаци” на р. Дунав се намира смесена гнездова колония от лапотарки, чапли и корморани, най-голямата колония на пчелояди в региона е в м. “Фунията” при с. Златия, а торфените блатата в м. “Петрохан” в Западна Стара планина са местообитание на алпийския тритон. Реките и водоеми приютяват защитените видове като видра, земеродно рибарче и пр.

Ежегодно РИОСВ – Монтана извършва мониторингови дейности по Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР). През месец януари 2013 г. експерт на РИОСВ – Монтана взе участие съвместно с представители на Природонаучен музей към БАН – гр. София в 37-то Среднозимно преброяване на водолюбивы птици. Такова бе направено в 8 бр. точки за наблюдение на яз. “Огоста” и 22 бр. наблюдателни точки на р. Дунав от устието на р. Тимок до с. Долно Линево. Наблюдавани са и язовири „Смирненски” и „Дреновец”. След обобщаване на

результатите от преброяването се установи следното: за яз. „Огоста” са наблюдавани общо 4 196 бр. птици от 17 вида, а по поречието на р. Дунав общо 2 068 бр. от 25 вида. Всички данни от полевите формуляри от 37-то Среднозимно преброяване са нанесени в електронен вид в програмата „BIOMON” и изпратени в Изпълнителната агенция по околна среда и води (ИАОС), където се съдържа националната база данни от мониторинговите дейности. През м. ноември експерти от Инспекцията участваха в проведения национален мониторинг на кафява мечка (*Ursus arctos*) по НСМБР в Югозападна България и в частност в Рила. Бяха попълнени полски стандартни формуляри, снети координатни по предварително обозначени маршрути. Данните са изпратени в ИАОС – гр. София.

Със ЗБР е въведено контролирано ползване на някои видове природни ресурси, за които съществува заплаха за унищожаването им, като растителните и животинските видове от биотата на страната са поставени в Приложение № 4 на закона и ежегодното им ползване е регламентирано в условията на заповедите на МОСВ. Ежегодните кампании по изкупуването и търговията с охлюви се основава на Заповед №-РД-361/2004 г. на МОСВ, регламентираща режимите, реда и условията за ползване, изкупуване с цел търговия в страната и изнасяне през граница на живи охлюви, черупки и

месо от видовете лозов охлюв (*Helix lucorum*) и градински охлюв (*Helix pomatia*). До 1 май 2013 г. в РИОСВ – Монтана бяха подадени заявления за регистрация на общо 36 бр. пунктове за събиране и изкупуване на охлюви в области Видин и Монтана. В законово регламентирания срок, упоменат в горесцитираната заповед, експерти на РИОСВ – Монтана са извършили общо 26 проверки на пунктове да изкупуване на охлюви на територията на области Видин и Монтана. При извършените проверки не са констатирани нарушения по смисъла на горесцитираната заповед.

По отношение на видовете, включени в приложенията на ЗБР, по Конвенцията CITES Регламентите на ЕС, свързани с международната търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна, експерти от РИОСВ – Монтана извършват проверки на регистрираните в инспекцията екземпляри. През 2013 г. са извършени проверки на основание чл. 91, ал. 2, т. 2 от ЗБР на два терариуми за отглеждане на тигрови питони, съответно в с. Замфирово, общ. Берковица и гр. Видин. При извършените проверки не се констатираха нарушения по прилагане на Регламент 338/1997 г. и Конвенцията CITES, като условията в които се отглеждат екземплярите са добри.

РИОСВ – Монтана води регистър (в електронен вид) на издадените регистрационни карти по смисъла на чл. чл. 90 и 91 от ЗБР, като се извършват и проверки на сбирки и колекции, съгл. разпоредбите на чл. 95 от ЗБР. Направени са проверки и по смисъла на чл.чл. 90 и 97 от ЗБР на Исторически музей – гр. Белоградчик, отдел “Природа”, както и на сбирка от препарирани птици и бозайници в СОУ “Любен Кравелов” – гр. Видин. Констатира се, че няма нови препарати и експонатите са в сравнително добро състояние.

Експерти на РИОСВ – Монтана извършват проверки на пазари за цветя и зоомагазини, целящи контролиране на търговията със защитени, редки или уязвими растителни и животински видове. През 2013 г. са извършени проверки на 11 бр. зоомагазини и на 9 бр. на общински пазари и павилиони за цветя в двете области. При извършените проверки не се констатира незаконна търговия със защитени растителни и животински видове или такива, за които да е необходимо притежаване на регистрационни карти, разрешителни и сертификати по смисъла на Закона за биологичното разнообразие, Регламентите на Европейския съюз и Конвенцията CITES.

Констатирано е, че в зоомагазините се продават храни и аксесоари за домашни любимци, аквариумни рибки, гризачи – чинчили, декоративни зайчета, морски свинчета и хамстери. От птиците се предлагат папагали – корели, вълнисти папагалчета и финки, за които не се изискват регистрационни документи. При извършените проверки не е констатирана незаконна продажба на

видове, като съответно не са съставяни актове и не са конфискувани екземпляри от видове, предлагащи се в проверените зоомагазини.

През 2013 г. в Инспекцията са получени дванадесет броя разрешителни, издадени от МОСВ за изключения от забраните по ЗБР, издадени на основание Наредба № 8 към Закона за биологичното разнообразие. Разрешителните са за преместване на 22 бр. гнезда да екземпляри от вида бял щъркел в области Монтана и Видин, улавяне на екземпляри от видовете полско врабче (*Passer montanus*) и домашно врабче (*Passer domesticus*), улавяне на прилепи, птици, събиране на растения с цел изследване и улавяне, транспортиране, задържане в аклиматизационна ограда и разселване на територията на община Чупрене до 15 бр. живи диви кози (*Rupicapra rupicapra balcanica*) и улов на земноводни и влечуги с цел изследвания

На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана има 185 бр. обявени за защитени по смисъла на Закона за биологичното разнообразие вековни и/или забележителни дървета, от които 131 бр. са в обл. Монтана и 54 броя в обл. Видин. За тях се води регистър, който се актуализира периодично. През 2013 г. са извършени общо 20 бр. проверки на вековни и забележителни дървета по Закона за биологичното разнообразие, като са дадени два броя съгласувателни писма за извършване на санитарни дейности за ВД в общ. Монтана и ДГС- Монтана. Изготвена и изпратена е в МОСВ преписка за обявяване на 1 бр. забележително дърво (секвоя) в земл. на гр. Вършец и за снемане на 3 бр. изсъхнали ВД в общ. Берковица.

НАТУРА 2000

Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 е единна система от функционално свързани помежду си защитени зони с висока природозащитна значимост, спрямо които се прилагат координирани дейности за опазване на биологичното разнообразие с цел дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие; осигуряване на достатъчни по площ и качества места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линеене и зимуване на дивите животни; създаването на условия за генетичен обмен между разделните популации и видове; участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитените територии.

Тя включва специални защитени зони, определени от страните-членки на Европейския съюз /ЕС/, съгласно Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна /92/43/ЕЕС/, приета през 1992 г. и Директивата за защита на дивите птици /79/402/ЕЕС/, приета през 1979 г.

Като принос за Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000, България трябва да защити над 80 типа местообитания, както и най-важните местообитания на 100 вида растения и 226 вида животни, определени от европейските директиви.

На територията контролирана от РИОСВ – Монтана, включваща област Монтана и Видин, със заповед на Министъра на околната среда и водите са обявени:

- **9 защитени зони** по Директивата за защита на дивите птици /79/402/ЕЕС/,

а в процес на обявяване са заповедите за:

- **29 защитени зони** по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна /92/43/ЕЕС/.

Защитени зони - 38 бр.			
<i>Защитени зони по Директивата за опазване на дивите птици - 9 бр.</i>		К О Д	ПЛОЩ
1.	ЗЗ „Западен Балкан“	BG 0002002	1 468 204,80 дка
2.	ЗЗ „Врачански Балкан“	BG 0002053	308 797,377 дка
3.	ЗЗ „Рибарници Орсоя“	BG 0002006	4 754,302 дка
4.	ЗЗ „Берковица“	BG 0002090	27 999,431 дка
5.	ЗЗ „Златията“	BG 0002009	434 987,345 дка
6.	ЗЗ „Цибърско блато“	BG 0002104	9 097,647 дка
7.	ЗЗ „Остров до Горни Цибър“	BG 0002008	2 183,100 дка
8.	ЗЗ „Остров Ибиша“	BG 0002007	3 993,232 дка
9.	ЗЗ „Остров Голя“	BG 0002067	4 145,622 дка
<i>Защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания - 29 бр.</i>			
1.	ЗЗ „Западна Стара планина и Предбалкан“	BG 0001040	219 753,260 ха
2.	ЗЗ „Врачански Балкан“	BG 0000166	360 254,510 дка
3.	ЗЗ „Пъстрина“	BG 0001037	35 515,800 дка
4.	ЗЗ „Портитовци-Владимирово“	BG 0000517	6 643,800 дка
5.	ЗЗ „Река Лом“	BG 0000503	14 411,300 дка
6.	ЗЗ „Златия“	BG 0000336	31 947,80 дка
7.	ЗЗ „Цибър“	BG 0000119	29 717,300 дка
8.	ЗЗ „Цибрица“	BG 0000509	9 626,800 дка
9.	ЗЗ „Козлодуй“	BG 0000527	1 253,800 дка
10.	ЗЗ „Билерниците“	BG 0000593	31 947,830 дка
11.	ЗЗ „Орсоя“	BG 0000182	29 494,100 дка
12.	ЗЗ „Моминбродско блато“	BG 0000519	266,100 дка
13.	ЗЗ „Долно Линево“	BG 0000526	316,200 дка
14.	ЗЗ „Макреш“	BG 0000521	20 612,500 дка
15.	ЗЗ „Шишенци“	BG 0000523	5 728,500 дка
16.	ЗЗ „Тимок“	BG 0000525	4 996,800 дка
17.	ЗЗ „Арчар“	BG 0000497	8 086,650 дка
18.	ЗЗ „Цар Петрово“	BG 0000340	19 087,400 дка
19.	ЗЗ „Видбол“	BG 0000498	13 051,400 дка
20.	ЗЗ „Войница“	BG 0000500	31 071,400 дка
21.	ЗЗ „Делейна“	BG 0000507	22 575,400 дка
22.	ЗЗ „Раброво“	BG 0000339	9 108,200 дка
23.	ЗЗ „Въртопски дол“	BG 0000518	9 874,200 дка
24.	ЗЗ „Видински парк“	BG 0000522	15 787,900 дка
25.	ЗЗ „Оризището“	BG 0000524	4 757,400 дка
26.	ЗЗ „Варкан“	BG 0000587	10,000 дка
27.	ЗЗ „Остров Близнаци“	BG 0000532	6 062,400 дка
28.	ЗЗ „Остров Кутово“	BG 0000552	1 193,200 дка
29.	ЗЗ „Ново село“	BG 0000631	8 159,100 дка

Черна елша (*Alnus glutinosa*)

Обект на защита в това число са и няколко значими влажни зони: По Дунавското крайбрежие и северозападната част на България са разположени естествени влажни защитени зони, сред които „Остров Ибиша”, на чиято територия се намира и едноименния резерват и „Остров Голя” по Директивата за опазване на дивите птици, „Остров Близнаци” и „Остров Кутово” по Директивата за защита на природните местообитания, с характерни естествени заливни гори от черна елша /*Alnus glutinosa*/, бяла /*Salix alba*/ и крехка /*Salix fragilis*/ върба, бяла топола /*Populus alba*/ и черна топола /*Populus nigra*/, на места в съчетание с тополови култури и хигрофитни тревни съобщества. Горите са с богат, практически непроходим подлес от псевдолиани и къпина /*Rubus* sp./.

От тях защитена зона „Остров Ибиша” с код BG 0002007 е с международна значимост, определяща се от наличието на най-голямата у нас смесена чаплого-корморанова колония. Той е място от световно значение за гнездящия тук малък корморан /*Phalacrocorax pygmaeus*/ и едно от петте най-важни места в България за гнездящите нощна чапла /*Nycticorax nycticorax*/, гривеста чапла /*Ardeola ralloides*/, лопатарка /*Platalea leucorodia*/ и поен лебед /*Cygnus Cygnus*/.

Голяма бяла чапла (*Ardea alba*)

сива гъска /*Anser anser*/

През 1998 г. островът е обявен за КОРИНЕ място, поради европейското му значение за опазването на изброените редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. През 2003 г. почти цялата територия на Орнитологично важно място Ибиша е обявена за Рамсарски обект, поради международното си значение за колониално гнездящите птици.

В другата защитена зона „Остров Голя” с код BG 0002067 зимува в малка численост и сивата гъска /*Anser anser*/, включена в Червената книга.

Белоока потапница (*Aythya nyroca*)

Сред представителите на следващия тип влажни зони са блатата с характерна орнитофауна и относително големи тръстикови масиви, а именно защитена зона „Цибърско блато” с код BG 0002104 за опазване на дивите птици и „Моминбродско блато” BG 0000519 за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна.

ибърското блато е едно от най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазване на местообитанията и гнездовите популации на ръждивата чапла /*Ardea purpurea*/, белооката потапница /*Aythya nyroca*/, големия воден бик /*Botaurus stellaris*/, малкият воден бик /*Ixobrychus minutus*/ и белобузата рибарка /*Chlidonias hybrida*/.

В ЗЗ „Моминбродско блато” се намират приоритетни местообитания с код 3150 - Естествени еутрофни езера. В тях се срещат много разнообразни хидрофитни съобщества: на свободно плаващи растения по повърхността на водата от съюз *Hydrocharition*; на вкоренени на дъното растения с плаващи листа от съюз *Nymphaeion*, в по-дълбоките води от подводни макрофити от съюза *Potamonion*.

Обявената през 2010 г. нова защитена зона по Директивата за защита на природните местообитания – ЗЗ „Ново село” с код BG 0000631, е с цел опазване на местообитанията на дунавските риби – карагъз /*Alosa pontica*/, распер /*Aspius aspius*/, голям щипок /*Cobitis elongata*/, обикновен щипок /*Cobitis taenia*/, белопера кротушка /*Gobio albipinnatus*/ и др.

За опазване местообитанията на пеперудите и други видове безгръбначни са разширени защитени зони „Цар Петрово” с код BG 0000340 и „Войница” с код BG 0000500. Тук са разпространени приоритетните местообитания 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior*, 91H0* Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp., 91H0* Панонски гори с *Quercus pubescens*, както и местообитания 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори, 9150 Термофилни букови гори /*Cephalanthero-Fagion*/.

Ливаден дърдавец /*Crex crex*/

Обикновен пчелояд (*Merops apiaster*)

Защитена зона „Берковица” с код BG 0002090 за опазване на дивите птици е зона от световно значение за опазване на застрашения от изчезване ливаден дърдавец /*Crex crex*/, който гнезди тук в голяма численост.

Една от най-големите зони за опазване на дивите птици на територията, контролирана от РИОСВ - Монтана и най- голямата компактна незаселена територия в страната - 43 498, 7 ха е защитена зона „Златията” с код BG 0002009. Тя е и важно мястообитание за видове свързани с откритите пространства като тръстиковия блатар /*Circus aeruginosus*/, вечерната ветрушка /*Falco vespertinus*/, ливадния блатар /*Circus pygargus*/, сокол скитник /*Falco peregrinus*/, значителни популации на пчелояда /*Merops apiaster*/, Местообитание е също така на малката белочела гъска (*Anser erythropus*) и място, където през последните години е наблюдавана голямата дропла /*Otis tarda*/.

Друга защитена зона отличаваща се с изключително богато биоразнообразие е ЗЗ „Западен Балкан” с код BG 0002002. В орнитологично отношение мястото не е напълно проучено. Установени са 160 вида птици, от които 62 вида са с европейско природозащитно значение. В Червената книга са включени 31 вида от срещащите се тук. ЗЗ „Западен Балкан” поддържа една от най-многочислените популации на ливадния дърдавец /*Crex crex*/ и на планинския кеклик /*Alectoris graeca*/ в България.

В района се срещат четири световно застрашени вида птици – ловен сокол /*Falco cherrug*/, ливаден дърдавец /*Crex crex*/, царски орел /*Aquila heliaca*/ и белошипата ветрушка /*Falco naumanni*/.

Ловният сокол, ливадният дърдавец и царският орел имат значими популации на територията на мястото. Белошипата ветрушка е с риск от изчезване в района. 33 „Западен Балкан” е сред най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазването на 22 вида – късопръст ястреб /*Accipiter brevipes*/, уралска улулица /*Strix uralensis*/, пернатонога кукумявка /*Aegolius funereus*/, горска чучулига /*Lullula arborea*/, полубеловратата мухоловка /*Ficedula semitorquata*/, череновратата мухоловка /*Ficedula parva*/, глухар /*Tetrao urogallus*/, осояд /*Pernis apivorus*/, сокол скитник /*Falco peregrinus*/, черен кълвач /*Dryocopus martius*/, среден пъстър кълвач /*Dendrocopos medius*/, белогръб кълвач /*Dendrocopos leucotos*/, козодой /*Caprimulgus europaeus*/, бухал /*Bubo bubo*/, скален орел /*Aquila chrysaetos*/, градинска овесарка /*Emberiza hortulana*/, червеногърба сврачка /*Lanius collurio*/ и черночела сврачка /*Lanius minor*/. През последните години глухарят е застрашен от изчезване в района. Защитената зона е от европейско значение за опазването на популациите на планинския кеклик, кукумявката /*Athene noctua*/, обикновената ветрушка /*Falco tinnunculus*/, пъдпъдъка /*Coturnix coturnix*/, въртошийката /*Jynx torquilla*/, зелениката /*Carduelis chloris*/ и коса /*Turdus merula*/. 33 „Западен Балкан” обхваща предимно планински и полупланински горски местообитания. С най-голяма площ са представени широколистните гори – 80264 ха., като половината от тях са букови от *Fagus sylvatica* и *F. moesiaca*. Около 50% от буковите гори са на възраст между 80 и 250 години. Горите от благун /*Quercus frainetto*/, цер /*Q. cerris*/, горун /*Q. dalechampii*/ и обикновен габър /*Carpinus betulus*/ имат издънков характер. Иглолистните гори са 2080 ха – предимно смърчови /*Picea abies*/ на територията на биосферния резерват “Чупрене” и смърчово-елови в резерват “Горната кория”.

Смърчовите гори са единствените естествени и компактни гори от този вид в Западна Стара планина и са сравнително добре запазени от антропогенно въздействие. Откритите пространства (пасища, обработваеми площи, скали и др.) са с площ от около 54300 ха. Въпреки сравнително малката застъпеност на скалните образувания и комплекси, те са най-изразеното местообитание в района, предоставящо места за гнездене на някои редки и застрашени грабливи птици и на черния щъркел.

Експерти от направлението участваха през месеците ноември и декември 2013 г. в съвместни екопатрули с представители на БДЗП, в изпълнение на проект по LIFE+ „Опазване на феноскандинавската популация на малката белочела гъска в ключове места за зимуване и престой по Европейския миграционен път”. Направени бяха три проверки на ловнорибарските дружинки в гр. Вълчедръм и с. Разград, ловуващи в границите на защитена зона „Златията”, като не е констатирано нарушение в режимите на защитената зона, както и незаконен отстрел на защитени животински видове.

Във връзка с проведена комисия през юли 2013 година в община Вълчедръм, е констатирано нарушение на забраната в заповедта за обявяване на защитена зона „Златията”, обявена по смисъла на Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици, а именно забраната за „залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения”, поради което на виновното лице впоследствие е съставен акт по смисъла на чл. 124, ал. 1 от ЗБР.

През м. май беше организиран семинар в гр. Поморие във връзка с процедурни въпроси по смисъла на Закона за защитените територии и Наредбата за оценка на съвместимостта, в който участие взе един експерт от направлението. Експерти от направлението участваха в семинари в гр. София за внедряване на информационна система по Натура 2000 и гр. Трявна, свързан с обсъждане на новия програмен период на Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2021 г.”, както и в обучение, проведено в Спасителния център за диви животни – гр. Стара Загора.

Експерти от направление “БРЗТЗ” участваха в пресконференция в гр. Берковица, свързана с Дейност № 6 – осигуряване на информация и публичност по проект „Изготвяне на план за управления на защитена зона BG 0002090 „Берковица” – предмет на опазване по Директива 2009/147/ЕО” в МОСВ, по който РИОСВ – Монтана е бенефициент, като продължиха работа по него през цялата 2013 г.

Извършена е проверка в границите на 33 „Орсоя”, като не са констатирани дейности,

водещи до увреждане на предмета и целите на опазване в зоната. Извършени са и проверки по изпълнения на условия в Решения по ОВОС, като също не са констатирани нарушения в заложените условията в тях.

През отчетният период на 2013 г., експертите от направление “БРЗТЗ” са извършили общо 11 бр. проверки по Натура 2000, а съгласно изискванията на Закона за биологичното разнообразие и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони са изготвени общо 149 бр. становища и 76 бр. преценки, 4 бр. решения по ОС и 354 бр. писма по горскостопански РИОСВ – Монтана извършва проверки по прилагане на Закона за защита на животните. През 2013 г. са извършени регистрации на 7 бр. животни по смисъла на Закона за защита на животните.

В изпълнение на график за контрол върху свободно пускане на генетично-модифицирани организми в околната среда, определен от ИАОС – гр. София за 2013 г., са извършени 2 бр. проверки като са взети 3 бр. растителни проби от „Опитна станция по земеделие” – гр. Видин и гр. Лом. След извършен анализ е установено, че взетите проби не съдържат ГМО.

ЗАКОН ЗА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ (ЗЛР)

Над 700 са видовете растения от българската флора, които се определят като лечебни растения. Информация за находищата от лечебни растения на територията на области Видин и Монтана се съдържа в разработените проекти на раздел “Лечебни растения” към Общинските програми за опазване на околната среда. В тях са предвидени мерки за опазването на билките и култивираното им отглеждане.

Управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки, е регламентирано чрез приетия Закон за лечебните растения /ДВ, бр.29, 2000 г./. Под разпоредбите му попадат 743 вида, изброени в неговото приложение.

В нормативно отношение ползването на лечебните растения е регламентирано и в:

- Наредба №2 от 20.01.2004 год. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебните растения- уточняваща начина и периода на събиране на лечебни растения, използването на инструменти и изисквания за опазване на находищата на лечебните растения при тяхното бра-

не.

- Наредба № 5 за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складове за билки.

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фон със сегашна или бъдеща ценност.

Информация за находищата от лечебни растения на територията на области Видин и Монтана се съдържа в разработените проекти на раздел

“Лечебни растения” към Общинските програми за опазване на околната среда, по смисъла на чл. 50, т. 3 и чл. 55, ал. 1 и 2 от Закона за лечебните растения. В тях са предвидени мерки за опазването на билките и култивираното им отглеждане.

Отделни видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайна тенденция към намаляване или има опасност от появяването на такава тенденция.

Специалният режим се определя ежегодно до 10 февруари със заповед на министъра на околната среда и водите, която се обнародва в "Държавен вестник".

Във връзка с прилагането на Закона за лечебните растения (ЗЛР) и подзаконовите му нормативни актове и на основание Заповед № РД-65/28.01.2013 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 14/2013 г.) в края на месец февруари 2013 г. бяха проведени комисии, назначени със Заповеди №№ 012 и 013 от 14.02.2013 г. на директора на РИОСВ – Монтана за разпределение на количествата билки под специален режим на опазване и ползване, съответно за области Видин и Монтана. Същите се проведеха във връзка с постъпили в РИОСВ – Монтана заявления от един билкозаготвител за участие в разпределение на

квотите за двете области. След проведените комисии, разпределението на отпуснатите квоти беше утвърдено със Заповед № РД-016/22.02.2013 г. на директора на РИОСВ – Монтана за териториите на области Видин и Монтана, като експерти на направление „БРЗТЗ” са информирали Дирекция “НСЗП” към МОСВ.

През отчетният период в РИОСВ – Монтана са постъпили 9 бр. заявления, като съответно са издадени 9 бр. регистрации на книги за изкупените, реализираните и налични количества билки от лечебни растения. Извършени са общо 80 бр. проверки на БЗП, ОБА, Държавни горски стопанства, общински пазари и магазини за цветя, като са съставени 16 бр. актове на БЗП за неспазване на разпоредбите на ЗЛР.

По данни от фирмите и лицата, организирали билкозаготвителни пунктове на територията на двете области през 2013 г. са изкупени и реализирани билки от видовете шипка, липа, червена и черна боровинка, горски малини, черен бъз, къпина, глог, равнец, жълт кантарион, риган, лайка, мащерка, див кестен и др. На територията на област Видин и област Монтана активно действащи са над 100 бр. билкозаготвителни пунктове.

III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

III.1. Отпадъци

3.1.1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински Наредби.

Кметът на общината разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците. Общинските програми за управление на отпадъците са неразделна част от програмите за околна среда и се приемат от общинските съвети по реда на Закона за опазване на околната среда.

Към момента са действащи, приетите общински програми по реда на отменения Закон за управление на отпадъците, които са със срок на действие до 13.07.2014 г. Общинските администрации са предприели мерки и действия за разработване на Програми които ще бъдат приети от общинските съвети, който ще контролират и изпълнението им.

Съгласно изискванията на чл. 22 от ЗУО, Общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането най-малко на следните видове отпадъци:

- битови отпадъци, в т.ч. биоразградими отпадъци;
- отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло, различни от отпадъците от опаковки;
- строителни отпадъци;
- био- отпадъци от потока битови отпадъци;
- опасни битови отпадъци;
- масово разпространени отпадъци и др.

Наредбата определя задълженията и отговорностите на домакинствата и други лица, които образуват подобни отпадъци (например юридическите лица, вкл. търговските обекти, производствените и стопанските субекти, болниците, училищата, административните сгради и други обекти, разположени на територията на съответната община). Наредбата трябва да създаде организационни мерки и контролен механизъм за свеждане до минимум поставянето на рециклируеми отпадъци в контейнерите за смесени битови отпадъци при най-малки разходи за общинския бюджет.

С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъците на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.

Наредбата регулира и техническите изисквания към системите за разделно събиране на посочените видове отпадъци така, че да се изпълнят поставените цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци, вкл. междинните – определени в преходните и заключителни разпоредби на ЗУО.

При разработване на наредбите се вземат предвид основополагащи принципи при третирането на отпадъците, вкл. и по-специално новата пет-степенна йерархия на отпадъците, с цел изпълнение на заложените цели за събиране, подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на различните видове отпадъци, както и изпълнение на целите за отклоняване на биоразградимите отпадъци от депата.

Крайния срок за приемане на общинските наредби е 13 юли 2014 г., регламентиран в §12 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗУО.

На територията на РИОСВ – Монтана има две регионалните системи за управление на отпадъците. От страна на общинските съвети са взети решения и са създадени регионални сдружения за регион Видин и регион Монтана.

2. Битови отпадъци

Управлението на битовите отпадъци е отговорност на местната власт и изисква осигуряване на подходящ организационен капацитет и сътрудничество между многобройните заинтересовани страни в публичния и частния сектор.

Управлението на битовите отпадъци (от домакинствата и подобни на тях неопасни битови отпадъци от промишлени, търговски и институционални заведения, включително болници, училища), почистването на обществените места и др. включва дейностите по събиране, транспортиране, третиране, в т.ч. рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци и осигуряване на необходимата техническа инфраструктура (съдове за събиране, съоръжения, транспортна техника и др.). Управлението на отпадъците включва три компоненти с ключово значение за създаване на устойчив модел на управление, свързани с регулирането, планирането и контрола на системите, създадени на територията на съответната община.

Всяка общинска администрация извършва основен преглед на съществуващите системи за събиране на битовите отпадъци, след което разработва местните наредби и стратегии съобразно новите изисквания на ЗУО.

На територията, контролирана от РИОСВ-Монтана 100% от населението е обхванато в регионални системи за организирано сметосъбиране и сметоизвозване – таблица 1.

В експлоатация е Регионално депо Монтана (за битови и неопасни производствени отпадъци-клас „депо за неопасни отпадъци”), което обслужва общини Монтана, Бойчиновци, Берковица, Лом, Чипровци, Георги Дамяново, Брусарци, Медковец, Вършец, Якимово, Вълчедръм и Криводол (област Враца). Депото отговаря на нормативните изисквания и се експлоатира съгласно действащото екологично законодателство. На депото е изградена и сепарираща инсталация, в която от общия поток битови отпадъци се разделят отпадъците от хартия и картон, пластмасови отпадъци, като отпадъци от метелни опаковки и отпадъци от стъкло.

На територията на област Видин предстои изграждането на регионално депо на отреден терен в землището на село Жеглица, като проектът за изграждането му е съобразен изцяло с нормативните изисквания. Предвидено е бъдещето регионално депо да обслужва всички общини на територията на област Видин. Регионалното депо се изпълнява по Приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие и от Кохезионния фонд на Европейската общност. Предвидено е на депото да се изградят инсталации за предварително третиране на строителни отпадъци и компостиране на биоразградими отпадъци. За експлоатацията на депото е издадено комплексно разрешително с решение на министъра на околната среда и водите.

За отчетния период, на територията контролирана от РИОСВ - Монтана са закрити 5 броя нерегламентирани сметища – Таблица 2. Извършена е техническа рекултивация на общинското депа за неопасни отпадъци в гр. Лом, м. „Сергена”.

През 2013 г. е осъществен контрол по управление на **битовите отпадъци (БО)**, като са извършени 67 броя проверки по населени места. При извършените проверки, касаещи управлението на БО са дадени 15 бр предписания за почистване на замърсени терени. От направения последващ контрол по изпълнение на предписания е установено, че всички са изпълнени в срок.

Таблица 1

№	Община	Брой жители	Брой населени места в общината	Брой населени места с въведена система за събиране и транспортиране на БО	Населени места в които не е въведена система за събиране и транспортиране на БО (изписват се поименно)	% население, обхванато в организирана система за събиране и транспортиране на БО	Брой на обслужваното население
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Белоградчик	7469	18	18		100	7469
2	Брегово	6006	10	10		100	6006
3	Бойница	1867	8	8		100	1867
4	Видин	78066	34	34		100	78066
5	Грамада	1944	8	8		100	1944
6	Димово	6900	22	22		100	6900
7	Кула	4847	9	9		100	4847
8	Макреш	1409	7	7		100	1409
9	Ново село	3636	5	5		100	3636
10	Ружинци	4580	9	9		100	4580
11	Чупрене	1964	8	8		100	1964
12	Берковица	20948	20	20		100	20948
13	Бойчиновци	9395	13	13		100	9395
14	Брусарци	5180	10	10		100	5180
15	Вълчедръм	10077	11	11		100	10077
16	Вършец	8695	9	9		100	8695
17	Г.Дамяново	2772	13	13		100	2772
18	Лом	32607	10	10		100	32607
19	Медковец	4078	5	5		100	4078
20	Монтана	60896	24	24		100	60896
21	Чипровци	3919	10	10		100	3919
22	Якимово	4336	4	4		100	4336
	Общо	281591	267	267		100	281591

Таблица 2

Закрити нерегламентирани сметища на територията на РИОСВ - Монтана през 2013 г.

Община		отчет за закритите сметища към 31.12.2013 г.			
Общински център	Населено място, сметище, местност	Бр.	Площ, дка	Стойност, лв.	Отстояние от общ. център, км
РУЖИНЦИ	с. Тополовец – м. “Долен върбак”	1	1	400	23
	с. Дражинци – м. “Под селото”	1	5	500	8
	с. Плешивец – м. “Церака”	1	1	500	10
	с. Черно поле – м. “Фонта”	1	1	500	10
	с. Динково – м. “Пръдище”	1	0,5	420	20
РИОСВ-Монтана		5	8,5	2 300	X

3. Строителни отпадъци

На територията на РИОСВ – Монтана съществува едно депо за строителни отпадъци в гр. Видин, което не отговаря на нормативните изисквания и ще е в експлоатация до изграждането на регионална система за управление на отпадъците Видин. На площадката, предвидена за изграждане на регионално депо - Видин ще бъде изградена инсталация за третиране на строителни отпадъци.

В останалите общини строителните отпадъци временно се съхраняват на площадки, определени от общината, с решения на Общинските съвети. Това са места разположени в близост до общинските депа. Строителните отпадъци, образувани от бита на населението се транспортират с транспорт на общината, от фирма подизпълнител или личен транспорт на гражданите.

Общините в област Монтана и област Видин не разполагат с инсталации за предварително третиране на строителните отпадъци. Няма инвестиционни намерения от страна на общините или частния бизнес относно въвеждане на алтернативи на депонирането, специализирани технологии, инсталации и съоръжения за преработване и/или рециклиране на строителни отпадъци с цел тяхното оползотворяване, посредством повторното им влягане в строителството.

По отношение на извършване на строително монтажни работи (СМР) или премахване на строеж изискванията на закона вменят задължение на възложителя за изготвянето и изпълнението на план за управление на строителните отпадъци (СО), като планът се одобрява от общината, на чиято територия ще се извършва строителството.

4. Производствени и опасни отпадъци

При контрол по управление на **производствени отпадъци**, образувани в резултат на производствената дейност на юридически лица са осъществени 91 броя проверки. На територията на проверените обекти има осигурени складове за съхраняване на производствените отпадъци, еднозначно обозначени за вида на съхраняваните отпадъци.

През отчетната година е засилен контрола на МРО и производствените отпадъци, касаещ предаването на отпадъците въз основа на договори и воденето на отчетност, във връзка с влязлата в сила Наредба №2 от 22 януари 2013 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. При осъществения контрол са дадени 25 броя предписания, касаещи управлението на МРО, 9 броя предписания за управление на производствени отпадъци и 23 броя предписания за завеждане на нови отчетни книги по реда на новата Наредба №2/2013 г.

Извършени са 31 броя проверки на **съоръжения за третиране на отпадъци**. Всички проверени съоръжения притежават необходимите разрешителни (Комплексни разрешителни и разрешителни по чл. 67 от ЗУО) и регистрационни документи.

Извършени са 48 проверки по изпълнение на условия заложи в издадените **Разрешителни и регистрационни** режими за дейности с отпадъци. Задължение на експертите по УООП е най-малко веднъж годишно да проверяват лицата, притежаващи разрешение по чл. 67, за установяване съответствието на условията по управление на отпадъците с тези в издадените разрешения и за спазване на изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. С влизането в сила на новия ЗУО през 2012 г. отпадна необходимостта от издаване на разрешителни за дейност по предварително съхраняване на отпадъци на мястото на образуване. Издадените разрешителни по чл. 67 от ЗУО са безсрочни.

На територията на големите търговските обекти има въведени системи за разделно събиране на хартия и картон, пластмаси и метали, както и обратно събиране на негодни за употреба портативни батерии.

Финансов контрол на такси за масово разпространени отпадъци

РИОСВ- Монтана упражнява контрол на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (производители и вносители на опаковани стоки) по отношение на отчетността и заплащането на продуктови и лицензионни такси. Лицата могат

да изпълняват задълженията си по реда на чл. 14 от Закона за управление на отпадъците индивидуално или чрез колективни системи, представлявани от организация по оползотворяване.

На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана няма заявители, които да са подали документи за индивидуално изпълнение на задълженията си и постигане на целите.

В колективни организации членуват 96 броя фирми производителки и/или вносителки на стоки, предлагащи на пазара стоки в опаковка. Останалите заплащат такса на ПУДООС, като това са главно производители на хляб, сладкарски изделия и безалкохолни напитки, чиито опаковки са в малки количества

През 2013 г. са извършени 47 броя проверки, при които установените и платени продуктови такси по набирателната сметка на ПУДООС за периода 01.01.2013 г. до 31.12.2013 г., са в размер на 159 923,86 лв.

По Наредбата за изискванията за производство и пускане на пазара на батерии и акумулатори и третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори, приета с ПМС №134/2000г. (ДВ, бр.61 от 2000г.) “Монбат” АД, гр. София, изпълнява задълженията си индивидуално, като за целта има програма, която е утвърдена от РИОСВ – София, тъй като съдебната регистрация на фирмата е на тяхна територия.

Введено е разделно събиране на отпадъците от опаковките в общините Видин, Монтана, Берковица, Вършец, Чипровци и Димово.

На територията на Видинска област договорите са тристранни: между Община Видин, “Екопак България” АД и “Нореком Б” ООД гр. Видин; между Община Димово, “Екопак България” АД и “Нореком Б” ООД гр. Видин и между Община Кула, “Екопак България” АД и “Нореком Б” ООД гр. Видин. Обслужването на системата за разделно събиране в област Видин се извършва от „Нореком Б“ООД, гр. Видин като събраните отпадъци се транспортират до площадката на фирмата в гр. Видин.

На територията на област Монтана договорите са между общините и “Екопак България” АД. Разделно събраните отпадъци от опаковки в област Монтана се събират от фирма „БКО” ООД, по график изготвен от тях и съгласуван от съответната община и се транспортират до площадка в гр. Враца.

Съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците за извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото. Отчисленията се превеждат по следните начини: като месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото; като месечни отчисления в банкова сметка със специално предназначение, блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото; като банкова гаранция в полза на съответната РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

В банковата сметка за чужди средства на инспекцията са преведени месечни отчисления от собствениците на депа за обезвреждане на отпадъци в размер на 380 361,12 лв. - съгласно чл. 60 от ЗУО и 731 118,60 лв. - съгласно чл. 64 от ЗУО.

III.2. ШУМ

1. Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда

Съгласно разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда “шум в околната среда” – е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в това число шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, и от локални източници на шум. Министърът на околната среда и водите, директорите на РИОСВ и упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху шума, излъчван от инсталациите и съоръженията от промишлеността.

На територията на РИОСВ – Монтана се контролират 35 източника на шум в околната среда. През 2013 год., съгласно утвърден от министъра на ОСВ списък, са извършени 11 бр. проверки с 10 бр. контролни измервания на еквивалентните нива на шум по границите на хигиенно-защитната зона на обектите и в мястото на въздействие от промишлени обекти, разположени в близост до жилищни или обществени сгради (Табл. 3.2.1.), като не са констатирани превишения на граничните стойности. През периода не са получавани жалби и сигнали, свързани с излъчвания от промишлените източници шум в околната среда.

На територията на РИОСВ – Монтана няма агломерации, основни летища, железопътни линии и пътища, определени като такива в Закона за защита от шума в околната среда. Съществуващите шосейни и железопътни артерии не могат да бъдат класифицирани като силно натоварени и не представляват сериозен проблем по отношение на шумовото натоварване на околната среда. Основните промишлени източници на шум са разположени в отдалечени от жилищните райони промишлени зони, като се предприемат мерки за обезшумяване на производствата и съоръженията. Предприятията, попадащи в обхвата на комплексния разрешителен режим, както и разположените в близост до жилищни райони извършват собствен периодичен мониторинг на шума, излъчван в околната среда. РИОСВ – Монтана, общинските ръководства и РЗИ в гр. Видин и гр. Монтана контролират шумовото натоварване на околната среда от различните видове източници и в рамките на своята компетентност разработват и следят за изпълнението на програмите за намаляване на шума, като част от програмите за управление на околната среда.

	Наименование на обекта	Предмет на дейност	Местоположение на източника		Гранична стойност на показателите на шум в мястото на въздействие /dBA/	Въздействие на източника		
			Съгласно Наредба №6 /26.06.2006 г. за показателите на шум в околната среда	Разстояние до най-близко разположената жилищна или обществена сграда /м/		Описание на режима на работа /в часове/	Ниво на шума по границата на промишления обект /dBA/	Ниво на шума в мястото на въздействие /dBA/
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	„Олимекс” ООД, с. Покрайна, общ. Видин	Производство на растителни масла	Жилищни зони и територии	2,3	В мястото на въздействие: Ден-55 Вечер-50 Нощ-45 По границите на производств. площадка: Ден-70 Вечер-70 Нощ-70	24	57,3	49,9
2.	„Випом” АД, гр. Видин	Производство на помпи	Производствено-складови територии и зони	-	Ден-70 Вечер-70 Нощ-70	8	59,1	-
3.	„ЗАИ” АД, гр. Берковица	Производство на абразивни изделия и брусове с керамична свързка за бита	Производствено-складови територии и зони	-	Ден-70 Вечер-70 Нощ-70	8	63,6	-
4.	СД „Сираков и сие”, с. Бързия, общ. Берковица	Производство на мебели	Жилищни зони и територии	10	В мястото на въздействие: Ден-55 Вечер-50	8	68,1	45,1

					Нощ-45 По границите на производств. площадка: Ден-70 Вечер-70 Нощ-70			
5.	„ЛИТ” ООД, гр. Видин	Производство на чугунени отливки	Производствено- складови територии и зони	-	Ден-70 Вечер-70 Нощ-70	16	68,0	-
6.	„Гейв” ООД, с. Антимово, общ. Видин	Производство и търговия на млевни продукти	Производствено- складови територии и зони	-	Ден-70 Вечер-70 Нощ-70	8	57,2	-
7.	„Петромел - 1” ООД, с. Комошица, общ. Якимово	Производство на брашно	Производствено- складови територии и зони	-	Ден-70 Вечер-70 Нощ-70	8	63,5	-
8.	„Пентоп” ЕООД, гр. Вършец	Производство на други изделия от дървен материал	Производствено- складови територии и зони	-	По границите на производств. площадка: Ден-70 Вечер-70 Нощ-70	8	65,0	-
9.	„БКК-95” ООД, гр. Монтана	Производство на тръбна мебел	Производствено- складови територии и зони	-	По границите на производств. площадка: Ден-70 Вечер-70 Нощ-70	16	56,7	-
10.	„Балкан” АД, гр. Монтана	Производство на метални изделия, търговско	Жилищни зони и територии	20	В мястото на въздействие: Ден-55 Вечер-50	8	58,1	45,4

		обзавеждане и складови съоръжения			Нощ-45 По границите на производств. площадка: Ден-70 Вечер-70 Нощ-70			
--	--	---	--	--	---	--	--	--

Забележка: 1. Всички измервания на нивата на шум в посочените промишлени източници са извършени през дневен период.

2. На „ЗМК” АД, с. Ружинци, общ. Ружинци не са направени контролни измервания на шума поради натоварване на мощностите под 70% (Протокол за проверка № Вх₁-40/10.09.2013 г.).

III.3 РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА

1. Радиационния гама фон и атмосферна радиоактивност

На територията на РИОСВ - Монтана действат три ЛМС /локални мониторингови станции/ - в Монтана, Видин и Вълчедръм - които са част от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон.

Обобщени данни за средно годишните стойности за мощността на дозата 2013 г. са дадени в таблицата по-долу:

Мощност на дозата на радиационния гама-фон /в nGy/h/

ЛМС Видин	90
ЛМС Вълчедръм	70
ЛМС Монтана	82

Измерванията на радиационния гама-фон се извършват 24 часа в денонощието от Локалните мониторингови станции. Регистрираните през 2013 г. стойности не се отличават от характерните за региона.

Със стационарна станция се извършва набиране на аерозолни проби за радиологичен мониторинг на атмосферен въздух. Наблюдаван параметър е специфичната обемна активност [mBq/m^3] на U-238, Ra-226, Ra-228, K-40 Cs-137, Pb-210 и Be-7. През 2013 г. са набрани и анализирани 26 бр. аерозолни проби. Не са регистрирани наднормени концентрации на естествени и техногенни радионуклиди, съгласно Наредба за основни норми за радиационна защита от 05.10.2012 г.

2. Радиологични характеристики на необработваеми почви и води от повърхностни реки и водоеми

Радиологичният мониторинг на повърхностни води включва 9 пункта по поречията на реките Огоста, Дунав, Тимок, Цибрица, Бързия, Ботуня и Коритарска бара. Наблюдаван параметър е общата бета активност. За 2013 г. тя е в диапазона 0,035 - 0,335 Bq/dm³.

От 01.04.2000 г. в изпълнение задълженията на Р България към Международната комисия по опазване басейна на р. Дунав, РЛ - Монтана осигурява мониторингова дейност по Дунавската програма. Пробовземането се извършва при пункт Ново село на р. Дунав - от български на р. Дунав. През 2013 г. са взети 2 бр. водни проби. Общата β -активност на водите е в диапазона 0,074-0,093 Bq/ dm³.

Радиологичен мониторинг на повърхностни води в района на предприятия - потенциални замърсители на околната среда с радиоактивност:

- в района на "Чипровец" ЕАД /бивш обект на минно - добивната промишленост/ - 5 бр. мониторингови пункта на повърхностни води. Общата бета активност в пробите от 2013 г. е в диапазона 0,031 - 0,078 Bq/ dm³.

- в района на МДП "Септемврийци"/бивш обект от уранодобива/ - 2 мониторингови пункта по течението на р. Коритарска бара в района на рудника. Пробите се набират 2 пъти годишно. Общата бета активност в пробите от 2013 г. е в диапазона 1,54 - 1,68 Bq/ dm³.

Съдържанието на естествен уран в посочените проби е 0,24 mg/l, а активността на Ra-226 е 0,134 Bq/ dm³.

III. 4. ХИМИКАЛИ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите.

Националната политика по управление на опасните химични вещества и смеси се основава на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС) и раздел седми, глава първа от Закона за опазване на околната среда. А също така и на:

Регламент ЕО №1907/2006 (Регламент REACH) за регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали.

Регламент ЕО №1272/2008 (Регламент CLP) за класифицирането, етиктирането и опаковането на химични вещества и смеси.

Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси

На територията на РИОСВ – Монтана са идентифицирани 87 броя оператори, които са производители, вносители и потребители по веригата съгласно Регламент ЕО №1907/2006 (Регламент REACH). От тях 10 броя са производители на химични вещества и смеси и 4 броя се явяват вносители. Съгласно разпоредбите на Регламент ЕО №1272/2008 (Регламент CLP) задължените фирми са 13 броя.

2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове

Приоритет при проверките през изминалата година са на производители на химични вещества и смеси, които са извършили същинска регистрация по Регламент REACH. Проверени са три броя фирми и са попълнени въпросници за докладване в ЕК. При проверките не са констатирани нарушения и не са давани предписания.

Друг важен приоритет са проверки на фирми по спазване изискванията на Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси. По – голяма част от фирмите изготвиха оценка на безопасността на съхранението на химичните вещества и смеси и произтичащите от нея изисквания.

3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии).

През 2013 г. експертите от направление «Опасни химични вещества и управление на риска» извършиха 45 броя проверки на 44 оператори в област Монтана и област Видин.

По прилагането на Регламент ЕО №1907/2006 (Регламент REACH) са извършени 39 броя проверки на 39 броя фирми. От тях 6 броя са производители на химични вещества и смеси, 2 броя вносители и потребители по веригата – 39 броя.

По прилагане на Регламент ЕО №1272/2008 (Регламент CLP) са извършени 8 броя проверки на 8 фирми.

По Регламент ЕО №648/2004 относно детергентите 3 броя проверки на 3 фирми.

По Регламент ЕО №850/2004 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ) – 1 брой проверка на една фирма.

По Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси 33 броя проверки на 33 фирми.

При проверките на потребители на химични вещества и смеси се акцентира на съхранението на химичните вещества, доставчиците на същите и информационните листи за безопасност. Все по- голяма е заинтересоваността на потребителите за спазване на законодателството в областта на химикалите с цел опазване на околната среда и човешкото здраве.

Експертите от направлението взеха участие в 15 броя комплексни проверки на 15 фирми и 7 проверки по спазване условията в комплексни разрешителни

Извършени са 2 броя проверки на 2 броя оператори с издадено разрешително по чл. 104 от ЗООС. Операторите са с висок рисков потенциал. Наблюдава се заинтересованост от операторите да спазват заложените условия в издадените разрешителни по чл. 104 от ЗООС.

Дадени са 61 броя предписания. 53 броя предписания за изискване на информация за количества произведени, внесени и употребени химични вещества и смеси, 2 броя предписания на вносители на химични вещества и 6 по Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси. От дадените предписания всички са

изпълнени в указаните срокове.

Няма съставени актове и наказателни постановления.

4. Проведени информационни кампании и участие в проекти на МОСВ.

На интернет страницата на инспекцията периодично се публикуват указания относно новостите и задълженията на индустрията, свързани с регламентите и закона за опазване на околната среда.

Експертите от направлението вземат участие в работни срещи и семинари в областта на законодателството организирани от МОСВ.

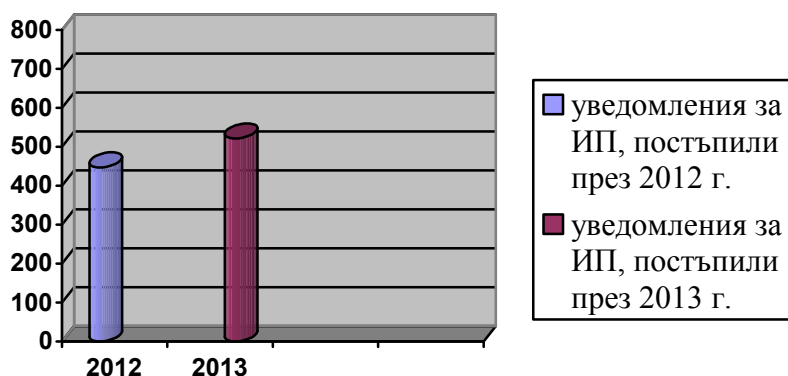
IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ

Превантивният контрол, осъществяван чрез процедурите по оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и екологична оценка (ЕО), съвместени с процедурата по оценка на съвместимостта (ОС) с предмета и целите на опазване в защитените зони, допринася за избора на по-добри алтернативи в процесите на проектиране, строителство и експлоатация, за изясняване на обществения интерес и предотвратяване на потенциални отрицателни въздействия и екологични проблеми. Това са и едни от основните механизми при осъществяване на политиките на Европейския съюз и на Р България по отношение на околната среда и човешкото здраве.

В резултат от изпълнение на своите функции и с оглед постигане целите на превантивния контрол, през 2013 г., експертите от направление „ЕО и ОВОС” към дирекция „Превантивна дейност”, прилагайки Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и поднормативните актове, изготвиха указателни писма и решения във връзка с провеждане на процедурите по реда глава шеста от ЗООС, както следва:

- 427 писма по инвестиционни предложения/планове, които не подлежат на процедури по реда на глава VI от ЗООС;
- 3 решения по оценка на въздействието върху околната среда;
- 56 броя решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС;
- 13 броя решения за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка.

Общият брой постъпили уведомления за инвестиционни предложения в направление „ЕО и ОВОС” през 2013 г. са 521 срещу 447 броя за 2012 г.

I. Решения за оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционни предложения, предвидени да бъдат реализирани на територията на РИОСВ - Монтана

Процедурите по ОВОС, завършили с постановени решения през 2013 г. са общо 3, както следва:

1. Решение № МО 1-1/2013 г. за ИП „Добив на подземни богатства – пясък и чакъл (речна баластра), от находище „Шугла – север, юг” в землището на с. Долно Белотинци, общ. Монтана.
2. Решение № МО 2-2/2013 г. за ИП „Инсталация за оползотворяване на излезли от употреба автомобилни гуми (ИУАГ), чрез нискотемпературна пиролиза” в ПИ №10971.511.198, Западна промишлена зона на гр. Видин.
3. Решение № МО 3-3/2013 г. за ИП „Изграждане на цех за производство на цинк от цинкова пепел” в ПИ с идентификатор 48489.5.62 по кадастралната карта на гр. Монтана.

Издадените решения по ОВОС са с 2 повече от предходната 2012 г. Същите са разпределени по отрасли както следва:

Отрасъл	Област Видин	Област Монтана	Общо
Минно дело		1	1
Промисленост	1	1	2
Общо	1	2	3

ИП „Изграждане на цех за производство на цинк от цинкова пепел” е отнесено към

категория промишлена дейност на Приложение №4 на ЗООС (т. 2. Производство и обработване на метали) и за осъществяването му се изисква провеждане на процедура по издаване на комплексно разрешително. Дадени са необходимите указания на възложителя за последващите действия, които трябва да предприеме в процеса на процедурата.

Процедурата по ИП „Добив на подземни богатства – пясък и чакъл (речна баластра), от находище „Шугла – север, юг” е започнала от 2012 г. с компетентен орган МОСВ. Поради настъпилите промени в ЗООС (обн., ДВ, бр. 32 от 24.04.2012 г.), преписката за инвестиционното предложение е препратена от МОСВ по компетентност на РИОСВ – Монтана.

В резултат от прегледа и оценката на представените доклади за ОВОС, два от докладите са оценени с отрицателна оценка. След изпълнени указания за преработка и допълнение на докладите, същите са оценени с положителна оценка. Към един от докладите е приложена оценка по чл. 99а, ал. 1 от ЗООС, която потвърждава прилагането на най-добрите налични техники.

В рамките на процедурите по ОВОС са проведени всички изискващи се консултации с РЗИ, БДУВДР – Плевен и ИАОС.

За проведените три процедури по ОВОС през 2013 г., РИОСВ – Монтана не е изисквала изготвяне на самостоятелни доклади за оценка степента на въздействие (ДОСВ) върху защитените зони.

И трите постановени решения са с характер за одобряване на инвестиционните предложения с поставени условия и мерки, в зависимост от спецификата и местоположението. Решенията не са обжалвани в законоустановения срок и са в сила.

II. Решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за инвестиционни предложения, предвидени да се реализират на територията на РИОСВ – Монтана

През 2013 г. са издадени 56 броя решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, като характерът на 55 от тях е да не се извършва ОВОС, а на 1 – да се извърши ОВОС. Едно от Решенията е обжалвано пред Министъра на околната среда и водите и е отменено. За 3 инвестиционни предложения (ИП), още на фаза уведомление е указано, че подлежат на ОВОС, тъй като попадат в обхвата на Приложение 1 от ЗООС. На 66 възложители е указано, че представеното от тях инвестиционно предложение подлежи на процедура по преценяване на необходимостта от ОВОС.

В долната таблица са отразени броят ИП, обединени по категории, съгласно Приложение № 2 към чл. 93, ал. 1, т. 1 и 2 на ЗООС и разпределени по области:

Отрасъл	Област Видин	Област Монтана	Общ брой
Селско, горско и водно стопанство	15	10	25
Минно дело (изземване на инертни материали/кариери)	1		1
Енергийно стопанство	2	1	3
Предприятия в хранителната промишленост	1	3	4
Каучукова промишленост	1*		1
Инфраструктурни инвестиционни предложения	8	10	18
Други инвестиционни предложения	1	3	4
Общо	29	27	56

Забележка: * Решението е с характер „Да се извърши ОВОС”

Съпоставено с предходен период – 2012 г., постановените решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за 2013 г., са с 15 повече.

Най-голям процент от инвестиционните предложения, предвидени да се реализират на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, се отнежда на тези, свързани с програмите за развитие на селските райони в областите на селското, горското и водно стопанство. На следващо място са ИП за реконструкция, преустройство или ново строителство на обекти с обществено

предназначение.

III. Решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО за планове и програми, предвидени да се реализират на територията на РИОСВ – Монтана

През 2013 г. са издадени 13 броя решения за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка, всички с характер да не се извършва ЕО. Решенията могат да бъдат групирани по следния начин:

- 3 броя решения са за преценка на проекти за ИПГВР.
- 4 броя решения са във връзка с наложени се изменения на ОУП на гр. Видин, поради настъпили промени в общественно-икономическите и устройствени условия, при които е бил изработен плана.
- 5 броя решения са за ПУП – ПРЗ в урбанизирана територия, за промяна предназначението на имоти с цел реализиране на инфраструктурни инвестиционни предложения.
- 1 решение е за преценка на ПУП – ПР в извън урбанизирана територия за разширение на гробищен парк.

В следващата таблица са отразени съгласуваните планове, разпределени по области:

	Област Монтана	Област Видин	Общ брой
ИПГВР	2	1	3
Изменение на ОУП на гр. Видин		4	4
ПУП – ПРЗ	4	1	5
ПУП – ПР	1		1
Общо	7	6	13

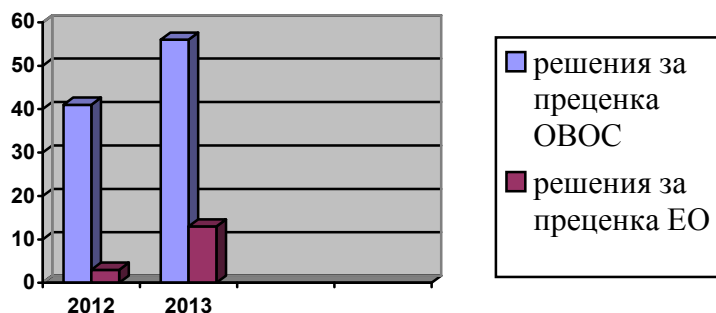
Издадените решения за преценяване на необходимостта от ЕО не са обжалвани в законоустановения срок.

Внесени са 8 броя задания за изработване на ОУП на общини от област Монтана и област Видин. Възложителите са уведомени, че плановете подлежат на задължителна ЕО и са дадени указания за действията, които трябва да предприемат във връзка с процедурата по ЕО.

Анализът на дейността показва, че постановените решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО през 2013 г. са с 10 повече от тези, издадени през 2012 г. Голяма част от тях са във връзка с намерения на възложителите за изграждане на инфраструктурни обекти.

РИОСВ – Монтана няма издадени становища по ЕО за 2013 г. за съгласуване или несъгласуване на планове и програми, същото се отнася и за 2012 г.

Графично представяне на броя решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС и за преценяване необходимостта от извършване на ЕО през 2012г. и 2013 г.

IV. Решения за прекратяване на процедури по ОВОС

Издадени са 13 броя решения за прекратяване на процедури, както следва:

- 5 процедури за инвестиционни предложения по искане на възложители, 4 поради неизпълнени указания по чл. 5, ал. 1 от Наредбата за ОВОС (на основание чл. 2а, ал. 4, т. 1 и ал. 5 от Наредбата за ОВОС);
- 2 процедури поради недопустимост (на основание чл. 2а, ал. 2 и 3 от наредбата);
- 2 процедури поради непредставена в срок изисквана допълнителна информация (на основание чл. 5, ал. 5 от наредбата).

Две от решенията са обжалвани, но не са приключили с решения на съда.

V. Общ брой писма във връзка с процедурите по ОВОС и ЕО

Издадени са 427 писма по инвестиционни предложения/планове, които не подлежат на процедури по реда на глава VI от ЗООС.

В сроковете, регламентирани в Наредбата за условията и реда за извършване на ОВОС и в Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка, внесената документация се изпраща за становище на БДУВДР – Плевен и на органите на Министерство на здравеопазването.

Изпратени са писма до:

- БДУВДР – Плевен за становище относно допустимостта на инвестиционните предложения спрямо Плана за управление на речните басейни в Дунавски район и планове за управление на риска от наводнения – 35 броя;
- РЗИ – Монтана и РЗИ – Видин за консултация по отношение на степента на значимост на въздействието и риска за човешкото здраве – 85 броя;
- ИАОС относно потвърждаване или непотвърждаване на най-добри налични техники – 2 броя;
- Общини/кметства и БДУВДР – Плевен по издадени решения, писма за допълнителна информация от възложителя и уведомителни писма, относно проведени консултации с компетентни органи – 240 бр.

През отчетния период са оценени 5 доклада за ОВОС и 3 броя становища по задание за обхват и съдържание на ДОВОС с компетентен орган РИОСВ – Монтана.

Издадени са 3 броя становища по ДОВОС с компетентен орган МОСВ, 3 броя становища във връзка с процедура по ЕО с компетентен орган МОСВ и 4 броя становища във връзка с консултации (чл. 19 и чл. 20 от Наредбата за ЕО) с компетентен орган МОСВ и 1 становище по задание за обхват и съдържание на Доклад за ЕО с компетентен орган МОСВ.

VI. Контролна дейност:

През 2013 г. експертите от направление „ЕО и ОВОС“ в РИОСВ – Монтана са извършили общо 58 броя проверки на място и 5 броя проверки по документи както следва:

- контрол по изпълнение на условията, поставени в решенията по ОВОС и решенията за преценяване на необходимостта от ОВОС, съгласно плана за контролната дейност за 2013 г. – 23 броя (5 броя по документи). С цел извършване контрола по документи, са изпратени 5 броя писма до възложителите с указания за представяне на информация за етапа на реализацията и изпълнението на условията и мерките по чл. 96, ал. 1, т. 6 от ЗООС, заложиени в решенията по ОВОС.
- контрол по изпълнение на мерки и условия в становищата по ЕО/решения за преценяване на необходимостта от ЕО, съгласно плана за контролната дейност за 2013 г. – 1 брой.

В процентно изражение изпълнението на плана за контролна дейност за 2013 г. от направлението е 92 %.

Експертите от направлението са взели участие и в 7 броя комплексни проверки по Заповед на директора на РИОСВ – Монтана, 2 броя от които са отчетени в контрола по изпълнение на условията, поставени в решения по ОВОС.

Извънредните проверки са 34 броя както следва:

- 4 броя теренни проверки във връзка с подадена информация за инвестиционни предложения;
- 1 брой проверка по сигнал;
- 4 броя други по заповеди на директора;
- 2 броя проверки по чистотата на населените места;

- 23 броя за установяване и отчитане изпълнението на обекти, финансирани от ПУДООС към МОСВ.

VII. Участия в ЕЕС, комисии; дадени писмени становища, съгласувателни писма; поддържане на регистри

Експертите от направление „ЕО и ОВОС” са участвали в:

- 2 заседания на Висш експертен екологичен съвет при МОСВ, три заседания на РЕЕС, 4 семинара (работни срещи) и 2 обучения - за работа с ИС (публични регистри) с данни за процедурите по ОВОС и ЕО и „Актуални проблеми в ЗУТ”.
- 5 обществени обсъждания на ДОВОС, две от които по процедура с компетентен орган МОСВ.
- 26 заседания на експертни съвети по устройство на територията към общините на територията на област Монтана и област Видин.
- 21 броя държавни приемателни комисии на строежи и 1 брой на обект, финансиран от ПУДООС.

Издадени са 31 броя писма във връзка с представен дневен ред на заседания на експертни съвети по устройство на територията към общините на територията на обл. Монтана и област Видин, в т.ч. и заседания на ЕСУТ към двете областни администрации.

Поддържат се следните регистри: Регистър процедури по ОВОС; Регистър процедури по ЕО; Регистър съобщения по чл. 5, ал. 2 от Наредбата за ОВОС и Регистър писма за инвестиционни предложения/планове и програми, неподлежащи на процедури по реда на глава VI от ЗООС. Регистрите са достъпни на интернет страницата на РИОСВ – Монтана и се актуализират периодично. Считано от 02.10.2013 г. паралелно с описаните по-горе регистри, започна въвеждане на информация в ИС с данни за процедурите по ОВОС и ЕО.

Съобщения за постановените решения по ОВОС, за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС/ЕО и за прекратяване на процедура се поставят на информационното табло в инспекцията, а пълният им текст е достъпен на интернет страницата – направление „Превантивна дейност”

КОМПЛЕКСНИ РАЗРЕШИТЕЛНИ

През 2013 година са извършени **14 броя проверки на 9 инсталации** по изпълнение на условия в издадени комплексни разрешителни, съгласно **плана** за 2013 г.

Извършена е и една извънредна проверка на **1 инсталация** във връзка с жалба до ЕК за неспазване на условия в комплексно разрешително.

При проверките е съставен един акт за неизпълнение на условие в комплексно разрешително и да дадени две предписания на две инсталации с комплексно разрешително.

Всички оператори с издадено комплексно разрешително в срок са представили годишни доклади за 2013 г. за изпълнение на условията в КР. Докладите са проверени и след отстраняване на неточности са изпратени в ИАОС. Всички оператори, имащи задължение да докладват по ЕРИПЗ са извършили докладването в срок до 31 март.

За периода е издадено 1 брой ново комплексно разрешително.

В процедура по издаване са комплексните разрешителни са 2 обекта на територията на област Монтана.

ЕКОЛОГИЧНА ОТГОВОРНОСТ И ОТСТРАНЯВАНЕ НА МИНАЛИ ЕКОЛОГИЧНИ ЩЕТИ

На територията контролирана от РИОСВ – Монтана за отчетния период няма случай, които са класифицирани, като непосредствена заплаха за екологични щети. Не са установени щети върху защитени видове и природни местообитания, води и водни тела, почви. През периода не са постъпвали искания от физически или юридически лица (по смисъла на чл. 47, ал. 1 от ЗОПОЕЩ) за започване на процедура от компетентния орган за определяне и прилагане на оздравителни мерки.

При извършените проверки през 2013 г. са дадени 3 броя предписания на оператори не представили собствена оценка за възможни случай на непосредствена заплаха за екологични щети, съгласно Приложение № 1 на Наредба № 1/29.10.2010 г. Предписанията са изпълнени в указания срок.

От РИОСВ – Монтана няма съставени актове за установяване на административни нарушения и издадени наказателни постановления за налагане на санкции по ЗОПОЕЩ.

В голяма част от случаите операторите смятат да използват за изпълнение на планираните мерки финансови средства от наличните капитали на дружествата. Застрахователната полица за предявени иски за причинени щети вследствие замърсяване или увреждане на околната среда има един оператор. Същата се сключва ежегодно за предявени иски за причинени преки щети вследствие замърсяване или увреждане на околната среда при или по повод осъществяване на стопанската дейност. Застрахователната сума – отговорност за едно събитие е 500 000 лв.

4. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА АКТИВНО ФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНО ПОВЕДЕНИЕ ЗА ГРИЖА КЪМ ОКОЛНАТА СРЕДА

През 2013 г. на интернет страницата на РИОСВ са публикувани 43 броя съобщения за регионалните медии по актуални теми и акценти от дейността на РИОСВ – Монтана. Организиран и даден са 11 интервюта, отговорено е на 9 журналистически запитвания.

През периода 01.01 – 31.12.2013 г. в РИОСВ – Монтана са постъпили 30 броя заявления за достъп до обществена информация. За 19 броя заявления е даден пълен достъп до исканата информация и на 11 заявления е отговорено с уведомително писмо.

Проведени обсъждания с участието на обществеността:

- обществено обсъждане на доклад за ОВОС за инвестиционно предложение ”Изграждане на инсталация за оползотворяване на излезли от употреба автомобилни гуми, чрез нискотемпературна пиролиза – имот № 10917.511.198 в Западна промишлена зона /ЗПЗ/, община Видин, област Видин”;

- обществено обсъждане на доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за инвестиционно предложение ”Изграждане на цех за производство на цинк от цинкова пепел” – гр. Монтана;

- обществено обсъждане на доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за инвестиционно предложение „Проектиране, построяване и пускане в редовна експлоатация на каскада от нови хидрокинетични малки водноелектрически централи:ХКВЕЦ „Белирент 2”, „Белирент 3” и „Белирент 4”, разположени в коритото на река Огоста, землищата на с. Лехчево и с. Бели брод, общ. Бойчиновци, обл. Монтана”;

- участие в обществено обсъждане на доклад по ОВОС с компетентен орган МОСВ за инвестиционно предложение „Изграждане на газопровод „Южен поток” на територията на Република България”;

- участие в обществено обсъждане на доклад по ОВОС с компетентен орган МОСВ за ИП „Изграждане на нова ядрена мощност на площадката на АЕЦ ”Козлодуй”.

Осъществени информационни кампании за повишаване на екологичното съзнание и култура на учениците:

2 февруари – Световен ден на влажните зони

Във връзка с отбелязването на 2 февруари – Световен ден на влажните зони възпитаниците на Първо Основно училище „Н.Й. Вапцаров”, гр. Берковица, Трето основно училище „Д-р Петър Берон”, гр. Монтана, I ОУ „Св. св. Кирил и Методий”, гр. Монтана, Гимназия с преподаване на чужди езици ”Петър Богдан”, гр. Монтана организираха изложби, изработиха постери посветени на влажните зони, презентации, изпращане на електронни картички по повод 2 февруари; информационно табло, с което учениците и учителите са запознати със значението на влажните зони по света, историята на Рамсарската конвенция и участието на България в нея;

Всички служители на РИОСВ – Монтана се включиха в инициативата „Да изчистим България за един ден” на 20 април, като почистиха района около брега на яз.”Огоста” в западната част на полуостров „Расника” край гр. Монтана и събраха 50 чувала с битови отпадъци.

5 юни – Световен ден на околната среда

По повод 5 юни – Световния ден на околната среда бяха връчени предметни награди на учениците от VII СОУ „Проф. д-р Асен Златаров”, гр. Монтана от ателие "Творчеството на боичките" към Проект „УСПЕХ” за организирана изложба под мотото „Сливи за смет”.

Учениците от екоklub към ГПЧЕ ”Петър Богдан” засадиха 1200 стръка здравец в централната градска част на гр. Монтана. Инициативата е свързана с отбелязване на Световния ден на околната среда - 5 юни и с една от мерките по Програмата на община Монтана за подобряване качеството на атмосферния въздух.

Екипът на РИОСВ – Монтана се включи в кампанията на bTV „Да изчистим Стара планина”, като почисти районите около трите чешми, разположени в участъка от с. Бързия, обл.

По повод 22 септември – Ден без автомобили за седми пореден път, десетки деца от град Лом се включиха в празника, който бе организиран от община Лом съвместно с „Център за младежки инициативи”, Екоакадемия „Природозащитник”, Екоклуб „Нова генерация”. Проведени бяха няколко прояви – футболен турнир и баскетболна среща на спортен комплекс „Дунавски юнак”, майстройско колоездене, демонстрации и велошествие по ул. „Славянска”, която е била затворена за МПС по повод Деня без автомобили. На участниците са раздадени награди.

РИОСВ – Монтана като бенефициент по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.” проведе пресконференция на 01.03.2013 г. в Детски център „Камбанка”, гр. Берковица. Тя е в изпълнение на мерките за публичност по проекта „Разработване на план за управление на ЗЗ „Берковица” – BG 0002090, предмет на опазване по Директива 2009/147/ЕО”, по който РИОСВ – Монтана е бенефициент.

РИОСВ – Монтана проведе две публични събития, като бенефициент по ОП „Околна среда 2007 – 2013 г.” за проект „Изпълнение на дейности за устройство и управление на резерват „Чупрене”, резерват „Горната кория” и поддържан резерват „Ибиша”, с цел запознаване на обществеността с дейностите по проекта.

На 08.05.2013 г. в информационния център на РИОСВ – Монтана бяха презентирани дейностите, предвидени за резерват „Горната кория”, землище на гр. Берковица, обл. Монтана и за поддържан резерват „Ибиша”, разположен на остров Цибър.

На 09.05.2013 г. в община Чупрене бяха презентирани дейностите, предвидени за резерват „Чупрене”, разположен на териториите на общини Чупрене и Белоградчик.

На 15.05.2013 г. в Информационния център на РИОСВ – Монтана се проведе работна среща на тема: „Прилагане на Наредба № 2/22.01.2013 г. за реда и образците, по които се представя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри”. В нея взеха участие представители на фирми на територията на РИОСВ – Монтана, които имат документи по ЗУО за третиране на отпадъци.

РИОСВ – Монтана посрещна представители на училища от пет страни – Унгария, Словения, Полша, Румъния, Турция. Работната визита е осъществена по проект за многостранно училищно партньорство „Планетата е в нашите ръце” по европрограма Коменски на ПМГ „Св. Климент Охридски”, гр. Монтана. Експерти от инспекцията запозна присъстващите със защитените територии включени в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана. В изнесената презентация подробно бяха представени по-значимите защитени територии и целите на опазването им.

РИОСВ – Монтана участва като съорганизатор в кампания „За по-чист въздух – с колело или пеша” по повод месец октомври – Месец на пешеходната безопасност. Кампанията се проведе в периода 21-25 октомври 2013 г. В периода на кампанията се проведе и конкурс за рисунка „Моят град без автомобили”. На номинираните участници бяха раздадени светлоотразители.

5. АДМИНИСТРАТИВНО - НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ И ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ

През 2013 г. са съставени 21 броя акта при установени административни нарушения. Процедурата по 3 брой съставени актове е прекратена. Издадени са 15 броя наказателни постановления (НП), с които са наложени глоби на обща стойност 1 450 лв. и 3 броя имуществени санкции с общ размер 19 000 лв. Обжалвани са 3 броя наказателни постановления като 1 брой е потвърдено, 1 брой е отменено и 1 брой към 31.12.2013 г. е висящо. Размерът на събраните суми през 2013 г. са - от издадени НП с наложени глоби и имуществени санкции са в размер на 22 900 лева. Предадени на НАП 10 броя наказателни постановления за наложени глоби общо в размер на 950 лв.

През 2013 г. не са издадени заповеди за ПАМ (принудителни административни мерки).

Получените суми през 2013 г. от наложените санкции са 54,847,40 лева. През 2013 г. година няма обжалвани наказателни постановления за наложени санкции, както и предадени за събиране от НАП.

През 2013 г. в РИОСВ – Монтана са приети и заведени общо 74 броя жалби и сигнали от физически и юридически лица, съответно 19 жалби и 55 сигнала (устни и писмени), по които са извършени 53 броя проверки. Дадени са 7 броя предписания, които са изпълнени. От 19-те жалби 5 броя са основателни, 2 броя неоснователни и 12 са препратени по компетентност на други органи. От приетите и заведени 55 сигнала 23 са основателни, 18 неоснователни и 14 са препратени по компетентност на други органи.

Не е констатирана цикличност и повтаряемост на жалби за един и същ обект.

Резултатът от контролната дейност е прекратяване на замърсяването и отстраняване на нанесените щети.

V. ПРОЕКТИ/ ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Справка 10. Информация за изпълнявани проекти с екологично значение				
Наименование на проекта	Кратка характеристика	Източници на финансиране	Стойност на проект	Етап на изпълнение
1	2	3	4	5
Община Кула	"Крайпътен кът за отдих (кв. 4 по плана на гр.Кула	ПУДООС	10 000,00 лв.	завършен
Община Ново село	"Изграждане на футболно игрище и зелена зона за отдих в УПИ VIII-175", к.к. 12, с.Флорентин, общ. Ново село"	ПУДООС	9 994,88 лв.	завършен
Кметство Горни Лом, общ. Чупрене	"Почистване, облагородяване района на училищен двор с.Горни Лом и поставяне на изкуствена настилка на спортна площадка"	ПУДООС	9 990,00	завършен

Община Ново село	"Облагородяване и благоустрояване на парково пространство, изграждане на детска площадка с.Неговановци общ. Ново село"	ПУДООС	9 994,36	завършен
Община Ново село	"Изграждане на футболно игрище и зелена зона за отдих в УПИ VII-1175", 12, с.Ново село, обл. Видин"	ПУДООС	9 814,51 лв.	завършен
Община Чипровци	"Приветливо Чипровци"	ПУДООС	8 272,50 лв.	завършен
Кметство Сталийска махала, общ. Лом	"Облагородяване и обособяване на кът за отдих в с.Сталийска махала"	ПУДООС	9 903,60 лв.	завършен
община Георги Дамяново	"Благоустрояване и озеленяване на обществено пространство в с.Говежда"	ПУДООС	9 965,00 лв.	завършен
Кметство Добри дол, общ. Лом	"Почистване коритото на реката и обособяване на зона за отдих край терен с вековни дървета в "Кратунска падина" и път водещ към Добридолския манастир"	ПУДООС	9 656,40 лв.	завършен
Кметство Долно Линево, общ. Лом	"Естетизиране на централен парк и обособяване на зона за отдих"	ПУДООС	9 914,54 лв.	завършен
община Макреш	"Зона за отдих и почивка в с. Макреш"	ПУДООС	9 946,00 лв.	завършен
община Кула	"Почистване, облагородяване и изграждане на място за отдих в централната градска част на гр.Кула"	ПУДООС	10 000,00 лв.	завършен

община Берковица	"Почистване, облагородяване и изграждане на зона за отдих и реконструкция на детска площадка в УПИ кв."Заряница""	ПУДООС	10 000,00 лв.	завършен
Общински детски комплекс Вършец	"Обичам природата и аз участвам"	ПУДООС	5 000,00 лв.	завършен
СОУ "Васил Левски" гр. Кула	"В търсене на изчезващи видове"	ПУДООС	4 975,00 лв.	завършен
ОУ "Иван Вазов" гр. Видин	"Красотата на природата"	ПУДООС	4 502,00 лв.	завършен
Община Чупрене	"Възстановяване и благоустрояване на парк "Асен Балкански"	ПУДООС	9 997,00 лв.	завършен
СОУ "Цар Симеон Велики" гр. Видин	"Обичам природата и аз участвам"	ПУДООС	2 925,00 лв.	завършен
ОДЗ "Слънце" гр. Димово	"Обичам природата и аз участвам"	ПУДООС	4 999,00	завършен
ЦДГ "Пролетна дъга" гр. Берковица	"Приатели на природата"	ПУДООС	5 000,00	завършен
Кметство с.гара Орешец, общ. Димово	"Възстановяване на зона за отдих - парк и изграждане на детска площадка в центъра на с.Гара Орешец"	ПУДООС	10 000,00	завършен
Смесена канализация на гр. Димово II-ви етап		ПУДООС	519 447,50	Съставен акт - Образец № 10 установяване състоянието на обекта при спиране на строежа
Закриване и рекултивация на ОДНО, гр.Лом		Кохезионен фонд		Приета техническа и първи етап на биологична рекултивация
Рекултивация на депозити за твърди битови отпадъци, гр. Вършец		Кохезионен фонд	147 449,78	Приета техническа рекултивация

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Направление „Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактор

Анализите по показател ФПЧ₁₀ за 2012 г. в сравнение с предходните години не показват значителни промени в нивата на фините прахови частици. Причината за това е масовото използване на твърди горива в битовото отопление, лошата пътна инфраструктура и засиления автомобилен трафик. Положителна тенденция е стабилното намаляване на концентрациите на серен диоксид и запазването на сравнително ниски стойности на азотен диоксид.

Слаба страна, както и предишни години, е трудността при набиране на необходимата информация като годишен отчет от обектите, които в производствената си дейност използват стационарни хладилни и климатични системи, съдържащи 3 кг и повече флуорирани парникови газове. Като слабост може да се отчете и не толкова засиления контрол по изпълнение на мерките, предвидени в плановите за действие по Програмите за намаляване на нивата на ФПЧ₁₀ в гр. Монтана и гр. Видин, особено след започване изграждането на така наречените „водни цикли”. Това се обуславя и от липса на нормативно предвидена възможност за административен контрол от страна на РИОСВ върху изпълнението на мерките в Общинските програми по чл. 27 от ЗЧАВ за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми за КАВ

Като една от силните страни в работата на експертите от направление „ОЧАВВФФ” може да се посочи регистрацията по чл. 30л от ЗЧАВ на обектите с инсталации, извършващи дейности по Приложение №1 от Наредба № 7/2003г. Регистрирани са и нови обекти със стационарни хладилни и климатични системи, съдържащи 3 кг и повече флуорирани парникови газове. Увеличен е и броя на проверките за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти и на бензиностанциите, като се разясняват изискванията на Наредба № 16 (ДВ, бр. 75/1999 г.) за внедряване на Етап II на улавяне на бензиновите пари.

Направление „Управление на отпадъците и опазване на почвите”

През 2013 г. година предвид промените в нормативната уредба – влезлия в сила от 13.07.2012 г. нов Закон за управление на отпадъците и някои нови подзаконови нормативни документи към него са предприети необходимите действия за прилагането им, преди всичко по отношение на лицата, притежаващи лиценз за извършване на търговска дейност с ОЧЦМ, издаден по реда на отменения ЗУО. Издадени са разрешения по реда на чл. 67 от новия ЗУО на лица, извършващи дейности с ОЧЦМ. На лицата, притежаващи лиценз, но неподали в законовия срок заявление за издаване на разрешение са извършени проверки в законовия срок и е констатирано, че са преустановили дейността и почистили площадките. На интернет страницата на РИОСВ – Монтана се публикува актуална информация относно новите задължения на фирмите и общините по прилагане на нормативната база по управление на отпадъците.

Всички общини от област Монтана и община Криводол депонират отпадъците си на Регионално депо - Монтана. Въведена е в експлоатация сепарираща инсталация, в която постъпват смесените битови отпадъци, събрани от територията на област Монтана и община Криводол от област Враца. Целта на сепариращата инсталация е отделяне на рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло. С отделянето на рециклируемите фракции се намалява количеството на отпадъците за обезвреждане чрез депониране.

На територията на големите търговските обекти има въведени системи за разделно събиране на хартия и картон, пластмаси и метали, както и обратно събиране на негодни за употреба портативни батерии.

Необходимо е да се подобри контрола срещу изоставянето, нерегламентираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците, в т.ч. поддържане чистотата на общинската и републиканската пътна мрежа. Голяма част от получените сигнали в РИОСВ- Монтана са свързани с нерегламентирано изхвърлени отпадъци и в тази връзка неупражнен контрол от страна на общините за прилагане на наредбите, издадени по реда на ЗУО и приети от Общинските съвети. Областните пътни управления възлагат на фирми поддържането на републиканската пътна мрежа на тяхна територия, за което се отпускат и средства, но те са недостатъчни за почистване от отпадъци.

Предприетите действия от страна на 16 общини в областите Монтана и Видин, в които не е въведено разделно събиране на отпадъци от опаковки, за сключване на договори с организации по оползотворяване не са дали резултат. В общините не са постъпили писма от организациите с отказ, за да може общините да предприемат действия за сключване на договори с други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда ЗУО и/или комплексно разрешително, издадено по реда ЗООС, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на съответната община.

До настоящия момент не е изградено регионалното депо за битови отпадъци в м. Козя гърбина (Рамова Ливада), землището на с. Жеглица, което ще обслужва населението от регион Видин. В тази връзка все още в експлоатация са 4 бр. общински депа за битови отпадъци, които не отговарят на изискванията на Наредба №6/2013 г. за условията и експлоатацията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Общинските депа ще бъдат закрити след изграждане и въвеждане в експлоатация на регионалното депо за регион Видин.

Направление „Биологично разнообразие, защитени територии и зони”

Добрата работа в екип на експертите от направлението, тяхната взаимозаменяемост и допълване при осъществяване на вменените им функции и поставени задачи се изразява и в по-големият процент на изпълнение на плана за контролната дейност в сравнение с предходните години. Подобряване на резултатите от осъществената контролна дейност се дължи на добро сътрудничество с Дирекции „НСЗП” и др. дирекции, с ИАОС, както и с колегите от другите РИОСВ/ДНП при обмяна на опит в осъществяване на контролната дейност. Освен това е постигната по-добра координация с експертите от останалите направления в РИОСВ- Монтана при планиране и осъществяване на проверките с цел постигане на по-добра ефективност и изпълнение на заложените на плана дейности.

Осъществява се и по-тясно взаимодействие с общинските служби по земеделие и с кметове на общини/населени места, с цел получаване на съдействие при издирване на частните собственици на земи, гори и водни площи в защитените територии при прилагане на процедурите по ЗЗТ. Организиран са през 2013 г. и проведени срещи с отговорни институции - ОД „Земеделие”, РДГ, кметове на общини и др. за постигане на съгласуваност на действията по опазване на защитените зони, ЗТ и др. елементи на биологичното разнообразие в съответствие с правомощията на всички по прилагане на природозащитното законодателство.

Следствие на предприетите от инспекцията мерки в региона няма случаи на палежи на стърнища през изтеклата година.

Невъзможността за изпълнение на всички планирани проверки в ЗТ се обуславя от естеството на проверките, изискващо теренна проверка и реалната зависимост от атмосферните условия, от една страна и трудност при съчетание на проверките в ЗТ с проверки на други експерти при планиране и изпълнение на седмичните графици

Срещат се затруднения при прилагане на санкции по отношение опазване на защитените зони за местообитанията при предприемане на действия във връзка с подадени жалби и сигнали за сечи, добив на пясък и др. Практически не може да се докаже, че с тях е извършено нарушение, тъй като няма издадени заповеди за обявяването на тези зони (ЗЗ „Западна Стара планина и Предбалкан” няма и окончателен контур) и в Закона за биологичното разнообразие не е предвидена административнонаказателна разпоредба за дейности, увреждащи и/или унищожавашки ЗЗ. Срещат се затруднения при транспортирането на ранени или болни защитени диви животни до Спасителните центрове или зоологическите градини, изпълняващи такава роля.

Направление „Опасни химични вещества и контрол на риска от големи аварии с опасни вещества”

През 2013 г. са осъществени и двете планирани проверки на оператори с издадено разрешително по чл. 104 от ЗООС на инсталации с висок рисков потенциал, съгласно утвърдения от Министъра на ОСВ график. При осъществените проверки от комисиите не са давани предписания. Операторите с издадено разрешително се стремят да изпълняват заложените

условия.

 Във връзка с прилагане на Наредбата за реда и начина на съхранение на химични вещества и смеси са проверени 33 фирми. Голяма част от фирмите през 2013 г. изготвиха оценка за безопасност по утвърдения формат. На интернет страницата на РИОСВ – Монтана периодично се публикува информация за регистрантите и потребителите по Регламент REACH.

Води се регистър за произведени, внесени и използвани опасни химични вещества и смеси на фирми от област Монтана и област Видин. През годината са дадени 61 бр. предписания. 53 броя предписания са за предоставяне на информация за вид и количество произведени, внесени и употребени химични вещества и смеси, 2 броя предписания са на вносителите на химични вещества и 6 броя са за изготвяне на оценка за безопасност по Наредбата за съхранение на опасни химични вещества и смеси. Всички предписания са изпълнени в указаните срокове. Няма съставени актове и наказателни постановления.

 В резултат на упражняване на контрол по изпълнение на изискванията за закриване на депа за отпадъци и изпълнението на свързаните с това мерки, предвидени в плановете за привеждане в съответствие с нормативните изисквания, на територията на РИОСВ – Монтана са закрити 36 броя нерегламентирани сметища в 38 населени места, като почистената площ е 113 дка. Извършена е техническа рекултивация на 2 броя общински депа за неопасни отпадъци в гр. Вършец и гр. Кула със средства осигурени по ПМС 209. Населението и на двете области - Видин и Монтана е обхванато на 100% в организирани системи за събиране и транспортиране на битови отпадъци.

 В 16 броя общини не е въведено разделно събиране на отпадъци от опаковки. От страна на общините са предприети действия за сключване на договори с организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки. По икономически причини организациите отказват да сключват договори или поставят непосилни за изпълнение от общината условия.

 През последните години все повече се наблюдава тенденция за намаляване на замърсяването на земите и почвите.

 Въведени са дейности, водещи до намаляване деградацията на земите и почвите, чрез ограничено използване на пестициди и торове в земеделието и реализиране на програми за екологично земеделие и животновъдство. Същото способства за ограничаване на емисиите във въздуха и водите при прилагането на добри земеделски практики, както и до ефективно управление на отпадъците.

 Прилагат се превантивни мерки при реализирането на инвестиционните предложения чрез провеждането на процедури по оценка на въздействие върху околната среда, както и процедури по екологична оценка на планове и програми.

 Осъществява се активен диалог с медиите, с училища, детски градини за повишаване на екологичното съзнание чрез организиране отбелязването на световните екологични дати, предоставяне на актуална информация на интернет страницата на РИОСВ – Монтана.